

Rohkeasti
uuden äärellä

Rohkeasti uuden äärellä

SAMKin Jatkuvan oppimisen digitaaliset kärkijoukot

Toimittajat: Katja Lempinen ja Mari Linna

Verkkajulkaisu:
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sarja D, Muut julkaisut
ISSN 2323-8372
ISBN 978-951-633-367-3

Painettu julkaisu:
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sarja D, Muut julkaisut 5/2022
ISSN 1457-0718
ISBN 978-951-633-366-6

Copyright Satakunnan ammattikorkeakoulu ja tekijät

Julkaisija:
Satakunnan ammattikorkeakoulu
PL 1001, 28101 Pori
www.samk.fi

Taitto:
Janne Puurunen, Mainostoimisto Knok Oy

Satakunnan ammattikorkeakoulun
julkaisut ilmaiseksi ladattavissa: theseus.fi.

Julkaisun kirjoittajat

Ahonen, Merja

Erikoistutkija, Satakunnan ammattikorkeakoulu, merja.ahonen@samk.fi

Merja Ahonen toimii erikoistutkijana SAMKin Tutkimuskeskus WANDERissa. Kansallisissa ja kansainvälisissä hankkeissa tutkimukset keskittyvät sisätilan hygieniaan, erityisesti antimikrobisiin materiaaleihin. Lisäksi hän toimii opettajana Tekniikan sekä Hyvinvointi ja terveys -osaamisalueilla opettaen pääasiassa mikrobiologiaa sisältäviä opintojaksoja.

Auramo, Yrjö

Lehtori, Satakunnan ammattikorkeakoulu, yrjo.auramo@samk.fi

Yrjö Auramo toimii lehtorina Logistiikka ja meriteknologia -osaamisalueella tietojenkäsittelyn ja matematiikan opintojaksoilla.

Engel, Monika

Lehtori, Satakunnan ammattikorkeakoulu, monika.engel@samk.fi

Monika Engel toimii saksan ja ruotsin kielen lehtorina. Hän opettaa pääasiassa Logistiikka ja meriteknologia -osaamisalueen eri tutkinto-ohjelmissa, joissa toimii myös kielten opettajatorina. Hän on työskennellyt Satakunnan ammattikorkeakoulussa vuodesta 2002 alkaen, ja hänellä on opettajakokemusta myös yritysten kielikoulutuksesta.

Elo, Anu

Lehtori, opetussuunnitelmavastaava, Satakunnan ammattikorkeakoulu, anu.elo@samk.fi

Anu Elo toimii hyvinvointiteknologian YAMK-tutkinto-ohjelman opetussuunnitelmavastaavana ja tutoropettajana. Lisäksi hän toimii lehtorina Hyvinvointi ja terveys -osaamisalueen ylemmän tutkinto-ohjelmien digitaalisuutta koskevissa opintojaksoissa. Hän on myös mukana opinnäytetöiden ohjauksessa, hanke- ja kehittämistyössä sekä kansainvälisessä toiminnassa.

Hannuksela, Liisa

Lehtori, Satakunnan ammattikorkeakoulu, liisa.hannuksela@samk.fi

Liisa Hannuksela toimii espanjan ja englannin kielen lehtorina. Hän opettaa espanjaa koko SAMKissa ja englantia lähinnä liiketalouden tutkinto-ohjelmassa. Hän on työskennellyt Satakunnan ammattikorkeakoulussa vuodesta 1996 alkaen. Viime vuosina hän on ollut mukana KiVAKO-hankkeessa ja toimii nyt sekä koordinaattorina että opettajana KiVANET-verkostossa.

Kujala, Mari

Lehtori, Satakunnan ammattikorkeakoulu, mari.kujala@samk.fi

Mari Kujala toimii opettajana rakennus- ja yhdyskuntatekniikan tutkinto-ohjelmassa. Hän opettaa mm. tuotantopainotteisia opintoja ja rakentamistaloutta sekä betonitekniikkaa. Lisäksi hän työskentelee projektipäällikkönä vähähiiliseen rakentamiseen liittyvissä tutkimushankkeissa.

Lempinen, Katja

[Erityisasiantuntija, Satakunnan ammattikorkeakoulu, katja.lempinen@samk.fi](mailto:katja.lempinen@samk.fi)

Katja Lempinen toimii erityisasiantuntijana ja DigiVisio2030-hankkeen muutoskoordinaattorina SAMKissa. Aiemmin hän on toiminut mm. verkko-opetuksen koordinaattorina ja erilaisissa opetuksen kehittämishankkeissa.

Linna, Mari

[Lehtori, ohjauksen ja OPS-työn koordinaattori, Satakunnan ammattikorkeakoulu, mari.linna@samk.fi](mailto:mari.linna@samk.fi)

Mari Linna toimii ohjauksen ja OPS-työn koordinaattorina Opetuspalveluissa. Hän on myös työskennellyt kieltenopettajana ja hurahtanut erityisesti kielten digipedagogiikkaan. Linna on kehittänyt digipedagogista opetusta aktiivisesti erilaisissa kansallisissa ja kansainvälisissä hankkeissa.

Mattila, Timo

[Opetuksen vararehtori, Satakunnan ammattikorkeakoulu, timo.mattila@samk.fi](mailto:timo.mattila@samk.fi)

Timo Mattila on työskennellyt SAMKissa vuodesta 2002 yritys juridiikan opettajana, lehtorina ja koulutusjohtajana. Hän on toiminut juridisissa tehtävissä myös yksityisellä ja julkisella sektorilla työntekijänä sekä yrittäjänä. Nykyisin hän toimii opetuksen vararehtorina.

Mikkola, Marko

[Erityisasiantuntija, Satakunnan ammattikorkeakoulu, marko.mikkola@samk.fi](mailto:marko.mikkola@samk.fi)

Marko Mikkola toimii Satakunnan ammattikorkeakoulussa yrittäjän tutkinto-ohjelman tiimissä erityisasiantuntijana. Mikkola on työskennellyt suuren osan työurastaan digitaalisuuden parissa. Nyt, kun digitaalisuus on jo täällä, on hänen mielenkiintonsa siirtynyt teknologiasta ihmiseen. Erityisesti häntä kiinnostaa ajattelun, itsensä johtamisen ja vaativan viestinnän kyvykkyyksien kehittäminen – näitä teknologia ei tule jatkossakaan tekemään puolestamme.

Muranen, Päivi

[Lehtori, Satakunnan ammattikorkeakoulu, paivi.muranen@samk.fi](mailto:paivi.muranen@samk.fi)

Päivi Muranen toimii lehtorina ja kv-yhdyshenkilönä sosiaalialan tutkinto-ohjelmassa sekä opetuksen kehittämisen koordinaattorina Opetuspalveluissa.

Nolvi, Leena

[Lehtori, Satakunnan ammattikorkeakoulu, leena.nolvi@samk.fi](mailto:leena.nolvi@samk.fi)

Leena Nolvi toimii lehtorina konetekniikan tutkinto-ohjelmassa. Hän toimii opettajana mm. materiaalitekniikan ja metallurgian opintojaksoilla.

Pelto-Huikko, Aino

Lehtori, [Satakunnan ammattikorkeakoulu, aino.pelto-huikko@samk.fi](mailto:aino.pelto-huikko@samk.fi)

Aino Pelto-Huikko toimii SAMKissa ympäristötekniikan lehtorina sekä on mukana SAMKin Tutkimuskeskus WANDERissa. Tutkimusaiheet liittyvät juomaveteen, materiaaleihin sekä si-
sätilan hygieniaan.

Rautava-Nurmi, Hanna

Lehtori, [OPS-vastaava Satakunnan ammattikorkeakoulu, hanna.rautava-nurmi@samk.fi](mailto:hanna.rautava-nurmi@samk.fi)

Hanna Rautava-Nurmi toimii hoitotyön tutkinto-ohjelman OPS-vastaavana ja tutoropetta-
jana. Lisäksi hän toimii lehtorina Hyvinvointi ja terveys -osaamisalueen hoitotyön opintojak-
soilla. Hän on myös mukana monikulttuurisessa hanke- ja kehittämistyössä sekä toimii myös
sopuvaalilla valittuna luottamusmiehenä.

Regan, Tomas

Lehtori, [Satakunnan ammattikorkeakoulu, tomas.regan@samk.fi](mailto:tomas.regan@samk.fi)

Tomas Regan toimii taidegrafiikan lehtorina kuvataiteen tutkinto-ohjelmassa sekä kehittää
kuvataiteen erikoistumiskoulutusta hankkeen vetäjänä.

Santanen, Teemu

Lehtori, [Satakunnan ammattikorkeakoulu, teemu.santanen@samk.fi](mailto:teemu.santanen@samk.fi)

Teemu Santanen toimii lehtorina konetekniikan tutkinto-ohjelmassa. Hän toimii opettaja-
na mm. lujuusoppia, statiikkaa, projektitoimintaa sekä muita insinööritieteitä käsittelevillä
opintojaksoilla.

Savola, Tiina

Opetuksen vararehtori, [Satakunnan ammattikorkeakoulu, tiina.savola@samk.fi](mailto:tiina.savola@samk.fi)

Tiina Savola on tullut SAMKiin vuoden 2017 alussa johtajaksi Hyvinvointi ja terveys -osaami-
saluuelle. Hän toimii syksyllä 2022 opetuksen vararehtorina. Aiemmin hän on toiminut liike-
toimintajohtajana, suunnittelijana ja projektipäällikkönä useissa eri koulutus- ja kehittämis-
hankkeissa liittyen sosiaali- ja terveysalaan.

Savolainen, Joonas

Lehtori, [Satakunnan ammattikorkeakoulu, joonas.savolainen@samk.fi](mailto:joonas.savolainen@samk.fi)

Joonas Savolainen toimii lehtorina osana Satakunnan ammattikorkeakoulun Kuninkaisten
verkkokampuksen tiimiä. Vastuualueina ovat erityisesti laskentaan ja numeroihin liittyvät
oppiaineet ja lisäksi projektityöskentelyyn liittyvät opintojaksot. Lehtorina Joonas on toimi-
nut noin kaksi vuotta, ja sitä ennen hän on työskennellyt meriteollisuudessa Suomessa ja
ulkomailla. Koulutustaustana kolme korkeakoulututkintoa (DI, Insinööri AMK ja Tradenomi)
sekä aimo annos savolaisuutta.

Vahtoranta, Milka

Lehtori, [Satakunnan ammattikorkeakoulu, milka.vahtoranta@samk.fi](mailto:milka.vahtoranta@samk.fi)

Milka Vahtoranta toimii lehtorina Logistiikka ja meriteknologia -osaamisalueella. Hän toimii opettajana mm. laskentatoimen opintojaksoilla. Lisäksi hän toimii OPS-vastaavana osaamisalueen liiketalouden alemmissa korkeakoulututkinnoissa.

Valo, Annika

Lehtori, [Satakunnan ammattikorkeakoulu, annika.valo@samk.fi](mailto:annika.valo@samk.fi)

Annika Valo toimii englannin kielen lehtorina. Hän opettaa pääasiassa liiketalouden tutkinto-ohjelmissa ja on vuodesta 2012 alkaen opettanut verkossa suoritettavissa tutkinto-ohjelmissa. Hän toimii myös kielten opettajatutorina. Hän on työskennellyt Satakunnan ammattikorkeakoulussa vuodesta 2011 alkaen.

Ventelä, Johanna

Lehtori, [Satakunnan ammattikorkeakoulu, johanna.ventela@samk.fi](mailto:johanna.ventela@samk.fi)

Johanna Ventelä toimii lehtorina Logistiikka ja meriteknologia -osaamisalueella. Hän toimii opettajana myynnin, markkinoinnin ja verkkokaupan opintojaksoilla. Lisäksi hän työskentelee projektipäällikkönä verkkokauppaan liittyvässä kehityshankkeessa.

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	8
Rohkein ja innovatiivisin teoin kohti saavutettavaa korkeakoulutusta – SAMKin Jatkuvan oppimisen digitaaliset kärkijoukot <i>Timo Mattila ja Tiina Savola</i>	9
Jatkuvan oppimisen digitaaliset kärkijoukot -koulutus <i>Katja Lempinen ja Mari Linna</i>	11
Pysy uteliaana – Kokemuksia ja tuloksia nonstop-opetuksesta <i>Joonas Savolainen</i>	19
Yksilöllinen ohjaaminen nonstop-opinnoissa - Uhka vai mahdollisuus? <i>Johanna Ventelä</i>	24
Opiskelijan ajankäytön arviointi nonstop-opintojaksolla <i>Aino Peltö-Huikko ja Hanna Rautava-Nurmi</i>	34
Oppimisen näkyväksi tekeminen opintojakson aikana <i>Leena Nolvi</i>	40
Ajatuksia luentovideoiden hyödyntämisestä opetuksessa <i>Marko Mikkola</i>	45
Opiskelijan osaamistavoitteisiin perustuva arviointi <i>Teemu Santanen</i>	52
Osaamisen arviointi suunnittelun lähtökohtana nonstop-opintojaksolla <i>Milka Vahtoranta</i>	56
Kokemuksia Geometrian nonstop-opintojakson toteutuksesta <i>Yrjö Auramo</i>	60
Hoitotyön taitojen oppiminen verkossa suomeksi ja englanniksi <i>Merja Ahonen, Anu Elo, Aino Peltö-Huikko ja Hanna Rautava-Nurmi</i>	68
Kielten nonstop-opintojaksot – Mahdollisuuksia ja haasteita <i>Monika Engel, Liisa Hannuksela ja Annika Valo</i>	76
Vuorovaikutus ja havainnoiva arviointi verkko-opinnoissa <i>Päivi Muranen ja Tomas Regan</i>	83
Nonstop-opintojakso valintaopintojaksona <i>Mari Kujala</i>	90
Kiitokset	96
Liite <i>Posterit: Opintojaksojen uudet vaatteet – tilkuilla ja asusteilla tuunaten moderniksi tuotteeksi, ITK2022-konferenssi, 6. – 7.10.2022</i>	97

Johdanto

Satakunnan ammattikorkeakoulussa (SAMKissa) toteutettiin vuosina 2021 – 2022 Jatkuvan oppimisen digitaaliset kärkijoukot -koulutus, johon osallistui yhteensä 25 opettajaa. Koulutuksen keskeisimpänä tavoitteena oli luoda nonstop-opintopaketteja, jotka mahdollistavat ajasta ja paikasta riippumattoman opiskelun rajattomalle opiskelijamäärälle.

Tässä julkaisussa nämä digikärkijoukkojen opettajat kuvaavat omia kokemuksiaan, onnistumisiaan ja tekemiään havaintoja rohkeasti uuden äärellä. He peilaavat saamiaan oppeja oman opintopaketin luomisprosessiin. He ovat kokeilunhaluisia, eivätkä säikähdä kohtamiaan haasteita. He eivät myöskään tavoittele tieteellisen kirjoittamisen tarkkuutta vaan kuvaavat tuntemuksiaan kollegalta toiselle – rehellisen avoimesti, ajatuksiaan jakaen.

Julkaisu alkaa Jatkuvan oppimisen digitaaliset kärkijoukot -koulutuksen esittelyllä. Tämän jälkeen koulutukseen osallistuneet opettajat avaavat lukijalle nonstop-opintopakettiaan erilaisien näkökulmien kautta. Pääsemme tutustumaan eri oppiaineiden erityispiirteisiin ja niiden huomioimiseen nonstop-opintopakettien suunnittelussa. Kuulemme monipuolisista digipedagogisista valinnoista, työvälineistä ja ratkaisuista, joita opettajamme ovat toteutuksellaan pilotoineet. Saamme myös vastauksia siihen, kuinka opintopakettien toteuttaminen on onnistunut suurten opiskelijamassojen kanssa.

Kaikki kirjoittajat toimivat joko opettajina tai tutkijoina, eri alojen asiantuntijoina SAMKissa. Heidän artikkeleistaan välittyy laaja läpileikkaus kaikkiin SAMKin osaamisalueisiin.

Antoisia ja ajatuksia herättäviä lukuhetkiä Sinulle!

Porissa, 31.10.2022

Katja Lempinen, erityisasiantuntija

Mari Linna, ohjauksen ja OPS-työn koordinaattori

Rohkein ja innovatiivisin teoin kohti saavutettavaa korkeakoulutusta – SAMKin Jatkuvan oppimisen digitaaliset kärkijoukot

Timo Mattila ja Tiina Savola, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Suomessa on vuonna 2030 maailman osaavin työvoima. Näin korkeakoulut ja korkeakoulujen sidosryhmät linjasivat 2019 opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Osaavin työvoima tarkoittaa muun muassa sitä, että nuorisosta yli puolet suorittaa korkeakoulututkinnon. Toinen erittäin tärkeä linjauksen kohderyhmä on työelämässä olevat. Osaamisen kehittäminen ja uuden osaamisen saaminen ovat välttämättömiä tavoitteen toteutumiseksi. Korkeakoulutasoisen osaamisen tarjoaminen työelämässä olevien saataville joustavasti asiantuntijuuden kehittämiseksi työelämän ja elämän eri tilanteisiin vaatii koulutusorganisaatioilta toisenlaisia tekemistä ja osaamista, jopa uutta organisaatiokulttuuria. Korkeakoulutuksen pitää olla joustavasti tarjolla kaikille, jotta Suomessa on maailman osaavin työvoima. Oppimisen laadun pitää säilyä korkeana.

Korkeakoulut tunnistivat yhdeksi merkittäväksi yhteiskunnan muutosvoimaksi digitalisaation. Digitalisaation tuomien mahdollisuuksien myötä on aika pohtia ja linjata uudelleen korkeakouluissa toimintatapojamme, opetuksen järjestämistä ja koulutussisältöjämme. Digitalisaatio edellyttää korkeakoulujen toimintatapoihin, opetuksen järjestämiseen ja koulutussisältöihin pedagogisia muutoksia. Muutosten keskiöön nostettiin oppija, korkeakoulujen palveluiden kautta osaamistaan kehittävä asiakas. Jotta tämä saavutetaan, kaikki Suomen korkeakoulut sitoutuivat vuonna 2020 viemään eteenpäin Digivisio2030-hanketta. Digivisio2030 toteutumisen myötä Suomessa on vuonna 2030 avoin ja tunnustettu oppimisen ekosysteemi. Se tarjoaa laadukasta, monipuolista, tehokasta ja jokaiseen elämäntilanteeseen ja oppimistarpeeseen sopivia oppimismahdollisuuksia ja pedagogisia ratkaisuja sekä sitä kautta parhaita oppimistuloksia.

Satakunnan ammattikorkeakoulu (SAMK) yhtenä suomalaisista korkeakouluista on sitoutunut olemaan mukana tässä kehityksessä. Kun puhutaan digitaalisuudesta, SAMK on tottunut kulkemaan edellä ja visioimaan sekä hyödyntämään omassa toiminnassaan ja tekemisessään digitaalisuuden, verkko-oppimisen, joustavan oppimisen tai miksi sitä halutaan kutsua, mahdollisuuksia jo yli kahdenkymmenen vuoden ajan. Erilaisille oppijoille on Virtualia-oppimäsalustan, HILL-verkkoluentojärjestelmän ja opettajien sekä koko organisaation edelläkävyn

osaamisen ansiosta annettu elämäntilanteeseen sopivia mahdollisuuksia toteuttaa omia unelmiaan osaamista kehittämällä. Digivisio2030 nostaa tätä asiakaslähtöisyyttä uudelle tasolle. SAMK halusi luonnollisesti olla etujoukoissa.

Tavoitteisiin pääsemiseksi SAMKilla oli useita kymmeniä toimenpiteitä osaamisen ja toiminnan vahvistamiseksi ja kehittämiseksi. Halusimme silti tehdä jotain enemmän. Halusimme ottaa rohkeamman ja pidemmän askeleen kohti tulevaisuutta, riskeistä huolimatta. Keskustelu Jatkuvan oppimisen digitaalisten kärkejoukkojen perustamisesta aloitettiin vuonna 2019. Isoja kysymyksiä oli useita. Pohdimme esimerkiksi sitä, miten rakennamme digipedagogisen osaamisen seuraavia työkaluja, siihen liittyviä organisaation toimintatapoja ja miten pidämme osaamisen kehittämisen käynnissä ja saamme sen osaksi kaikkien tai ainakin suuren joukon pedagogista työkalupakkia. Miten näin suuri kehittämisaskel saadaan otetuksi nykyisillä voimavaroilla? Mistä löydämme heidät, joilta saamme parasta sparrausta laatikon ulkopuolelle pääsemiseksi? Ja varmasti tärkeimpänä, mistä löydämme ne samkilaiset, jotka ovat valmiita lähtemään tähän "sademetsään" raivaamaan polkua kohti vielä tuntematonta toimintatapaa.

Jotta tulos olisi sellainen, jota lukija pääsee tässä julkaisussa ihaillemaan, tarvitaan useiden toimijoiden myötävaikutusta ja näkemystä siitä, miten asetettuihin kysymyksiin vastataan. Digitaalisten kärkejoukkojen ohjausryhmä kiinteässä vuorovaikutuksessa muiden toimijoiden kanssa linjasi, että tavoite on saada aikaan opintojaksoja, joille kuka tahansa aiheen oppimisesta kiinnostunut voi tulla mukaan ja aloittaa oppimisen minä päivänä tahansa siten, että oppiminen ja ohjaus kulkevat käsi kädessä tavoitteellisesti niin, että korkeakoulutasoinen oppiminen toteutuu. Kaikki halukkaat pääsivät mukaan kokemaan oppimisen iloa ja tuskaa. Tavoite vastasi enemmän kuin loistavasti valtioneuvoston koulutuspoliittisen selonteon tavoitteita, korkeakoulujen visiota 2030+ ja Digivisio2030-hankkeen tavoitteita.

Valmisteluiden jälkeen ensimmäinen ryhmä aloitti vuoden 2021 alussa. Ensimmäiset opintojaksot olivat tarjolla opiskelijoille 2021 syksyllä ja vuoden 2022 jälkeen lähes 30 opintojaksoa on saatu tarjontaan. Prosessin aikana on päästy kurkistamaan tulevaisuuteen isomman ikkunan tai oikeastaan oven kautta, laajempi opiskelijasegmentti on saatu mukaan oppimaan ja opintopisteitä eli työelämän vaatimaa osaamista on kertynyt runsaasti aiempaa enemmän. Mukana olleiden vastauksista päätellen olemme ottaneet pitkän harppauksen kohti tulevaisuuden korkeakoulupedagogista osaamista yksilöinä ja organisaationa. Matka kohti digitaalista korkeakoulua jatkuu hyvässä myötätulessa. Digitaalisten kärkejoukkojen ensimmäisen ryhmän osallistujat mentoroivat muita opettajia ja muuta henkilökuntaa sen lisäksi, että omakin osaaminen kehittyy jatkuvasti.

Tämä julkaisu on kertomus tästä matkasta ja siitä osaamisesta ja innostuksesta, jota uusi digipedagoginen asiantuntijuus meissä kaikissa herättää ja synnyttää. Matkan aikana tunneskaala on käyty läpi useita kertoja. Julkaisulla SAMK haluaa tasoittaa samassa ja myös uusissa pedagogisissa haasteissa toimivien polkua – mutta myös mahdollistaa uudet ja innovatiiviset ajatukset, matkalla kohti maailman parasta korkeakoulutusta.

Oppimisen iloa!

Timo Mattila ja Tiina Savola, Opetuksen vararehtorit

Jatkuvan oppimisen digitaaliset kärkijoukot -koulutus

Katja Lempinen ja Mari Linna, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Jatkuvan oppimisen digitaaliset kärkijoukot -koulutus luotiin Satakunnan ammattikorkeakoulussa (SAMK) vastaamaan korkeakoulupedagogiikan muutokseen ja DigiVisio2030:n tuomiin haasteisiin. Koulutus oli opetuksen vararehtorin toimiston toimesta SAMKin sisäisenä kehittämishankkeena toteutettua (opetus)henkilöstön koulutusta. Mukaan koulutukseen valittiin 25 eri alojen opettajaa, joilla oli hyvin vaihteleva verkko-opetuskokemus. Hanke toteutettiin kahden vuoden mittaisena koulutuksena, jossa koulutuspäivät ja itseopiskelu lomittuivat opetustyöhön. Koulutuspäiviin osallistumisen lisäksi mukaan valituilla opettajilla oli oma kehittämistehtävä/-työ: jokainen opettaja kehittää ja toteuttaa vähintään yhden oman opintojaksonsa nonstop-toteutukseksi vuosille 2021 - 2022. Lisäksi opettajien tehtävänä oli viestiä oppimistaan asioista omassa tiimissään ja osaamisalueellaan sekä jakaa kokemuksiaan ja oppejaan SAMK-tasolla muille kollegoille.

Koulutuksen päätavoitteena oli kehittää uudella tavalla toteutettavia opintoja, joissa on mukana automaatiota, oppimisanalytiikkaa ja automatisoituja toimintoja niin, että opinnot toimivat myös rajattomalla osallistujamäärällä. Haluttiin siis luoda nonstop-toteutuksia, jotka mahdollistavat jatkuvan oppimisen ajasta ja paikasta riippumatta koko lukuvuoden kesälukukausi mukaan lukien. Koulutuksessa luodut nonstop-toteutukset avattiin paitsi SAMKin opiskelijoille, myös CampusOnlinen ja avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoille. Samalla testattiin ja haettiin nonstop-opintojaksoista kokemuksia, joiden pohjalta on mahdollista tehdä päätöksiä vastaavien opintojen toteutuksista myöhemmin. Koulutukseen lähti mukaan opettajia lähes kaikista SAMKin opetuskokonaisuuksista, joten koulutuksen kattavuus korkeakoulun sisällä on hyvä ja tietoa toteutustavasta saadaan näin levitettyä laajalle korkeakoulun sisällä.

Koulutusmalli

Jatkuvan oppimisen digitaaliset kärkijoukot -koulutus käynnistyi keväällä 2021 kahdeksalla koko päivän koulutustilaisuudella. Koulutuspäivien aiheiksi valittiin keskeisiä digipedagogiikkaan liittyviä teemoja kuten pedagoginen käsikirjoittaminen, saavutettavuus, sähköiset oppimateriaalit, oppimisalustan automatisointi ja oppimisanalytiikan käyttö. Koulutuspäiviin sisältyi myös opintojaksojen tekniseen toteuttamiseen tarvittavaa Moodle-oppimisalustan ja muiden sähköisten työvälineiden käyttöä ja soveltamista eri tavoilla. Koulutuksen toteutusmalli on esitetty kuvassa 1.

Koulutusmalli

Kuva 1. Jatkuvan oppimisen digitaalisten kärkijoukkojen -koulutuksessa käytetty malli.

Samaan aikaan opettajat valmistelivat omien opintojaksojensa pilottitoteutusta syksyllä 2021 niin, että toteutukset saatiin valmiiksi ja toteutukseen syyslukukauden 2021 alusta lukien. Toimintaa tuettiin sekä yhteisillä että henkilökohtaisilla työpajoilla, joissa annettiin ohjausta opintojaksojen työstämiseen. Työpajojen lisäksi opettajat työskentelivät osaamiskokonaisuudet ylittävissä sparrauspareissa tukien ja kannustaen sparrauspariaan opintojakson rakentamisessa ja ongelmallisiksi kokemuksissaan kohdissa.

Syksyllä 2021 koulutuksessa jatkettiin yhteisten teemojen ympärillä pohtien tulevaisuutta yleisemminkin, suunnitellen mm. nonstop-käsikirjaa sekä opettajille että opiskelijoille ja käyden läpi kokemuksia menossa olevista toteutuksista sekä kuullen myös kokemuksia muualta MOOC-toteutuksista. Samalla myös pilottitoteutukset käynnistyivät, ja niistä saatiin arvokasta tietoa siitä, mihin suuntaan toteutuksia pitää muokata kevättä varten.

Keväällä 2022 järjestettiin 5 puolenpäivän koulutustilaisuutta, joiden teemoina olivat mm. opintojaksopalautteen merkitys, avoin opetus ja oppimateriaalit sekä kansainvälisyys ja monikulttuurisuus. Koulutuspäivien lisäksi opettajille tarjottiin mahdollisuutta osallistua videotyöpajoihin, joissa opetettiin laadukkaiden opetusvideoiden tekemistä. Samalla jatkettiin nonstop-käsikirjojen työstämistä ja jaettiin kokemuksia ja saatuja palautteita menossa olevista pilottitoteutuksista.

Tärkeää oli myös osaamisen jakaminen SAMK-tasolla muille kollegoille. Digikärki-opettajat esittelivät nonstop-opintojaksojaan ja saamiaan oppeja sekä jakoivat kokemuksia mm. kaikille samkilaisille avoimessa PedaAgora-tapahtumassa.

Syksyllä 2022 pidettiin 3 puolenpäivän koulutuspäivää. Koulutuksessa kertynyttä osaamista jaettiin SAMK goes peda -tapahtumassa muille asiasta kiinnostuneille samkilaisille. Syksyn osalta koulutus keskittyi kovasti yhteenvetoihin ja tulevaisuuteen nonstopien kanssa. Kaikille samkilaisille avoimissa kuukauden huiput-filaisuuksissa jatkettiin tutustumista verkko- ja nonstop-opetuksen erilaisiin näkökulmiin, mm. erilaisten oppijoiden tarpeisiin. Tätä julkaisua kirjoittaessa on tulossa vielä koulutuksen päätöstilaisuus joulukuussa.

Vuoden 2022 aikana koulutuksessa mukana olevat opettajat osallistuivat myös DigiVisio2030:n järjestämiin koulutustilaisuuksiin sekä asiantuntijatyöpajoihin. Heidän kokemustaan uudeltaisista opintojaksoista tullaan tarvitsemaan myös osana DigiVisio2030-työtä.

Koko kahden vuoden koulutuksen aikana toteutettiin lisäksi Kuukauden huiput -webinaareja, joissa aihepiirejä tarjottiin ulkopuolisten esiintyjien toimesta hiukan eri näkökulmasta kaikille samkilaisille. Nämä kuukauden huiput toimivat innoittajina opintojen monipuolistamiseen koko SAMKissa.

Uudet nonstop-opintojaksot

Jatkuvan oppimisen digitaaliset kärkijoukot -koulutuksessa on luotu yhteensä **28 uutta nonstop-opintojaksoa**. SAMKin määritelmän mukaan nonstop-opintojakso:

- on avoinna ilmoittautumisille ja suorituksille tietyn ajan (aloitus- ja lopetuspäivämäärä tiedossa). Seuraava toteutus alkaa edellisen päätyttyä.
- ei voi sisältää ajastettua läsnäoloa vaativia tilaisuuksia tai tenttiä. Vapaaehtoisia tukisessioita voidaan tarjota verkon kautta opiskelijoille.
- voi sisältää vaiheisuutta, jolloin tehtäviä aukeaa sitä mukaa, kun edellisiä saa tehtyä.

Mukaan valittiin sellaisia opintojaksoja, jotka pystyttiin muokkaamaan/luomaan tämän nonstop-määritelmän mukaan suoritettaviksi. Valitut opintojaksot sisältävät sekä vetovoimaisia opintojaksoja, joiden tiedettiin olevan suosittuja opiskelijoiden keskuudessa, että ns. pullonkaula- opintojaksoja, jotka oli tunnistettu opiskelijoille haasteellisiksi ja sen vuoksi haluttiin, että niitä olisi jatkuvasti saatavilla. Näin esimerkiksi opiskelijoiden valmistuminen ei jäisi kiinni ko. opintojakson suorituksen puuttumisesta.

Opintojakson nimi	Toteutuskoodi	Opintopistettä
Quality management and management systems	EY170501-3006	5
Hoitotyön toimintojen perusteet I	HT210006-3004	6
Lääkelaskenta	HT210008-3004	1
Grafiikan kohopainomenetelmät	KU170105-3006	5
Principles in Logistics	LO172300-3007	4
Talousmatematiikka	LT215002-3003	5
Lujuusoppi I	MT170203-3009	5
3D-mallintaminen	MT170302-3009	5
Metallurgia	MT170404-3006	5
Laatu ja koneturvallisuus	MT172301-3006	5
Fundamentals of Nursing Interventions I	NU210006-3002	6
Clinical Calculations	NU210008-3002	1
Rakennusten palomääräykset	RY170211-3009	3
Vuorovaikutuksellisen ohjauksen viitekehykset ja muutostyöprosessi	SO210019-3003	5
Ruotsi, kirjallinen taito	SY170301-3213	1,5
Ruotsi, suullinen taito	SY170302-3208	1,5
Englanti	SY170303-3211	3
Yrityksen kirjanpito ja talousraportointi	SY170800-3039	5
Geometria	SY171102-3037	4
Lämpö- ja virtaustekniikka	SY171105-3027	3
Espanja 1	V180014-3008	5
Huippuhetkien luominen	V210006-3002	2
Tarttuva viestintä	V210007-3002	2
Tarinankerronta työkaluna	V210008-3002	3
Teknologia ja tulevaisuusajattelu	V210009-3002	3
Luovuus ja ideointi	V210010-3002	2
Johdatus strategiatyöhön	V210011-3002	2
Sales Work	SY172602-3013	2

Kuva 2. Jatkuvan oppimisen digitaaliset kärkijoukot -koulutuksessa luodut 28 uutta nonstop-opintojaksoa.

Uusien nonstop-opintojaksojen laajuus vaihtelee yhden ja kuuden opintopisteen välillä. Mukana on kolme englanninkielistä opintojaksoa, muut opintojaksot ovat suomenkielisiä. Osa opintojaksoista on SAMKin tutkinto-opiskelijoille pakollisia, osa vapaasti valittavia opintojaksoja. Kaikki opintojaksot ovat siis tarjolla myös avoimen ammattikorkeakoulun ja CampusOnlinen tarjonnassa, jolloin ne voivat tavoittaa normaalia laajemman kiinnostuneiden joukon.

Kokemuksia ja tuloksia koulutuksesta

Opettajien kokemuksia Jatkuvan oppimisen digitaalisista kärkejoukoista kerättiin kumpanakin koulutusvuonna kevätlukukaudella. Ensimmäisenä vuonna kysely tehtiin keväällä, kun koulutus oli vielä alkuvaiheessa ja osalla opettajista oman opintojakson tekeminen syksyä varten oli vielä alussa. Toisen kerran sama kysely toteutettiin kevätlukukauden päätteeksi, kun opintojakson toinen toteutuskerta oli jo loppuvaiheessa. Opettajat kokivat tällöin voivansa hyödyntää digitaalisuutta jonkin verran tai paljon paremmin opintojaksototeutuksiltaan. Kaikki opettajat kokivat kehittyneensä jonkin verran tai paljon verkko-opettajana ja saaneensa uusia ideoita nonstop-toteutusten rakentamiseen (Kuva 3).

Kuva 3. Mukana olleiden opettajien kokemus kehitymisestään digitaalisten kärkejoukkojen aikana.

Opettajien palautteissa näkyi myös ryhmän heterogeenisyys: osa koki koulutuksen antaneen paljon eväitä oman opetuksen kehittämiseen, kun taas osa osallistujista koki saaneensa vain vähän uusia työvälineitä työhönsä. Jatkossa kannattaakin kiinnittää erityistä huomiota ryhmän valinnassa siihen, että mukaan valittavat opettajat ovat pedagogisilta ja verkko-opetuksen taidoiltaan lähes samalla tasolla. Näin koulutusta voidaan paremmin räätälöidä osallistujien yhteisen taitotason mukaan.

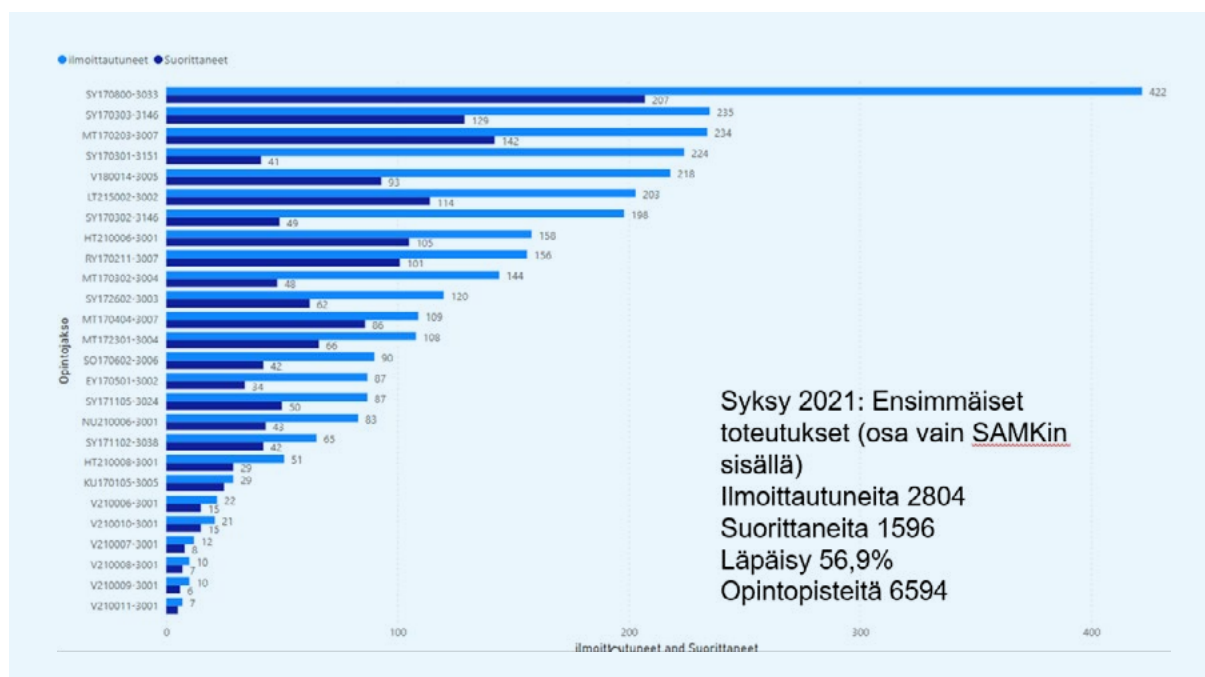
Tärkeimpinä asioina koulutuksessa pidettiin oppimisalustojen teknisiä ominaisuuksia, joilla nonstop-opintojakson etenemistä ja erilaisia aktiviteetteja toteuttaa mielekkäästi sekä opettajalle että opiskelijoille. Korona-pandemian aikaan toteutettu koulutus siirtyi aiemmasta suunnitelmasta poiketen verkkoon. Osallistujien mielestä tämä oli hyvä vaihtoehto, koska he saivat samalla työvälineitä menossa oleviin opintojaksototeutuksiinsa, ja se palveli hyvin myös eri kampuksilla työskenteleviä opettajia.

Suurin hyöty korkeakoulutasolla saatujen suoritusten lisäksi on opettajien ajattelutavan muutoksessa sekä taitojen kehitymisessä: osa mukaan tulleista opettajista oli opettanut paljon lähiopetuksessa, mutta oli kiinnostunut uuden tyyppisistä opintojaksoista ja niiden toteutustavasta. Uudet tavat toimia ja kehittää omaa opetusta ovat heijastuneet myös opettajien muihin opintojaksoihin ja muuhun opetukseen. Mukana olevista opettajista muutamat ovatkin lähteneet myös muovaamaan muita omia opintojaksojaan nonstop-opintojen suuntaan, vaikka eivät välttämättä ole vielä siirtäneet opintojaksoja CampusOnlineen tai avoimen AMKin tarjontaan.

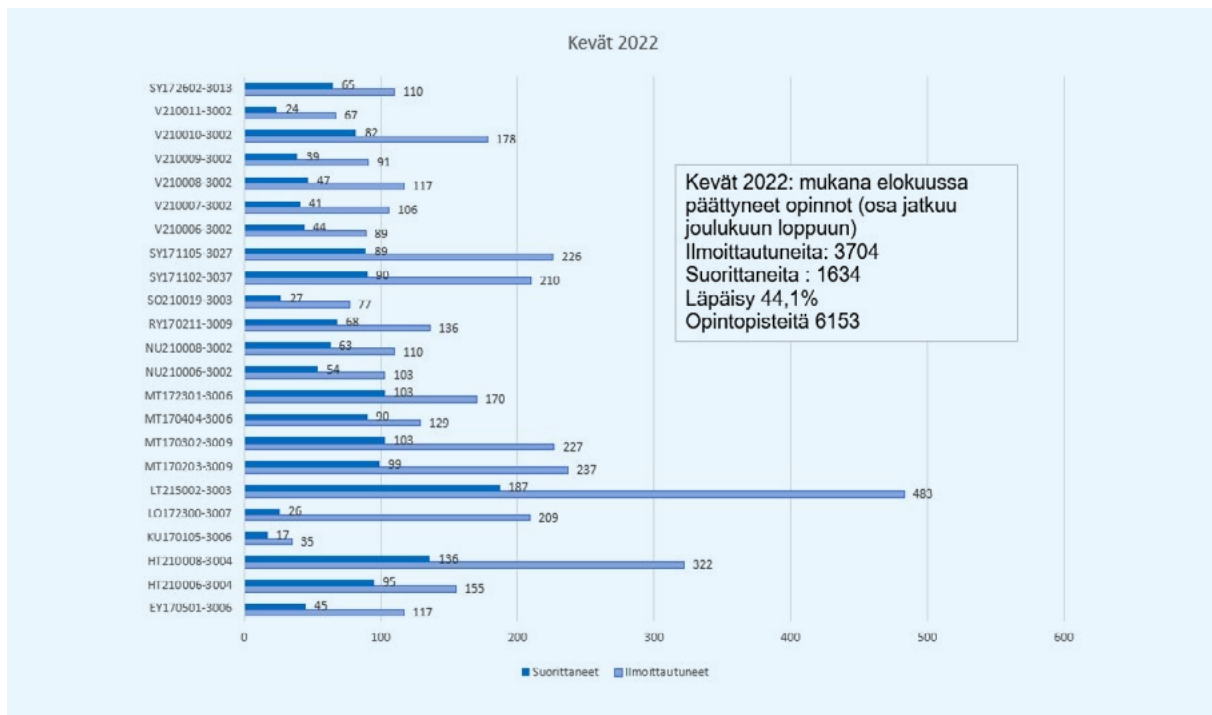
Digitaaliset kärkeijoukot ovat muodostaneet monialaisen opettajaryhmän, jossa vertailukehittäminen ja vuorovaikutus yli koulutusalojen ovat kehittyneet hedelmälliseksi toimintamalliksi. Kärkeijoukkojen kokemuksella on myös heijastusvaikutuksia tutkinto-ohjelmiin – hyvät kokemukset rohkaisevat toteuttamaan erilaisia opintojaksoja kokonaan verkossa. Digitaalisten kärkeijoukkojen pedagoginen kehitystyö jatkuu mm. jatkuvan arvioinnin kokeiluilla vuoden 2022 toteutuksissa.

Syksyn 2021 aikana toteutui täysimittaisesti 15 opintojaksoa niin, että ne olivat tarjolla sekä CampusOnlinessa että avoimessa ammattikorkeakoulussa. Lisäksi 10 opintojaksoa toteutettiin pilottiversioina SAMKin opiskelijoille. Suurimmalla toteutuksella oli yli 400 osallistujaa, mutta pienimmillä piloteilla vain parikymmentä. Kaiken kaikkiaan opintojaksojen pilottitoteutuksille ilmoittautui 2805 opiskelijaa, joista 1564 suoritti opintojaksoja hyväksytysti ja opintopisteitä kertyi syksyn toteutuksilta 6594 (Kuva 4).

Digikärkien opintojaksojen toinen pilottikierrös lähti liikkeelle vuoden 2022 alusta ja päättyi heinäkuun lopussa, mutta osa opintojaksoista on avoimena poikkeuksellisesti vuoden loppuun saakka. Keväällä toteutuneiden ja jo päättyneiden opintojaksojen osalta (Kuva 5) ilmoittautuneita oli 3704 ja suorittaneita 1634. Tämä tarkoittaa läpäisyprosenttina n. 44, jonka voidaan katsoa olevan hyvä nonstop-tyyppisellä opintojaksolla. Opintopisteitä kertyi yli 6100. Tähän ei ole laskettu mukaan suurimpia, kielten nontop-toteutuksia, jotka ovat avoimena suorituksille vielä vuoden loppuun saakka.

Kuva 4. Syksyn 2021 toteutusten tilastotietoja.

Kuva 5. Kevään 2022 toteutusten tilastotietoja.

Palautetta opiskelijoilta

Uusien nonstop-opintojaksojen pilottitoteutuksista on kerätty palautetta opiskelijoilta. He ovat päässeet antamaan palautetta opintojaksojen päätteeksi SAMKin opintojaksopalauttejärjestelmässä. Palautteita ei ole tilastoitu tai analysoitu systemaattisesti, mutta nostamme tässä esiin useita positiivisia palautteita ja kehittämiskohteita. On hyvä huomioida, että palautteet ovat henkilösidonnaisia. Yksi opiskelija voi kokea jonkun asian positiivisena, kun taas toinen opiskelija pitää samaa seikkaa epäkohtana.

Kiitosta opiskelijat ovat antaneet mahdollisuudesta opiskella itsenäisesti verkossa omaan tahtiin, omien aikataulujen mukaisesti. He ovat arvostaneet sitä, että materiaaleihin on voinut palata uudelleen, kerrata ja toistaa asioita niin monta kertaa, kunnes asian on oppinut. Oppimistehtävät ovat saaneet positiivista palautetta monipuolisuutensa ja oppimista edistävien elementtensä vuoksi. Myös ns. jatkuva arviointi, opiskelijan osaamistavoitteisiin perustuva arviointi, on koettu kannustavaksi ja motivoivaksi tekijäksi. Tätä arviointimallia hyödyntävillä opintojaksoilla opintojakson arvosana muodostuu opintojakson edetessä opiskelijan suoriutumisen perusteella. Opiskelija saa itse määrittellä opintojakson aluksi, mitä arvosanaa hän tavoittelee ja suorittaa sen jälkeen kyseisen arvosanan edellyttämät asiat. Halutessaan opiskelija voi jatkaa opintojakson suorittamista ja korkeamman arvosanan tavoittelua.

Opiskelijoiden palautteissa on näkyvässä nonstop-opintojakson keskeinen ydin: opiskelija on itse vastuussa opintojakson etenemisestä ja aikataulutuksen hallinnasta. Vaikka osa opiskelijoista on arvostanut tällaista autonomiaa, osalle opiskelijoista itseohjautuvuuden vaatimus on muodostunut taakaksi. He ovat kokeneet haasteelliseksi esim. opintojakson asioiden aikataulutuksen omaan kalenteriin ja aikataulussa pysymisen. Vuorovaikutuksen vähäi-

syys opettajan ja muiden opiskelijoiden kanssa on myös noussut esiin. Osa opiskelijoista on toivonut enemmän kontaktia opettajaan. Myös henkilökohtaisen palautteen määrä on ollut osan mielestä liian vähäinen. Opintojakson suorittamista koskevat ohjeet sekä tehtäväkohtaiset ohjeet ovat paikoin saaneet kritiikkiä, ja niitä on selkeytetty pilottitoteutusten jälkeen. Ohjeistuksen tulee olla mahdollisimman selkeää. Nonstop-opintojaksojen työmäärä on myös paikoin tullut yllätyksenä osalle opiskelijoista. Kuitenkin suuren työmäärän vuoksi opiskelijat ovat kokeneet oppineensa paljon uutta, ja sen myötä ovat kuitenkin pitäneet lopulta työntäyteistä opintojaksoa onnistuneena.

Lopuksi

Jatkuvan oppimisen digitaaliset kärkijoukot -koulutus päättyy joulukuussa 2022, mutta SAM-Kissa on pohdittu koulutuksen jatkamista jollakin tavalla myös tulevaisuudessa. Vuonna 2023 tullaan toteuttamaan uusi kierros jatkuvan oppimisen digitaalisten kärkijoukkojen koulutusta. Sitä tullaan räätälöimään uudelleen saatujen kokemusten pohjalta. Samalla mukaan pyritään valitsemaan verkko-opetuskokemukseltaan samantasoisempia opettajia. Opintojaksojen ja opettajien valinnassa tullaan painottamaan DigiVisio2030-hankkeen Jatkuvan ja joustavan oppimisen tarjottimelle soveltuvia opintoja.

Jatkuvan oppimisen digitaalisten kärkijoukkojen koulutus on osoittanut hyödyllisyytensä sekä saavutettujen opintopisteiden että opettajien digipedagogisen kehittymisen näkökulmasta. Myös opiskelijoiden kokemukset opinnoista ovat olleet pääosin positiivisia. Tältä pohjalta SAMKin on hyvä jatkaa jatkuvan oppimisen opintojen kehittämistä niin Satakunnan alueen kuin valtakunnalliseen muuttuvan ja tulevaisuudessa yhä digitalisoituvamman työelämän tarpeisiin.

Pysy uteliaana – Kokemuksia ja tuloksia nonstop-opetuksesta

Joonas Savolainen, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Verkko-opetus on ollut monelle lehtorille täysin uusi ja hieman epämiellyttävä asia. Korona-aika pakotti monet tutustumaan verkon mahdollisuuksiin, ja mielestäni se on lunastanut paikkansa opetustarjonnassa. Minulle puolestaan verkko-opettajuus on juuri se asia, jonka vuoksi siirryin teollisuuden palvelusta opetustehtäviin. Olenkin saanut olla verkko-opettamisen ammattilaisten opissa Satakunnan ammattikorkeakoulun Kuninkaisten kampuksella työsuhteeni alusta alkaen. Olin erittäin tyytyväinen itseeni, kun sain otettua haltuun eläköityneiden kollegojeni kursseja, ja olin päässyt kehittämään niitä oman ammattitaitoni mukaan. Oppimiskäyrä oli jyrkkä, ja asiat piti saada haltuun nopeasti. Koin valtavaa ylpeyttä ja onnistumisen tunnetta, kunnes minut kutsuttiin mukaan digikärkijoukkoihin ja opintojaksojen odotusarvot nostettiin aivan toiselle tasolle.

Olin juuri oppinut, kuinka hallinnoidaan noin sadan hengen toteutuksia, joita pyöritetään samoilla jaksoperiaatteilla kuin ns. päivätoteutuksia. Eli opintojakso alkaa jakson alussa ja loppuu ennen seuraavan jakson alkua. Perin odotusarvot ja sen mukana monet työskentelymenetelmät, ja homma toimi. Palvelulupauksemme oli ollut ja on edelleen, että opiskelua voi tehdä ajasta ja paikasta riippumatta. Tämä sopii erinomaisesti jo työelämässä oleville opiskelijoille tai niille, jotka eivät esimerkiksi etäisyyksien vuoksi voi opiskella fyysisesti kampuksella. Tuloksemme olivat erittäin hyviä ja tyytyväisyys palautteiden perusteella korkealla tasolla. Kuinka tätä nyt voisi vielä parantaa?

Lähdin digikärkijoukkojen mukaan ja mainitut odotusarvot paljastettiin meille vähitellen, mikä olikin järkevää. Olin tottunut verkko-opetukseen, mutta kun kuulin, että minun pitäisi luoda opintojakso, jossa voi opiskella sadan opiskelijan sijasta tuhat opiskelijaa, nousi pintaan muutosvastarinnan mörkö. Tämä mörkö kertoili minulle, että tehtävä on mahdoton ja opiskelijat tulevat inhoamaan sellaista. Toinen isku kasvoille oli se, että opintojaksolle pitäisi pystyä liittymään koko ajan ja myös saamaan arvosana kesken opintojakson. Pohdin omia työprosessejani ja totesin jälleen, että mahdoton homma. Tulisni nujertumaan työtaakan alle, pelkkä hallinnointi veisi aikaa aivan liian pitkään. Kaikkea tätä ihanuutta kutsuttiin digikärkijoukoissa nonstop-toteutukseksi. Olin siis projektin alussa melkoisen pessimistinen asian suhteen.

Taustani ennen lehtoriksi ryhtymistä oli pitänyt sisällään suuren muutoksen johtamista. Olin toiminut yrityskulttuurin kouluttajana ja yksi konsepti, josta olin saarnannut yli tuhannelle silloiselle kollegallani oli mielialahissi ja se, kuinka oma mieliala vaikuttaa tuloksiin. Kantavana ajatuksena oli säilyttää uteliasuus uuden edessä. Kaivoin pöytälaatikostani oman "the mood lift"-korttini (kuva 1), ja sen takana luki kaksi tekemääni lupausta:

1. Teen positiivisen palautteen antamisesta päivittäisen rutiinin
2. Reflektoin omaa mielialaani päivittäin

Kuva 1. The mood lift.

Rehellisyyden nimissä täytyy myöntää, etten ollut onnistunut täysin kummassakaan lupauksessani, mutta päätin sillä hetkellä pitää kiinni uteliaisuudesta ja katsoa minne tie vie minua. Se, että olin utelias ja halusin oppia, ei suoranaisesti vähentänyt huoliani tulevan toteutuksen työmäärän tai laadun suhteen. Se oli selvää, että vaikka opintojakso ja sen sisältö olivat olemassa, ei se tulisi toimimaan tavoitelluilla opiskelijamäärillä.

Ratkaisuksi ongelmaan tuli luonnollisesti oma kehittyminen ja oppi erilaisista teknisistä mahdollisuuksista. Esimieheni sähköpostin allekirjoituksessa on fraasi "If it can be automated, it will be automated", tämä viittaa tekoälyyn ja voi tuntua hieman pelottavaltakin ajatukselta. Automaation ajatus ei kuitenkaan ole korvata ihmistä, vaan vapauttaa ihmisen luova mieli johonkin mihin kone ei pysty. Olin aikaisemmassa työelämässä kehittänyt ja automatisoinut paljon asioita teollisuudessa, joten oli taas aika kaivaa sisäinen kehitysinsinööri esille ja aloittaa työnteko. Ennen tavoitteeni oli tehostaa tehdasta ja helpottaa siellä työskentelevien ammattilaisten työntekoa. Nyt kehityskohteena olin minä itse ja toimintaympäristönä oppimisalusta Moodle.

Voisin kirjoittaa useita sivuja erilaisista kokeiluista ja niiden tuloksista, mutta se ei mielestäni ole kovin hedelmällistä. Pääpointtina sanottakoon, että toteutuksen tekeminen vaatii todella paljon töitä ja tuottaa harmaita hiuksia matkan varrella. Avain onnistumiseen on Moodlen mahdollisuuksien hyödyntäminen ja omien työprosessien tarkka pohdinta. Se myönnettävään, että oma toteutukseni on matematiikkaa, jonka automatisointi on suoraviivaisempaa kuin jonkin ei-matemaattisen aineen. Tämä on siltikin vain yksi asia monien joukossa mitä tulee ottaa huomioon nonstop-opintojaksoa suunniteltaessa. Omalta osaltani isoin muutos työhöni on se, että vaikka opettajilla on vapaajaksot, niin päivystän silti käytännössä ympäri vuoden. Tämä on oma valintani, sillä nopeat vastaukset opiskelijoille ovat mielestäni osa palvelua, jota korkeakouluna tuotamme.

Nyt takana on kaksi kokonaista puolen vuoden toteutusta ja on aika tarkastella laatua. Tämä on asia, joka huolestutti minua itseäni ja on ensimmäinen asia, johon suhtaudutaan varauksella ulkopuolisten toimesta. Käytän omilla kursseillani aina kahta palautekanavaa. Tuudossa on vakioitu kysely kaikille kursseille, ja tämän lisäksi kerään palautetta suoraan Moodle-alustalla. Alla olevasta taulukosta (taulukko 1) voidaan vertailla saman toteutuksen Tuudo-kyselyn tuloksia.

	Normaali verkkototeutus (kevät, 2021)	Nonstop 1 (syksy, 2021)	Nonstop 2 (kevät, 2022)
Toteutuskoodi	LT175020-3009	T215002-3002	LT215002-3003
Ilmoittautuneita opiskelijoita [kpl]	43	203	483
Vastaajia [kpl]	5	28	30
Opettajan ohjaus	4,0	4,3	3,5
Opintojakso vastasi opintojaksoesitelmää	4,4	4,5	4,0
Panostin itse opintojaksoon	4,6	4,3	4,0
Saavutin tavoittelemi tulokset suhteessa opintojakson tavoitteisiin	4,4	4,3	4,0
Moodlen oppimateriaalit	4,2	4,3	3,8

Taulukko 1. Tuudo-kyselyn tuloksia.

Tuudo-kyselyjen perusteella pientä laskua tyytyväisyyteen on mitattavissa kevään 2022 toteutuksen palautteiden perusteella. Tässä kohtaa mainittakoon, että Nonstop 1:n ja Nonstop 2:n välillä ei tehty juurikaan muutoksia, ja pyrim olemaan aktiivinen opiskelijoiden suuntaan, vaikka kevään toteutus pidetään osittain kesän vapaajakson aikana. Toinen huomiota herättävä seikka on se, että opettajan ohjaus koettiin jopa paremmaksi 1. nonstop-toteutuksella, kuin ns. normaalilla verkkototeutuksella. Normaalilla verkkototeutuksella tarkoitetaan samaa opintojaksoa, jonka kohderyhmänä on ollut ainoastaan SAMKin omat opiskelijat (Taulukko 1). Vaihtelua Tuudon-tuloksissa kuitenkin on, joten jatkuvaa seurantaa on syytä tehdä. Ongelmallisena pidän Tuudo-järjestelmään saatujen vastausten vähäisyyttä (alle 10%/Nonstop 2), joten liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä on syytä välttää.

Tarkastelin tämän kyselyn lisäksi LT215002-3003 opintojaksolla kerättyä palautetta (Taulukko

2 ja taulukko 3), joka oli pääsääntöisesti positiivista ja sen määrä on yli kaksinkertainen verrattuna Tuudo-kyselyn vastauksiin. Vastaukset olivat avoimia, joten kategorisoin vastauksia mitattavuuden mahdollistamiseksi. Kysyn opintojakson loppuun päässeiltä kaksi avointa kysymystä:

1. Minkälaiset tunnelmat sinulla on opintojakson jälkeen?
2. Miten kehittäisit opintojaksoa?

Hyvät	En osaa sanoa/Ei vastausta	Huonot
78 %	17 %	5 %

Taulukko 2. Millaiset tunnelmat sinulla on opintojakson jälkeen.

En mitenkään	Materiaalit	Tehtävät	Opetus	Ei vastausta
23 %	33 %	11 %	14 %	19 %

Taulukko 3. Miten kehittäisit opintojaksoa.

Näidenkin tulosten (Taulukko 2 ja taulukko 3) perusteella opintojakso on pääosalle opintojakson tehneille toimiva ja pidetty. Huonot tunnelmat aiheutuivat useimmiten opintojakson raskaudesta/haastavuudesta. Koen erittäin positiivisena, että opiskelijat kertovat innokkaasti kehityskohteita, vaikkeivat varsinaisesti olleet tyytymättömiä. Eniten toivottiin lisää materiaalia opintojaksolle, ja erityisesti toivottiin materiaalia videoiden muodossa. Toinen toive on perinteinen luokkaopetus/live-opetus ja valitettavasti tässä opetusmuodossa sen tarjoaminen on haasteellista.

Kokonaisuutena pidän palautteiden tuloksia vähintäänkin hyvinä ja pelättyä laadun romahtamista ei tapahtunut. Opiskelijat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä nonstop-muotoiseen opiskeluun tällä opintojaksolla, ja tuloksia syntyy mukavasti. Opintojakso vaatii opiskelijan oma-aloitteisuutta ja itsekuria. Lisäksi opiskelijan olisi hyvä osata kohtalaisen sujuva Excel-sovelluksen käyttö ja osata matematiikan perusteet ennen tätä opintojaksoa. Palautteiden perusteella osa opiskelijoista tuskaili oman lähtötasonsa kanssa, joten tämä on yksi asia, joka varmasti vaikuttaa kokemukseen opintojaksosta.

Omat ajatukseni nonstop-toteutusten suhteen ovat nyt realistisemmat kuin ennen työn

aloittamista. Toteutuksen luominen vaatii ison pohjatyön, mikä palkitaan sitten, kun opintojakso on käynnissä. Työ opintojakson aikana on enemmänkin poikkeamiin puuttumista ja hallinnointia, kuin itse opetustyötä. Opiskelijamäärät on kuitenkin mahdollista kymmenkertaistaa, ilman laadun romahtamista. Omasta "vapaa-ajasta" on oltava valmis luopumaan, sillä opettajan kuuluisi olla läsnä myös vapaajaksojen aikana (henkilökohtainen mielipide). Pidän tätä tärkeänä juuri niissä tapauksissa, joissa opiskelija tarvitsee apua ja on riittävän rohkea sitä pyytämään. Tämäntyyppisille toteutuksille on selkeästi kysyntää, ja se sopii opiskelijoille, joilla on riittävät matemaattiset valmiudet ja riittävä kyky ohjata itseään, mutta ei ole ratkaisu kaikkeen. On edelleenkin suuri joukko opiskelijoita, jotka tarvitset voimakkaampaa ohjausta, jotta opintojakso tulee suoritettua. Lisäksi on suuri joukko opiskelijoita, jotka kaipaavat vertaistukea ja oppivat paremmin ryhmissä kuin yksin töitä tekemällä. Viestini nonstop-opetusta harkitseville on, että pysy uteliaana. Se helpottaa haasteiden kohtaamista ja johtaa parempaan lopputulokseen.

Yksilöllinen ohjaaminen nonstop-opinnoissa - Uhka vai mahdollisuus?

Johanna Ventelä, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Englanninkielistä Sales work (2 op) opintojaksoa on Satakunnan ammattikorkeakoulussa (SAMK) opetettu jo vuosien ajan sekä insinööri- että tradenomiopiskelijoille myynti-moduulin aloittavana opintojaksona, joka ajaa opiskelijat sisään myynnin maailmaan. Viiden erillisen, tarkkaan kullekin opiskelijaryhmälle ajoitetun toteutuksen sijaan heräsi ajatus nonstop-verkkototeutuksesta, joka antaisi opiskelijalle mahdollisuuden suorittaa opintojakso hänelle parhaiten sopivana ajankohtana. Opintojakso soveltuikin mainiosti Jatkuvan oppimisen digitaaliset kärkijoukot -koulutuksessa toteutettavaksi nonstop-verkko-opintojakson pilotti-kokeiluksi.

Jo opintojakson suunnittelun alussa ilmeni, että suurin haaste yli 200 opiskelijan nonstop-verkkototeutuksella on omaan tahtiin opintojaksoa suorittavien opiskelijoiden yksilöllinen ohjaus ja arviointi siten, että se on opettajalle ajankäytöllisesti järkevää. Kyseessä on vain 2 opintopisteen opintojakso, jolloin suunnittelussa tuli huomioida sekä opiskelijan (54 h), että opettajan ajankäyttö (70 h). Miten suunnitella opintojakso ja jaksottaa oppimissuoritteet niin, että kukin omaan tahtiin opintojaksoa verkossa suorittava opiskelija saavuttaa tavoitteet ja saa yksilöllistä ja jatkuvaa ohjausta ja palautetta laadukkaasti koko opintojakson ajan?

Tässä artikkelissa kerron, millaisia ratkaisuja toteutin pilotti-opintojaksolla, pystyäkseen ohjaamaan opiskelijoita AMK-laatuksien mukaisesti sekä mahdollisimman jatkuvasti ja yksilöllisesti koko opintojakson ajan. Toivon, että saat vinkeistä ja kokemuksestani apua oman opintojaksosi suunnitteluun.

Ohjaamisen ja palautteen tärkeys verkko-opintojaksolla

Laadukkaan verkkototeutuksen kriteerien mukaan verkkototeutuksella ohjauksen ja palautteen tulee olla oikea-aikaista, ja niitä tulee olla saatavilla koko opintojakson ajan. Arvioinnin puolestaan tulee olla läpinäkyvää, monipuolista ja reflektio-osaamista kehittävää. (Varonen & Hohenthal 2020.) Myös viimeaikaiset tutkimukset ja kyselyt osoittavat, että ohjauksella ja palautteen saamisella on suuri merkitys verkko-opetuksen onnistumiselle. Vuorovaikutuksen on osoitettu etäopetuksessa vähentävän opiskelijan stressiä, sekä opettajan henkilökohtaisen kontaktin ja tuen on havaittu toimivan opintoihin kiinnittävänä tekijänä. (Tampereen yliopisto & Helsingin Yliopisto, 2021, s.108.) Myös Satakunnan ammattikorkea-

koulun opiskelijoille vuonna 2022 suunnatun hyvinvointikyselyn mukaan opiskelijoiden tarve saada yksilöllistä ohjausta opintoihin on pandemian myötä kasvanut. Opiskelijat kokevat, että yksilöllistä ohjausta tulee lisätä, kehittää ja vahvistaa.

Samaan aikaan olemme huomanneet, että etäopiskelussa opintojakson kesken jättävien opiskelijoiden määrä on lähiopetusta suurempi. Siksi ohjauksen ja palautteen toteuttamiseen kannattaa nähdä opintojaksoa suunniteltaessa vaivaa. Ihan helppoa tämä ei ole, ja laadukkaasti näiden tekijöiden toteuttaminen suurella nonstop-toteutuksella tuntui ajoittain miltei mahdottomalta.

Verkkototeutuksen laatukriteerit - mainio apu suunnitteluun

Erinomaiseksi avuksi ohjauksen ja palautteen sekä arvioinnin suunnitteluun osoittautuivat eAMK-hankkeessa laaditut verkkototeutuksen laatukriteerit. Laatukriteeristöön on koottu laadukkaasti verkkototeutuksen ominaisuudet, jotka on jaettu 11 teemaan. Teemoista kaksi, ohjaus ja palaute sekä arviointi antoivat työkaluja pohdittuihin kysymyksiin. (Varonen & Hohenthal 2020.)

Oikea-aikainen ja jatkuva ohjaus ja palautteenanto

Aloittaessani nonstop-opintojakson suunnittelun edellisten toteutusten pohjalta, kävin läpi eAMK-laatukriteeristön kriteerit, sekä vaihtoehdot siitä, miten kyseisen kriteerin voisi Moodle-alustalla toteuttaa. Ohjauksen ja palautteen osalta laatukriteerit ovat seuraavat:

Kuva 1. eAMK laatukriteerit: Ohjaus ja palaute (Varonen & Hohenthal 2020, s.8).

Suunnitellessani ja rakentaessa opintojaksoa Moodle-alustalle laatukriteerien mukaan selvisi nopeasti, että peruslähtökohta toimivalla verkkototeutuksella on Moodle-pohjan selkeys ja mahdollisimman pitkälle viety automatisointi. Aikaa vievien kysymysten välttämiseksi sisällön ja ohjeiden tulee olla selkeitä ja kattavia. Lisäksi kurssipudokkaiden välttämiseksi opiskelijan tulee jokaisen suorituksen jälkeen tietää, mitä hänen seuraavaksi tulee opintojaksolla tehdä.

Suurimmat haasteet suunnittelussa ja toteutuksessa muodostivat yllä olevan kuvan harmaa ja ruskea kriteeri. Miten antaa henkilökohtaista palautetta suuren nonstop-opintojakson aikana opiskelijalle? Entä millaisia mahdollisuuksia Moodlen analytiikkatyökalut tarjoavat opiskelijoiden edistymisen seurannan, kannustamisen ja ohjaamisen tueksi? Näiden seikkojen huomioiminen aiheutti suuria muutoksia alkuperäisen kurssin pedagogiseen suunnitelmaan. Myöhemmin artikkelissa kerron, miten lähdin etsimään sopivia ratkaisuja opettajan ajankäytön pohjalta.

Läpinäkyvä, jatkuva ja monipuolinen arviointi

Ohjauksen ja palautteen ohella itsenäisesti suoritettavalla opintojaksolla on tärkeää, että opiskelija saa edetessään opintosuoritteistaan läpinäkyviä ja monipuolisia arvioita. Hyvällä arvioinnilla ja opiskelijan panostuksen huomioimisella on suuri merkitys opiskelijan oppimiselle sekä opiskelumotivaatiolle.

Laadukkaan verkkototeutuksen kriteerit tähtäävät siihen, että opintojakson arviointi on läpinäkyvää, jatkuvaa, monipuolista ja reflektio-osaamista kehittävä:

Kuva 2. eAMK laatukriteerit: Arviointi (Varonen & Hohenthal 2020, s.9).

Opintojakson suunnittelussa ja toteutuksessa pyrin noudattamaan edellä mainittuja kriteereitä. Pyrin mahdollisimman selkeästi kertomaan osaamistavoitteet ja opintosuoritteiden kriteerit sekä opintojaksokuvauksella, opintojakson äänitetyllä aloitusluennolla, että jokaisen tehtävänannon yhteydessä. Selkeä ohjeistus ja arviointikriteereiden ja arvioinnin toteuttamisen kuvaus sekä kirjallisena että äänitteenä osoittautui hyväksi ratkaisuksi, joka toimii erilaisille oppijoille.

Suuremman haasteen myös arvioinnin osalta muodosti yllä olevan kuvan harmaa kriteeri. Miten toteuttaa koko oppimisprosessin ajan henkilökohtainen, monipuolinen, osaamista kehittävä arviointi eri aikaan suoritteita palauttavalle suurelle opiskelijajoukolle? Myös tätä ongelmaa lähdin ratkaisemaan opettajan ajankäytön kannalta, eri vaihtoehtoja pohtien.

Opettajan ajankäyttö nonstop-opintojaksolla

Opintojakson suunnittelussa käytin mallina aikaisemmin toteutettujen opintojaksojen sisältöjä, jotka opintojaksokuvauksen perusteella oli jaettu kuuteen teemaan. Kukin teema sisälsi siihen soveltuvan opintosuoritteen. Selkeyden vuoksi sama rakenne otettiin käyttöön myös nonstop-opintojaksolla. Lähtökohta oli, että myös massa-verkkototeutuksen tehtävät noudattaisivat aikaisempien opintojaksojen linjaa, ja edetessään opiskelija osoittaisi osaamisensa kuhunkin teemaan sopivan opintosuoritteen avulla.

Alkuperäinen suunnitelmani opintojakson opintosuoritteista oli joukko erilaisia teemoihin soveltuvia tehtävätyyppejä, aikaisempien toteutusten mukaisesti:

- Alkukysely: "Odotukseni kurssilta sekä kokemukseni myyntityöstä"
- Teema 1: Moodle testi (10 kysymystä, 15 min)
- Teema 2: SWOT ja TOWS analyysi (kirjallinen yksilötehtävä)
- Teema 3: tapausharjoitus / case-tehtävä (kirjallinen yksilötehtävä)
- Teema 4 ja 5: essee opiskelijan valitsemasta teemasta (kirjallinen yksilötehtävä)
- Teema 6: yksilöraportti, myyntitilanteen analysointi (kirjallinen yksilötehtävä)
- Itsearviointi sekä opintojakson arviointi.

Valitettavasti yllä olevaa suunnitelmaa ei ollut mahdollista pilotissa toteuttaa, koska suuri määrä kirjallisia tehtäviä ei ollut opettajan ajankäytön osalta mahdollista. Mutta mikä olisi paras tapa varmistaa opiskelijan eteneminen ja osaamisen kertyminen opintojakson edetessä? Aikaisempien toteutuksien palautteen perusteella oli selvää, että aihe kiinnostaa osaa opiskelijoita kovasti, kun taas osa kokee aiheen vieraaksi, haluten 'vain päästä läpi' opintojaksosta. Tällöin heräsi ajatus opintojakson jakamisesta kahteen osioon: ns. pakolliseen vaa-dittavat perustiedot antavaan osioon, sekä aihetta syventävään, vapaaehtoiseen osioon:

1. osio, jonka suorittamalla opiskelija osoittaa omaavansa opintojakson suorittamiseen vaa-dittavat asiat. Opiskelija saavuttaa tällöin taitotason 1–3. Mikäli tämä on hänelle riittävä taso, hänen on mahdollista päättää opintojakso pakollisten tehtävien jälkeen.

2. osio, jonka suorittamalla opiskelija osoittaa omaavansa taitotason 4 - 5 osaamisen. Tässä osiossa opiskelija syventää osaamistaan, ja osoittaa osaavansa soveltaa opittua tietoa käytännön myyntitilanteen analysointiin ja kehittämiseen.

Arvioni oli, että noin 40 % opintojaksolle ilmoittautuneista opiskelijoista jatkaisi opintojakson vapaaehtoiseen syventävään osioon. Koska kaikki opintojakson suorittavat opiskelijat suorittaisivat opintojakson 1. osion, ainoaksi vaihtoehdoksi ajankäytöllisesti jäi arvioinnin toteuttaminen Moodlen automatiikkaa käyttäen. Tällöin opettajan aikaa säästyisi enemmän yleiseen ohjaamiseen sekä kirjallisen tehtävän arviointiin.

Uudessa suunnitelmassa jokainen teema yhä sisälsi opintosuoritteen, mutta ryhmiteltyinä, sekä 1.osiossa puhtaasti Moodle-testejä käyttäen:

Osio 1:

- Alkukysely: odotukseni kurssilta sekä kokemukseni myyntityöstä
- Teema 1 & 2: Moodle testi (10 kysymystä, 15 min)
- Teema 2 & 3: Moodle testi (10 kysymystä, 15 min)
- Teema 4 ja 5: Moodle testi (10 kysymystä, 15 min)
- Kurssikoe (Teemat 1-6)

Osio 2:

- Yksilötehtävä (kirjallinen raportti): myyntitilanteen analysointi

Rakentaessani opintojaksoa, tekemäni 'huoneentaulu' muistutti minua tavoitteistani:

Kuva 3. Opettajan 'huoneentaulu' muistutti jatkuvan ohjauksen ja palautteenannon tärkeydestä.

Pilotti-opintojaksolta saadun palautteen perusteella päätös opintojakson jakamisesta osioihin osoittautui oikeaksi. Kurssipudokkaiden määrä vähentyi. Lisäksi suurin osa opiskelijoista suoritti vapaaehtoiset Moodle-testit, joiden avulla he pystyivät mittaamaan osaamistaan

ja valmistautumaan lopputenttiin. Palautteen mukaan valinnan mahdollisuus myös motivoi suorittamaan vapaaehtoisen osaamista syventävän tehtävän, 'kun ei ollutkaan pakko'.

Myös opettajalle kirjallisen raportin tarkastaminen oli mielekästä, sillä raporttien laatu koheni huomattavasti, ja opettajan oli mahdollista panostaa aikaansa antamalla laadukkaampaa ohjausta ja palautetta tavoitteellisesti tehtävää suorittaneille opiskelijoille.

Vinkkejä ajankäytön maksimointiin

Kokemukseni mukaan tärkeimmät tekijät ajankäytön optimoinnissa suurella verkkototeutuksella liittyvät ohjeistuksen selkeyteen ja automatiikan käyttöön. Vinkkini opintojakson rakentamiseen ovat:

1. Varmista, että opiskelija tietää joka vaiheessa mitä häneltä odotetaan.
2. Pidä ohjeistus selkeänä ja lyhyenä.
3. Käytä arviointia myös ohjaukseen. Muista arviointimatriisi*!
4. Säästä aikaa aina kun voit! Käytä automatiikkaa ja analytiikkaa myös ohjauksessa.

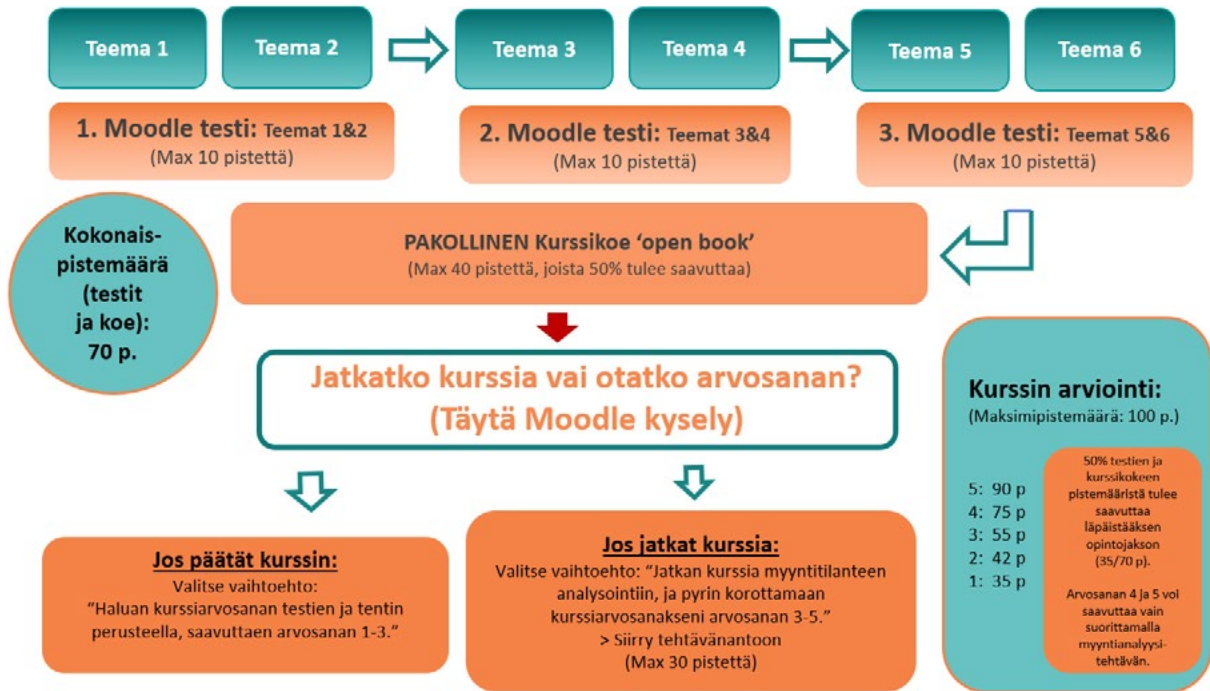
Lisään tähän alle hieman esimerkkejä tavoista, joita itse testasin omalla opintojaksollani.

Varmista, että opiskelija tietää joka vaiheessa mitä häneltä odotetaan.

Käy läpi opiskelijan polku opintojaksolla, ja pyri varmistamaan, että opintojakson etenemisessä ei ole kohtia, joissa opiskelija ei tiedä, mitä seuraavaksi tulee tehdä. Näin vältät turhat kysymykset, sekä samalla muistutat opiskelijaa itsenäisesti suoritettavalla kurssilla jatkamisesta.

Sales work -opintojaksolla esittelin opintojakson aloitusvideolla opintojakson kulun ja suoritteet prosessikaavion muodossa, jonka käyn videolla yksityiskohtaisesti läpi.

* Tässä tarkoitetaan Satakunnan ammattikorkeakoulussa käytössä olevaa arviointikehikkoa.

Kuva 4. Sales work opintojakson kulku prosessikaaviona.

Kaaviokuva on selkeästi esillä myös Moodle-alustalla sekä tallennettavana pdf-tiedostona.

Pilotti-opintojakson jälkeen huomasi, että huolellisesta suunnittelusta huolimatta ohjeisiin oli jäänyt 'aukko'. Kokeen jälkeen osa opiskelijoista ei ollut ilmoittanut päättävänsä opintojakson ja haluavansa kurssiarvosanan. Tämä oli hyvä opetus. Seuraavalle toteutukselle lisäksi kokeen arviointiin yhteyteen suoran linkin Moodle-kyselyyn, jossa opiskelija ilmoittaa opettajalle, haluaako opintojaksosta arvosanan vai jatkaako hän vapaaehtoiseen analysointitehtävään:

Palaute kokonaisuudesta

Evaluation

Congratulations for passing the exam! You have received 25,5 - 29,5 points. (Maximum 40 points.)

You can now decide if you wish to:

1. finish the course and receive a grade based on the three tests and this exam, or
2. continue to the field assignment and gain a higher grade for the course.

[Now: fill in the survey, informing teacher about your decision about ending or continuing the course](#)

(Note, you need to have more than 35 points in total from tasks and exam, in order to pass the course.)

Kuva 5. Suora linkki seuraavaan tehtävään kokeen arviointiläusunnossa.

Moodlen kyselytoiminto oli myös hyvä keino ajan säästämiseksi, sillä vastauksista muodostuu opettajalle Excel-listaus opiskelijoista, jotka haluavat opintojakson loppuarvosanan.

Pidä ohjeistus selkeänä ja lyhyenä.

Selkeät, lyhyet ohjeet opintojakson suorittamiseen ovat itsenäisellä verkko-opintojaksolla tärkeitä. Pyrin toteutus toteutukselta lyhentämään ohjeita, käyttämään listauksia sekä suoria kehotuksia:

Test 1 on basic concepts of Topics 1 and 2.

This test measures your knowledge on studied topics 1 and 2.

Instructions:

- This Moodle test contains 10 questions. Each question equals one (1) point. Maximum points for test is 10 points.
- You can use all course materials, but note, that **you have only 45 minutes to complete the test!**
- Moodle picks questions randomly, so each test is different.
- When doing the test, you can move in-between the test questions.
- After returning the Test, you cannot enter the test anymore.

Evaluation

- You will need to receive 50% of points (ie. 5 points) to pass the Test.
- Received points will form part of your final course grade.
- After doing the test, you will see the total score for your test.

*OBS! If you want to improve your points, **you can redo the test two times, after two days** from doing the test. (I.e. the test re-opens after two days has passed, and you have three tries in total). The highest grade will be taken into account. Note: the questions will vary in-between tests, as Moodle chooses the questions randomly!*

After you have passed the test, move on to Topic 3.

Kuva 6. Esimerkki tehtävän ohjeistuksesta Sales work -opintojaksolla.

Lisäksi tein tehtävänannoista lyhyet videotallenteet opiskelijoille, jotka kirjallisen ohjeen sijaan mieluummin katsovat ohjeen videolta.

Käytä arviointia myös ohjaukseen. Muista arviointimatriisi!

Koska opintojakson 1. osion tehtävät olivat automaattisia Moodle-testejä, hyvä kanava palautteenantoon oli Moodlesta automaattisesti lähtevä tenttiarvio. Antaakseni mahdollisimman yksilöllisen arvion sekä käyttääkseni arviota myös ohjaukseen, kirjoitin arviot saavutetun arvosanan mukaisesti pisteen tarkkuudella:

Palaute testistä, jossa 95 % - 100 % oikein: *"Upeaa! Olit opiskellut hyvin ja sait testistä 10/10 pistettä. Siirry nyt opiskelemaan teemaa 3, ja jatka samalla tavoin!"*

Palaute testistä, jossa alle 50 % tehtävistä oikein: *"Valitettavasti sait testistä alle 5 pistettä, etkä vielä päässyt testistä läpi. Opiskele teemojen 1 ja 2 aineistoja vielä lisää, ja tee testi uudelleen kahden päivän kuluttua."*

Arviointimatriisi osoittautui erinomaiseksi työkaluksi kirjallisen raportin tehtävänannossa ja arvioinnissa. Loin tehtävään yksityiskohtaisen ja tehtävänantoa selkeästi peilaavan arviointimatriisin, jonka opiskelijan näkivät tehtävänannon yhteydessä. Tällöin he saivat hyvän käsityksen tehtävän vaatimuksista, ja raportit vastasivat suurelta osin tehtävänantoa.

Arviointimatriisi myös helpotti opettajaa arvioinnissa, niin ajankäytöllisesti kuin tasalaatuisen arvioinnin toteuttamisessa. Annoin tehtävästä lisäksi henkilökohtaisemman kirjallisen arvion, jossa pystyin antamaan opiskelijalle yksilöllisempää palautetta arviointimatriisiin viitaten.

Käytä automatiikkaa ja analytiikkaa apuna ohjauksessa ja arvioinnissa.

Itsenäisesti verkko-opintojaksolla eteneminen vaatii ajoittain opettajan muistuttelua. Muistuta ja motivoi opiskelijoita säännöllisesti lähettämällä heille viestejä Moodlen uutiset-kanavan kautta sekä analytiikkatyökalun avulla.

Säännöllisesti uutiskanavalta ajoitettuna lähtevät opettajan terveiset ovat nopea ja helpokäyttöinen tapa muistuttaa opiskelijoita opintojaksosta, tavoittaen kaikki opiskelijat. Nons-top-opintojaksolla haasteen näiden yleisluontoisten viestien lähetyksessä aiheuttaa se, että opiskelijat etenevät opintojaksolla hyvin eri tahtiin. Siksi viestien tulee olla hyvin yleisluontoisia.

Nonstop-opintojaksolla Moodlen analytiikan käyttäminen ohjauksessa osoittautui hyväksi välineeksi ohjauksessa sekä putoamisvaarassa olevien opiskelijoiden motivoimisessa. Analytiikkatyökalun avulla on mahdollista lähettää viesti sen mukaan missä vaiheessa he juuri nyt opintojaksolla ovat. Itse lähetin mm. opintojakson puolivälissä analytiikkatyökalun kautta motivointiviestit opiskelijoille, jotka ovat edenneet opintojaksolla tiettyyn vaiheeseen, sekä opiskelijoille, jotka eivät olleet vielä päässeet kunnolla vauhtiin ja tehneet opintojakson ensimmäistä testiä. Opiskelijan sähköpostin saapuvasta viestistä on helppo tehdä sävyiltään henkilökohtainen:

Tämä viesti on kopio Analytiikkatyökalujen lähettämästä viestistä!

---Hi!

I am sending this message, as I noticed that you have not returned any tasks for the Sales work course.

Do remember to book time in your study schedule to complete this course! It is only a 2 credit course, requiring about 54 hours of studying.

You do have until 31.12.2022 to complete the course, but I do suggest that you start soon to avoid last minute rush!

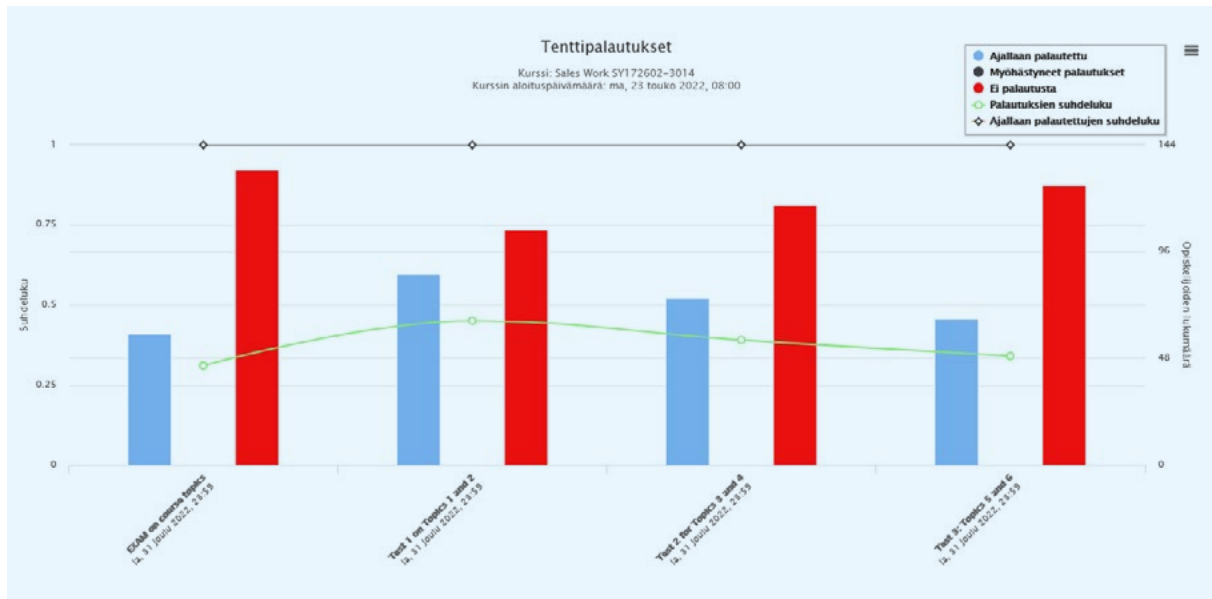
JUST START AT:

<https://moodle3x.samk.fi/course/view.php?id=8301§ion=4#tabs-tree-start>

With best regards,
your teacher, Johanna Ventelä

Kuva 8. Esimerkki Moodlen analytiikkatyökalusta lähetettävästä viestistä opiskelijalle.

Sähköpostiviestin lähetys on hyvin helppoa, ja onnistuu valitsemalla analytiikkakaaviosta kyseisen testin osoittaman palkin. Esimerkiksi valitsemalla analytiikkakaaviosta kyseisen tentin punaisena näkyvän palkin, voit lähettää sähköpostin opiskelijoille, jotka eivät ole tehneet testiä:

Kuva 8. Moodlen analytiikkatyökalu apuna ohjauksessa.

Tällöin avautuu analytiikkatyökalun sähköpostiominaisuus, jonka avulla on mahdollista lähettää opiskelijoiden sähköpostiin motivoiva muistutusviesti tehtävän suorittamisesta. Muistutusviesti on osoittautunut hyvin tehokkaaksi tavaksi aktivoida opiskelijoita. Se myös osoittaa opiskelijalle, että hänen edistymistään opintojaksolla seurataan ja ohjataan.

Suosittelen lämpimästi analytiikan sekä automaattisten mahdollisuuksien käyttöä opintojaksolla. Ajan säästyessä opettajan on mahdollista panostaa enemmän yksilöllisempään ohjaukseen ja palautteen antoon sekä opintojakson kehittämiseen. Mahdollisuus vuorovaikutukseen ja ohjaukseen panostamiseen on mielekästä myös opettajalle, ja varmasti vaivan arvoista.

Lähteet

Tampereen Yliopisto & Helsingin Yliopisto (2021) Koulunkäynti, opetus ja hyvinvointi kouluyhteisössä koronaepidemian aikana: Tuloksia syksyn 2020 aineistonkeruusta.
https://tuhat.helsinki.fi/ws/portalfiles/portal/160975121/Raportti_helmikuu_2021_Koulunk_ynti_opetus_ja_hyvinvointi_kouluyhteis_ss_koronaepidemian_aikana.pdf

Varonen, M. & Hohenthal, T. (2020) Verkkototeutuksen laatuksiteerit [Oppimateriaali].
<https://finna.fi/L1Record/aoe.120>

Opiskelijan ajankäytön arviointi nonstop-opintojaksolla

Aino Pelto-Huikko ja Hanna Rautava-Nurmi, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Artikkelissa tarkastellaan Hoitotyön toimintojen perusteet I NONSTOP –toteutuksella opettajien mitoittamien ja opiskelijoiden ilmoittamien työmäärien kohtaamista syksyn 2021 ja kevään 2022 toteutuksilla. Opintojakson mitoitus perustuu opiskelijan keskimäärin käyttämään aikaan opintojakson suorittamisessa. Kyselyyn vastanneiden mukaan työmäärä on pääosin vastannut tai ollut alhaisempi kuin opettajien arvioima.

Opintopisteen kuvaama työmäärä

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 18.12.2014/1129 määrittelee pykälässä 3 opintojen mitoituksen ja laajuuden seuraavasti “Opintojen mitoituksen peruste on opintopiste. Opintojaksot pisteytetään niiden edellyttämän työmäärän mukaan. Yhden lukuvuoden opintojen suorittamiseen keskimäärin vaadittava 1 600 tunnin työpanos vastaa 60 opintopistettä”. Yhden opintopisteen vaatima työmäärä on noin 27 h. Huomioitavaa on, että opintoihin käytetty aika on yksilöllistä. Oleellista on se, että opiskelija saavuttaa vaaditun osaamisen.

Jokainen ammattikorkeakoulussa opettanut lienee pohdiskellut opintojen oikeasuhtaista mitoitusta. Opintojakson suunnittelu siten, että se kuormittaa opiskelijaa oikeasuhtaisesti on haastavaa. Oman huomioitavan näkökulmansa mitoitukseen tuo opiskelutaidoiltaan hyvin erilaiset opiskelijat. Samalla opintojaksolla saattaa olla opiskelija, joilla on ylempi korkeakoulututkinto tai opiskelija, jolla ei ole peruskoulun päättötodistusta. Opettaja voi saada apua muun muassa Poliisiammattikorkeakoulussa 2020 laaditusta mitoitussuosituksesta (Poliisiammattikorkeakoulu 2020).

Opintojaksojen tarjoaminen ammattikorkeakoulujen yhteisessä digitaalisessa portaalisissa kaikkien ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden opiskeltavaksi luo huikeita mahdollisuuksia niin yksittäisten opiskelijoiden kuin ammattikorkeakoulujen näkökulmasta. Toisaalta tässä kehityksessä piilee haasteita. Houkuttelevaa saattaa olla tarjota digitaaliselle alustalle opintojakso, jossa suhtaudutaan äärimmäisen väljästi ammattikorkeakouluasetuksen mukaiseen mitoitukseen. Tämä saattaa johtaa vähällä vaivalla suoritettavien opintojaksojen suosioon. Netistä on löydettävissä sivustoja esim. Helpot nopat, joihin on kerätty opintojaksoja, jotka työllistävät opiskelijaa vain vähän. Sivusto kokoaa eri korkeakoulujen opiskelijoiden antamat suositukset helpoista kursseista ja opintopisteistä Instagramissa, Jodelissa ja TikTokissa Nopat.me-sivustolle.

Sivuston tunnettuuden lisääntyminen korkeakoulujen henkilöstölle voi toisaalta toimia omavalvontana. Jokaiselle digitaalisella verkkoalustalla opettavalle opettajalle olisikin tärkeää tutustua näihin sivustoihin. Oman opintojakson löytyminen sivustolta auttaa opettajaa pohtimaan erilaisia digipedagogisia ratkaisuja.

Hoitotyön toimintojen perusteet -opintojakson kuvaus

Hoitotyön toimintojen perusteet -opintojakson Moodle-oppimisympäristö on jaettu kymmeneen välilehteen.

1. Info
2. Mikrobiologia ja aseptiikka
3. Anatomian termit ja immunologian perusteet
4. Päivittäiset toiminnot ja omatoimisuus
5. Erittäminen
6. Hengitys
7. Nestetasapaino
8. Ravitseminen
9. Verenkierto
10. Opintojakso valmis

Kirjautuessaan opintojaksolle opiskelijalle avautuu kolme ensimmäistä välilehteä. Info- välilehdellä on opintojakson yleiset ohjeet, ongelmatilanteiden ratkaisuja sekä yleinen keskustelualue, jossa opettajat vastaavat kysymyksiin, ja opiskelijat voivat keskustella keskenään opintojaksosta. Kaksi seuraavaa välilehteä (välilehdet 4–9) luovat pohjan ja perustan hoitotyön komponenttien opiskelulle. Kaikilla välilehdillä opiskelijalla on runsaasti materiaalia ja materiaalin pohjalta luotuja tehtäviä. Tehtävien hyväksytyllä tasolla suorittaminen avaa opiskelijalle uusia materiaaleja. Näin opiskelija etenee opiskelussaan kontrolloidusti konstruktivisen oppimiskäsityksen mukaan.

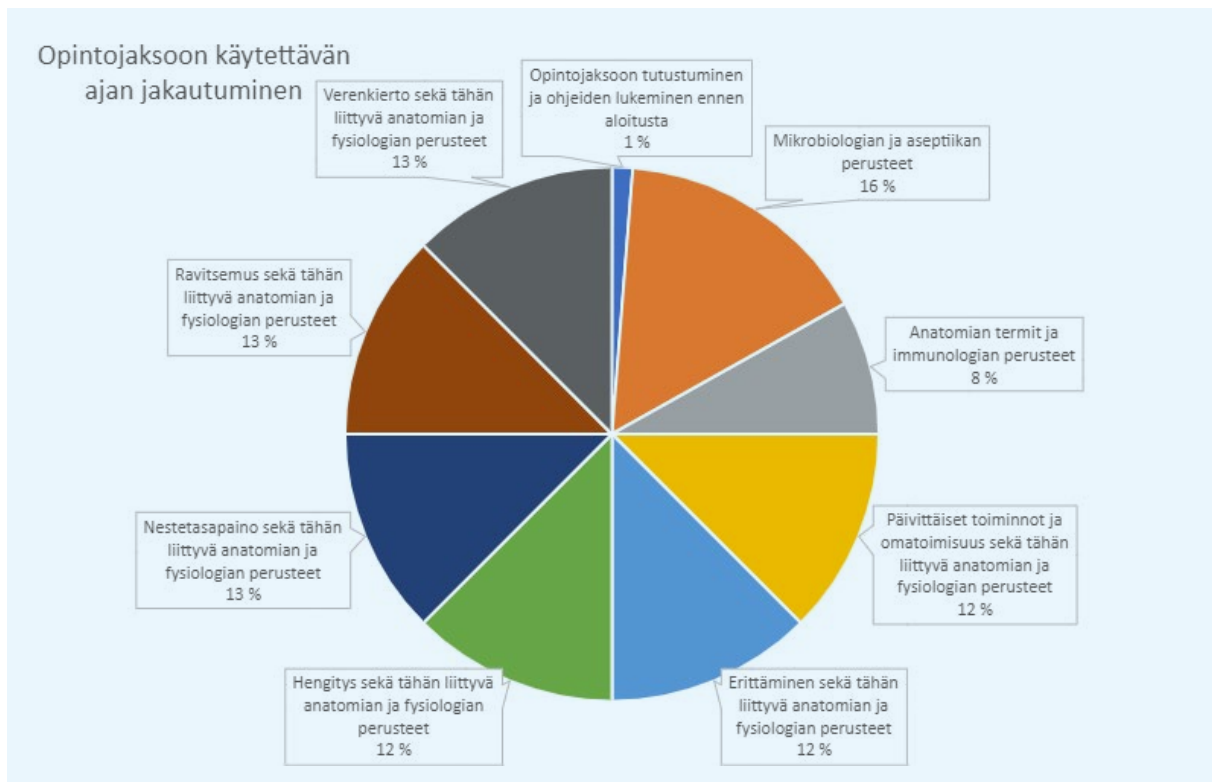
Hoitotyön komponentteja käsittelevät välilehdet (4–9) alkavat anatomian ja fysiologian sisällöillä. Peruseriaatteena on materiaalit ja niiden perusteella laaditut tehtävät. Tehtävien hyväksytysti suorittaminen avaa opiskelijalle kunkin komponentin hoitotyöhön liittyvät materiaalit ja tehtävät. Tehtävien hyväksytysti suorittaminen päästää opiskelijan tekemään kunkin komponentin soveltavaa testiä. Ennen tätä testiä opiskelijalla on rajoittamaton määrä yrityskertoja etenemistä kontrolloivissa tehtävissä. Suurimmassa osassa tehtäviä kone arpoa eri kysymyksiä opiskelijalle eikä opiskelija näe oikeita vastauksia.

Soveltavia testejä opintojaksolla on kuusi kappaletta (välilehdillä 4–9). Jokaisessa soveltavassa testissä opiskelija osoittaa osaamistaan aiheeseen liittyen anatomian ja fysiologian, aseptiikan ja mikrobiologian sekä hoitotyön alueella. Soveltavassa testissä opiskelijalla on kolme yrityskertaa. Soveltavat testit on rakennettu niin, että jokaisella yrityskerralla kone arpoo erilaisia kysymyksiä opiskelijalle. Kunkin soveltavan tehtävän maksimipistemäärä on 10 pistettä. Opintojakson arvosana muodostuu soveltavien testien yhteenlasketuista pistemääristä. Alin hyväksyty pistemäärä on 29,5 pistettä. Info-välilehdellä on taulukko, jossa on ilmoitettu kuhunkin arvosanaan edellytettävä pistemäärä. Opiskelija voi pyrkiä kohti parempaa arvosanaa opiskelemalla materiaaleja lisää ja tekemällä soveltavia testejä maksimissaan kolme kertaa.

Opintojakson ajankäytön suunnittelu

Hoitotyön toimintojen perusteet I NONSTOP -opintojakso toteutettiin 30.8.2021-20.12.2021 sekä 17.1.2022-31.7.2022. Opintojakson laajuus oli 6 op, mikä vastaa 162 h opiskelijan työtä. Opintojakson suorittaneiden määrää tarkasteltiin syyskuussa 2022 edelleen Moodlen kurssipohjassa olevien opiskelijoiden osalta kunkin hoitotyön osaamistestin osalta erikseen. Syksyllä 2021 osaamistestien suorittajamäärä vaihteli 104–109 opiskelijaan, keväällä 2022 95–103 opiskelijaan.

Opiskelijan työ oli suunniteltu jakautuvan opintojaksolla kuvan 1 mukaisesti. Opintojakson sisällössä hoitotyön osuus oli jaettu kuuteen Moodlessa olevaan välilehteen, joiden kunkin osuudeksi opettajat arvioivat olevan 20 h opiskelijan tekemää työtä. Opintojakson alussa olevassa kuvauksessa kerrottiin opiskelijalle opintojakson suunniteltu ajankäyttö, mitoituksen peruste sekä ajankäytön yksilöllisyys. Lisäksi mainittiin, että opintojaksolla kerätään tietoa ajankäytöstä aineistojen yhteydessä olevilla kyselyillä.

Kuva 1. Opintojakson ajankäytön suunniteltu jakautuminen opintojakson eri sisältöihin.

Opintojakson ajankäyttöä arvioitiin Moodle-pohjassa olevalla kyselyllä. Kysely oli erikseen kunkin hoitotyön osuuden lopussa. Kyselyssä opiskelija arvioi omaa ajankäyttöään 5 h tarkkuudella.

Tulosten luotettavuuteen ja vertailtavuuteen vaikuttavat seuraavat seikat:

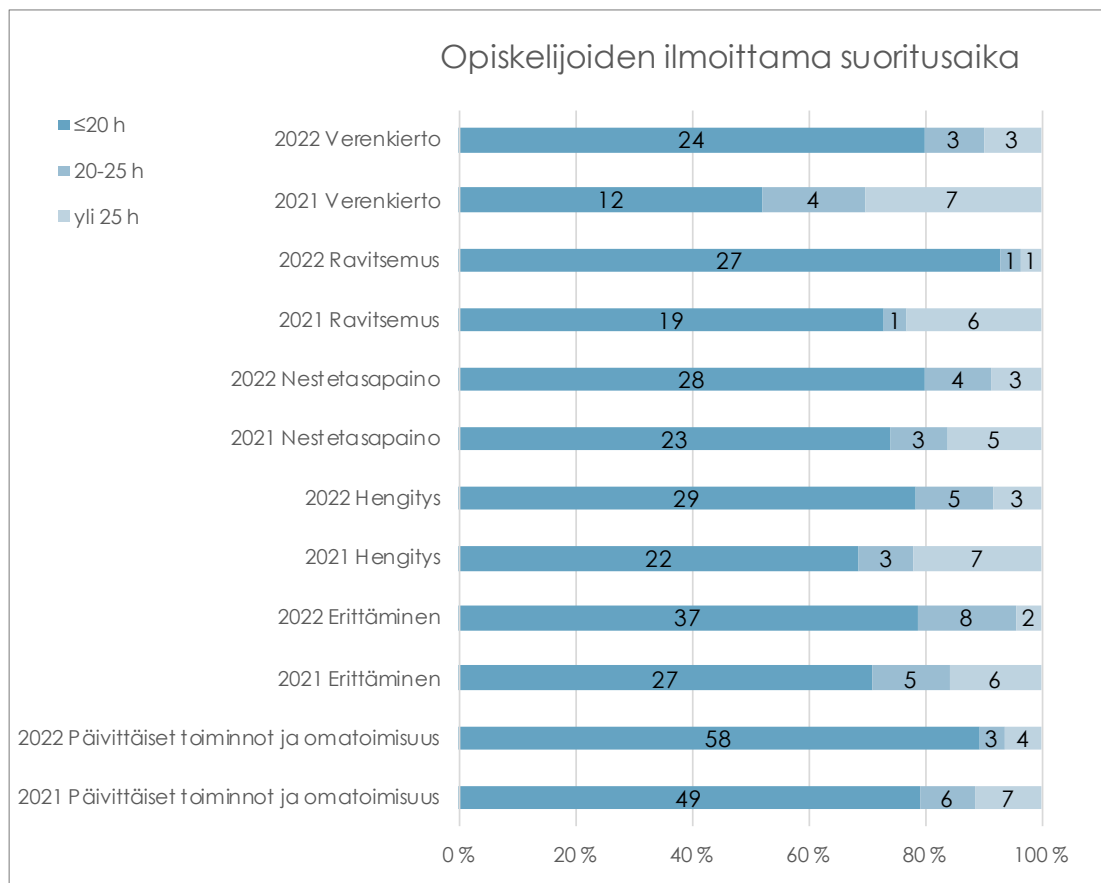
1. Kyselyyn vastausprosentit vaihtelivat 22–63 %, mikä vaikuttaa tulosten luotettavuuteen ja vertailtavuuteen.
2. Hoitotyön osuudet oli mahdollista suorittaa missä järjestyksessä tahansa. Testiin vastanneita oli kummallakin toteutuksella enemmän järjestyksessä kahtena ensimmäisenä olleisiin Päivittäiset toiminnot ja omatoimisuus – sekä Erittäminen-osuuksiin verrattuna järjestyksessä viimeisempänä olleisiin Verenkierto- ja Ravitsemus-osuuksiin.

Kyselyn puutteena oli ajankäyttörajojen sekoittuminen. Kyselyssä kysyttiin ajankäyttöä vaihtoehdoilla 0–5 h, 5–10 h, 10–15 h, 15–20 h, 20–25 h sekä yli 25 h. Näissä vaihtoehdoissa rajakohdat menevät päällekkäin, ja osa opiskelijoista oli valinnut kaksi vaihtoehtoa. Aineistosta on poistettu tuplavastaukset ja jätetty suurempi vastausvaihtoehto. Suurempi vaihtoehto jätettiin, jotta opiskelijan ajankäyttöä ei ainakaan arvioida liian pieneksi. Vastausvaihtoehtojen päällekkäisyyden vuoksi tuloksia tarkastellaan asteikolla alle 20 h, johon on liitetty vastaukset 0–5 h, 5–10 h, 10–15 h, 15–20 h, 20–25 h ja yli 25 h. Näin tarkastelun päällekkäisyys jää vain 20 h käyttäneiden osalta.

Koska kyseessä oli ensimmäinen ja toinen toteutus opintojaksolla, toteutukseen tehtiin jo syksyn 2021 jälkeen aineiston toimivuuteen liittyviä tarkennuksia. Toteutusten välillä suurimpana ajankäyttöön vaikuttavana muutoksena oli ennen varsinaista osaamistestiä olevien harjoitteiden ja tehtävien läpäisyrajan laskeminen syksyllä 2021 olleesta 80 %:sta keväälle 2022 50 %:iin. Artikkelissa on arvioitu osaamistehtävien pisteystystä kummallakin toteutuksella. Pisteitä vertaamalla arvioidaan läpäisyrajan vaikutusta osaamiseen.

Opiskelijoiden ajankäyttö opintojaksolla

Opiskelijoiden ilmoittama ajankäyttö on esitelty kuvassa 2. Syksyllä 2021 yli 25 h yksittäiseen hoitotyön osuuteen ilmoitti käyttäneensä 11–30 % vastanneista. Keväällä 2022 vastaava osuus oli 3–10 %. Suurempi työmäärä korreloi opintojakson ensimmäisen toteutuksen kanssa eli tehtävien ja harjoitteiden korkeamman läpäisyrajan kanssa. Syksyn 2021 toteutuksessa aineiston tehtävien läpäisyrajana oli 80 %, keväällä 2022 50 %.

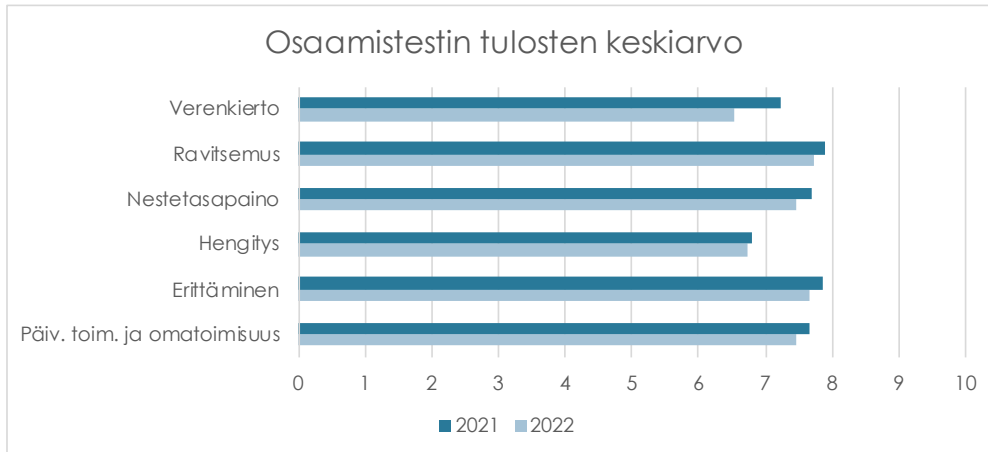

Kuva 2. Opiskelijoiden ilmoittama hoitotyön osuuteen liittyvän aineiston suorittamiseen kulunut aika.

Opintojaksopalautteissa ajankäyttöön liittyvät kommentit olivat pääsääntöisesti positiivisia. Negatiivinen palaute ajankäyttöön liittyen jäi kummallakin opintojaksolla vähäiseksi. Keväällä 2022 verrattuna syksyyn 2021 opiskelijoilla oli huomattavasti enemmän positiivisia kommentteja omaan tahtiin etenemisen mielekkyydestä.

Opiskelijoiden osoittama osaaminen

Kunakin hoitotyön osuuden lopussa oli osaamistesti, josta maksimipistemäärä oli 10 pistettä. Kuvassa 3 on esitetty osaamistestin pisteiden keskiarvot kummallakin toteutuksella. Kevään osaamistestin tulokset ovat kaikissa hoitotyön osuuksissa alhaisempia kuin syksyn toteutuksella tulleet. Syksyn 2021 toteutuksissa aineiston tehtävien läpäisyrajana oli 80 %, keväällä 2022 50 %.

Kuva 3. Osaamistestissä saatujen pisteiden keskiarvot eri toteutuksilla.

Tuloksille ei tehty tilastollista arviointia aineiston vähäisyyden vuoksi.

Johtopäätökset

Ammattikorkeakoulun pääasiallisena tavoitteena on osaavien ammattilaisten tuottaminen työmarkkinoille. Tutkintojen kansallinen ja kansainvälinen vertailu edellyttää yhteismitallista pohjaa, jota tuntiperustaisuudella pyritään. Osaamisperustaisuus on erittäin järkevä periaate, mutta se on ristiriidassa asetuksen mukaisen tuntiperustaisuuden kanssa. Ammattikorkeakoulujen tulisi luoda yhteisiä pelisääntöjä opintojaksosten tuntimitoituksen ja osaamisperustaisen arvioinnin välillä.

Opiskelijoiden ilmoittama suurempi ajankäyttö opintojaksolla korreloi parempien arvosanojen kanssa. Opiskelijoiden arvioima opintojaksoon käytetty aika painottuu opintojakson suunnittelua pienemmäksi. Opiskeluun käytetyn ajan seuraaminen on tärkeä työelämätaito opiskelijalle sekä tuo tärkeää tietoa opettajalle.

Lähteet

Poliisiammattikorkeakoulu. (2020). Tutkintojen ja erikoistumisopinnojen opintojen suunnitteluun mitoitussuositus. <https://polamk.fi/documents/25254699/37027819/Mitoitussuositus.pdf/a72224ad-2bfc-44d6-7353-d36885a45e39/Mitoitussuositus.pdf?t=1600345654156>

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 18.12.2014/1129

Oppimisen näkyväksi tekeminen opintojakson aikana

Leena Nolvi, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Nonstop-toteutuksen rakentaminen vaatii laatijalta paljon uusien asioiden opettelua ja asioiden tarkastelua useasta eri näkökulmasta. Digikärkijoukkojen avoin keskusteluilmapöytä on antanut mahdollisuuden erilaisten näkökulmien huomioimiseen nonstop-toteutusta koostaessa. Verkko-oppimisympäristö poikkeaa luokahuoneopetuksesta monin tavoin. Opiskelijalta vaaditaan omaehtoisuutta verkko-opintojen edistämiseksi itsenäisesti. Opiskelumotivaation kannalta on tärkeää, että opiskelijan on mahdollista havainnoida, miten on sisäistänyt opiskeltavat asiat ja missä vaiheessa hän on toteutuksella menossa. Tässä artikkelissa tarkastelen asioita, joiden avulla olen laatimallani Metallurgian nonstop-toteutuksella pyrkinyt tekemään opiskelijoiden oppimista näkyväksi, ja kerron työkaluista, joita olen hyödyntänyt toteutusta suunnitellessani. Suunnitteluvaiheessa ei ollut tiedossa, kuinka paljon opiskelijoita toteutukselle tulisi osallistumaan, mutta jälkikäteen on nähtävissä, että kevään 2022 puolen vuoden kestäneellä toteutuksella oli noin 130 opiskelijaa.

Suunnittelukriteerit nonstop-toteutusta laatiessa

Opintojaksototeutusta koostettaessa on aina mietittävä raamit, joiden sisällä toimitaan. Koska digikärkijoukot olivat nonstop-toteutusten kanssa uuden äärellä, myös nonstop-toteutuksen speksit muodostuivat ja tarkentuivat pikkuhiljaa työn edetessä. Olen koonnut alle matkan varrella muotoutuneet vaatimukset, jotka ohjasivat ja samalla rajasivat nonstop-toteutusten valmistelua:

- Kyseessä on "jatkuvasti" avoinna oleva toteutus eli edellisen toteutuksen päättyessä avataan uusi toteutus.

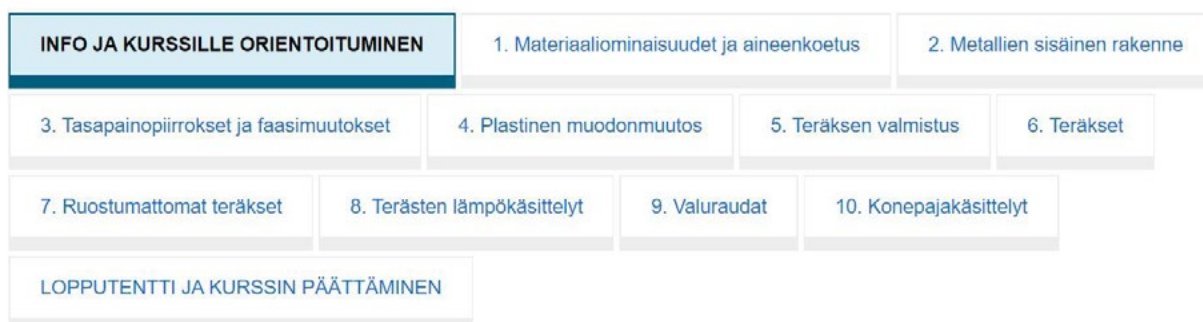
- Suuret opiskelijamäärät ovat mahdollisia eli opiskelijamäärälle ei ole määritetty ylärajaa.
 - Toteutuksella käytettävä aineisto/ohjelmisto oltava helposti saatavissa:
 - Koulun tunnuksilla saatavat aineistot/ohjelmistot
 - Netistä vapaasti löytyvä aineisto
 - Itse laadittu/koottu aineisto
- Toteutuksen pitää olla suoritettavissa vapaasti omissa tahdissa. Ajalliset rajoitukset opiskelijan etenemiselle tulevat vain toteutuksen alkamis- ja päättymispäivästä.
- Opettajan ohjausta ei ole toteutuksella saatavissa vapaajaksojen aikana.
- Osaaminen osoitetaan Moodlessa palautettavilla tehtävillä/tenteillä
 - Kampuksilla suoritettavaa Exam-tenttiä ei lähtökohtaisesti käytetä, koska se ei ole helposti kaikkien saavutettavissa.
- Opiskelijoiden erilainen lähtötaso ja oppimistyyli on tarpeen huomioida erilaisin tehtävityypein.

Toteutuksen rakenne ja Moodlen etenemisen seuranta -työkalu

Verkko-opiskelu vaatii opiskelijalta kurinalaisuutta, jotta opiskeluun tulee tartuttua itsenäisesti oman aikataulun mukaisesti toteutuksen mahdollistaman aikavälin puitteissa. Opiskelijat osallistuvat nonstop-toteutukselle joko siksi, että se on ainoa tapa suorittaa pakollinen tutkintoon kuuluva opintojakso, toisaalta opiskelijat voivat hakea lisätietoa toivomaansa aihealueeseen tai haluavat edistää opintojaan opintojaksolla, joka on sisällytettävissä omaan tutkintoon. Valinta verkossa suoritettavalle opintojaksolle voi olla ns. pakotettua, jos muuta vaihtoehtoa pakollisen opintojakson suoritukseen ei ole tarjolla tai hyvä mahdollisuus tarttua joustavaan ajasta ja paikasta riippumattomaan opiskeluun, mikä soveltuu erinomaisesti itseohjautuville opiskelijoille.

Koska nonstop-toteutuksilla opiskelijat työskentelevät täysin itsenäisesti, opiskelijoille on hyvä heti alussa tuoda esille, mistä asioista opintojakson suoritus koostuu ja esittää asiat loogisesti etenevässä järjestyksessä sopiviin kokonaisuuksiin paloitetuna. Opiskelijan olisikin heti toteutuksen alussa syytä pohtia, onko opintojakson sisältö sellainen, jota on hakemassa ja mikä on oma osaamisen taso toteutuksen alussa ja millaisia asioita toivoisi oppivan lisää. Tähän onkin hyvä pureutua heti alussa tehtävällä orientaatiotehtävällä.

Kun opintojakson rakenne laaditaan siten, että opiskeltavat aiheet etenevät loogisessa järjestyksessä, Moodlen "edistymisen seuranta" -työkalu mahdollistaa sen, että opiskelijalla on käytettävissä vain juuri se oppimisasiaineisto, joka sillä hetkellä on tarpeellista. Seuraava oppimisasiaineisto voidaan määrittellä näkymään vasta, kun edellinen aineisto ja siihen liittyvät oppimistehtävät on suoritettu oppimisalustalle määritetyllä tavalla. Se, että aineistoja avautuu sitä mukaa, kun opiskelija etenee toteutuksella, antaa työkaluja siihen, että opiskelijan huomio keskittyy juuri sillä hetkellä opiskeltavana olevaan asiaan ja toisaalta seuraavassa vaiheessa mahdollisesti tarvittavat pohjatiedot on opiskeltu. Kuvassa 1 on esitetty nonstop-toteutuksella käyttämäni rakenne.

Kuva 1. Metallurgian nonstop-toteutuksella käytetty rakenne.

Alla on esitetty opiskelijoilta kevään 2022 aikana saatua palautetta, kun toteutus oli jaettu loogisesti eteneviin asiakokonaisuuksiin:

"Useista osista koostuva rakenne helpotti asioiden ymmärtämistä sekä piti mielenkiinnon aiheessa."

"Kurssilla oli selkeä edetä, kun jokainen aihealue oli jaoteltu omaksi otsikokseen ja sai keskittyä yhteen aihealueeseen kerrallaan aineistoja läpi lukiessaan."

Oppimisen havainnointi nonstop-toteutuksella

Jos verkkototeutus laaditaan Moodlen verkko-oppimisympäristöön, käytettävissä on työkaluja, joilla opiskelijoiden oppimista voi testata erilaisilla välikysymyksillä, joita ei tarvitse, niin halutessaan, edes huomioida opintojaksosta saatavassa arvossanassa. Jos tehtävänä on perehtyä teoria-aineistoon lukemalla, Moodlen työkaluilla on mahdollista tuoda aineiston sekaan pieniä välikysymyksiä aktivoimaan opiskelijan oppimista. Samoin, jos oppimateriaalina käytetään esimerkiksi videoita, videoihin on Moodle-työkaluja hyödyntäen mahdollista upottaa interaktiivisia kysymyksiä ja nostaa videoista esiin juuri ne olennaisimmat asiat. Interaktiiviset videoihin upotetut tehtävät myös pitävät opiskelijat aktiivisina videota seuratessaan.

Teoria-aineistojen sekaan sekä videoihin sisällytettävien interaktiivisten kysymysten lisäksi opiskelija voi testata osaamistaan esimerkiksi jokaisen aihealueen loppuun sisällytettävällä "näytä osaamisesi" -tehtävällä. Tällainen on mahdollista rakentaa esim. Moodlen tenttityökalulla. Tehtävään on mahdollista määritellä, esim. kuinka suuri osuus vastauksista tulee olla oikein, jotta pääsee etenemään seuraavaan osioon. Tällaisessa kertaustehtävässä on mahdollista sallia rajaton määrä suorituskertoja, jolloin tarkoitus on, että mikäli opiskelija ei aiemmilla suorituseroilla suoriutunut oikein vaadittavasta määrästä tehtäviä, hänen on mahdollista palata takaisin opiskelumateriaaliin oikeiden vastausten selvittämiseksi ja perehtymään aihealueeseen huolella ennen uuteen aineistoon etenemistä.

Opiskelijapalautteen perusteella aineistoihin upotetut ja tenttityökalun avulla tehdyt kertaavat oppimistehtävät ovat olleet hyödyllisiä oppimisen kannalta ja samalla on tullut näkyväksi, mitä opiskelusta aineistosta on todella jäänyt mieleen. Kun opiskelija näin vaiheittain etenee aineistoista ja tehtävistä eteenpäin, opiskelija ikään kuin kerää aktiivisuussuorituksia edetessään oppimisalustalla, ja opiskelija näkee samalla etenemisen seuranta -palkista, missä vaiheessa opintojaksoa hän on kokonaissuorituksessaan menossa.

Alla on esitetty kevään 2022 aikana opiskelijoilta osioiden rakenteesta saatua palautetta:

"Välitehtävät jaksottivat etenemistä hyvin"

"Monipuoliset tehtävät hyviä"

"Videoilta oppi parhaiten asian. Videolta näkee hyvin, kuinka prosessi etenee. Tällöin asia on myös helppo selittää jälkikäteen."

"Hyvää oli Moodle-kokeet, joita tehdessä usein palasi takaisin materiaaliin, jolloin kappaleen asia syventyi."

"Oli hyvä, että välitenteistä piti saada kaikki oikein, jottei itseään pystynyt huijaamaan."

"Jokaisen aihealueen jälkeinen välitentti antoi mukavasti osviittaa siitä, mitä oli oppinut."

"Pidin erityisesti siitä, että oppimateriaaliin oli laitettu erilaisia kysymyksiä, joilla sai testattua, kuinka hyvin on sisäistänyt lukemansa."

"Pidin siitä, että uudet osiot avautuivat vasta, kun edelliset oli suoritettu hyväksytysti. Osion päättävä "näytä mitä osaat"-tentti oli hyvä ratkaisu."

Yhteenveto

Artikkelissa esitettiin, miten nonstop-toteutuksella on mahdollista tuoda oppimista näkyväksi opiskelijan edetessä toteutuksella. Ennen etenemistään toteutuksella opiskelijan on hyvä peilata olemassa olevaa osaamistaan toteutuksen sisältöön ja tavoitteisiin, jotta voi pohtia, mitä asioita on oppimassa. Siten toteutuksella edetessään opiskelijan on myös helpompi havainnoida jo oppimiaan asioita. Koska nonstop-toteutukset suunnitellaan suurelle opiskelijamäärälle, toteutus on perusteltua rakentaa siten, että opiskelijat saavat suuren osan palautteesta esim. tässä artikkelissa esitettyjen Moodle-työkalujen avulla rakennetulla automatiikalla. Koska opiskelijajoukko on laaja, myös oppimisaineistoa on hyvä tuoda toteutukselle erilaisissa muodoissa hyödyntäen tekstiä, videoita, tehtäviä, kuvia jne. Jos toteutus rakennetaan selkeään loogisesti etenevään kokonaisuuteen, opiskelijan on mahdollista uppoutua opiskelemaansa asiaan täysin ja kuitenkin vaivattomasti saavuttaen eräänlainen flow-tila. Itseäni ilahduttavimpia palautteita ovat olleet, jos opiskelijat ovat toteutuksen jälkeen myöntäneet saaneensa kipinän opiskella aihetta lisää.

Ajatuksia luentovideoiden hyödyntämisestä opetuksessa

Marko Mikkola, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Taustaa lähestymiseen

Alun perin ajatus oman mielenkiinnon kohteina olevien sisältöjen opettamisesta muutoin, kuin silmästä silmään samassa tilassa kuulijoiden kanssa, tuntui suorastaan mahdottomalta. Ensimmäiset Satakunnan ammattikorkeakoulussa (SAMK) kehittämäni opintojaksot Mindfulness työelämässä (2 op) ja Ajattelu ja itsetuntemus (3 op) olivat niin sisällöltään kuin muodoltaan sellaisia, että koin henkilökohtaisen kontaktitilanteen olevan ainoan toimivan tavan oikeasti vaikuttaa opiskelijaan näissä aiheissa. Näistä molemmista on nyt tarjolla kontaktitoteutukselle vaihtoehtoiset puhtaasti itseopiskeltavat toteutukset. Omaksi yllätyksekseni nämä videoluentoihin pohjautuvat toteutukset ovat olleet opiskelijoiden palautteen perusteella hyvin toimivia.

Pääsin mukaan SAMKin Jatkuvan oppimisen digitaalisiin kärkijoukkoihin. Olen tämän koulutuksen aikana löytänyt itselleni luonnikkaimmat tavat toteuttaa omissa sisällöissäni sellaista digiopetusta, jolla uskon olevan vaikuttavuutta opiskelijan ajattelun kehittymiselle. Käytännössä malli on hyvin yksinkertainen – se pohjautuu kolmeen perustekijään:

- Laadukkaat luentovideot
- Työkirja, johon opiskelija reflektoi luentoja ja tekee soveltavia tehtäviä
- Mahdollisimman selkeä ja yksinkertainen Moodle-alusta

Lähtiessäni digitaalisiin kärkijoukkoihin minulla oli pitkäkö lista potentiaalisia uusia kehitettäviä opintojaksoja. Valitsin listalta puolet (kuusi kappaletta), joihin lähdin rakentamaan videomuotoista luentosisältöä. Sain näistä kaikista kuudesta opintojaksosta koottua omasta mielestäni toimivan kokonaisuuden: Huippuhetkien luominen (2 op), Tarttuva viestintä (2 op), Tarinankerronta työkaluna (3 op), Teknologia ja tulevaisuusajattelu (3 op), Luovuus ja ideointi (2 op) sekä Johdatus strategiatyöhön (2 op).

Ajatus opintojaksojen muodosta oli alusta alkaen 100 % itsenäisesti vapaalla aikataululla opintojakson aikana suoritettavia opintoja. Tämä malli ei luonnollisesti sovellu kaikkiin aiheisiin eikä kaikkiin pedagogisiin mieltymyksiin. Aikataulumielessä opintojaksojen valmistuminen osui hyvin kohdalleen. Pääsin koekäyttämään opintojaksot syksyllä 2021 Yrittäjän tutkinto-ohjelman opiskelijoilla. Koska erityistä muokkaustarvetta ei syksyn aikana ilmennyt, lähdin näiden kuuden opintojakson kanssa luottavaisena vuoden 2022 alusta alkaen mukaan CampusOnlinen tarjontaan.

Olen huomannut, että kollegoilla on erilaisia preferenssejä opetuksen toteuttamiseen. Joku tykkää verkkoluennoista ja toinen kontaktiopetuksesta. Omasta itsestäni olen havainnut, että saan parhaan irti itsestäni opettajana (ja tämän kautta opiskelija saa myös opetuksestani parhaan hyödyn) toteuttaessani opetusta luokassa kontaktiopetuksena. Opiskelija, joka ei pääse kontaktiin, voi katsoa tekemäni mahdollisimman laadukkaana videon (ei siis luentotalle vaan erikseen tehty opetusvideo) samasta aiheesta – tämä on toiseksi parasta, mitä voin tarjota. Kaikki muu – samanaikaisesti luokkaan ja verkkoon toimiminen tai luokassa tapahtuvan esityksen videointi poissaolleita varten eivät ole oman kokemukseni mukaan opiskelun laadun kannalta yhtä hyviä vaihtoehtoja kuin kontaktiopetus tai laadukas luentovideo. Verkkoluentoja en pidä, koska jos asia/aihe on tärkeä, teen siitä kunnollisen videon. En oleta edellä kuvattujen omien valintojeni olevan paras tai mahdollinen valinta kaikille muille tai kaikissa aiheissa.

Kokemuksia ja näkemyksiä videoiden tekemisestä ja hyödyntämisestä

Videoiden tekeminen on ollut itselleni uutta. Olen harrastanut valokuvausta vuosia, mutta se on luonteeltaan hyvin erilaista videoiden tekemiseen verrattuna. Olen itseopiskellen ottanut haltuun videoiden editoinnin, joka on kuitenkin omassa tapauksessani sangen yksinkertaista – sisällön merkitys on suurempi kuin tekniset ratkaisut. Luentovideoina tehtävään opetukseen liittyen oman kokemukseni mukaan tärkeimmiksi asioiksi videosisällöissä nousevat erityisesti seuraavat neljä asiaa:

1. Luennoija on videolla tarpeeksi suuren kokoisena näkyvässä hyvän katsekontaktin kera – viestintä on ihmiseltä ihmiselle – katsoja kokee, että puhutaan juuri hänelle.
2. Videot ovat maltillisen mittaisia (noin 20 minuuttia), joskin kokemukseni mukaan jopa yli tunnin mittainen video on ollut opiskelijoiden mielestä niin intensiivinen, että on ollut helppo katsoa yhteen menoon.
3. Luennoija on videolla *ihminen* – eläytyminen ja pienikin tunneilmaisu äänen ja ilmeiden kautta on tärkeää – ikään kuin luennoija puhuisi tutulleen. Eleettömyys ja äänen monotoonisuus vähentävät jaksamista katsoa/kuunnella.
4. Videoilla käytettävät kuvat ja tekstit ovat suuria, selkeitä ja visuaalisesti hyvän näköisiä.

Kun alkaa tehdä luentovideoita, niin omasta näkökulmastani tärkeiksi seikoiksi nousevat seuraavat asiat:

- Ensimmäinen ja kaikkein oleellinen asia on, että videolla esiintyessä pitää tietää, mistä puhuu. Oma asia pitää osata sillä tavalla, että se vaikuttaa uskottavalta kuulijan näkökulmasta katsottuna. Luontevan ja toimivan esityksen tekemisessä ei luokkatilassa käytetyistä kalvoista esityksen tukena (ns. kalvoilta ”luntauamisessa”) ole apua, koska videolla ei voi alkaa lukea kalvoilta. Joissain määrin tämä tarkoittaa myös sitä, että joutuu hetkellisesti opettelemaan jotain asioita ulkoa videointia varten – harmillinen, mutta välttämätön paha hyvän lopputuloksen saavuttamisen kannalta. Tätä voi melko paljon taklata listan seuraavan kohdan, eli prompter-kalvojen avulla.

- Niin sanottujen prompter-kalvojen teko (kts. Kuva 1). Teen esityksen sisällöistä kalvot, jotka näen kameran takana olevalla ruudulla. Visuaalisesti ne ovat mustalla pohjalla isolla valkoisella tekstillä muutaman sanan verran tekstiä – juuri sen verran, että tiedän, mistä tässä kohdassa aion puhua. Vaikutelman näkökulmasta on tärkeää, että videon katsojasta tuntuu, että esiintyjä katsoo koko ajan kameraa, eli videon katsojaa. Tästä syystä kameran takana näkyvät prompter-kalvot eivät voi olla monimutkaisia, vaan sellaisia, että ne voi lukea ilman varsinaista lukemista.
- Perustietämys tekniikasta – tästä olen tehnyt SAMKin opettajille hieman videomuotoista materiaalia. Miten käyttää laitteistoa, miksi kannattaa pitää pieni tauko videolla ennen puhumisen aloitusta jne.
- Videon editointi – itse käytän paljon Camtasia-editoria, joka on mielestäni yhtä yksinkertainen käyttää kuin vaikkapa Microsoftin Powerpoint. Editointiosaaminen on tärkeä perusosaaminen, jotta luentovideoita saa tehtyä. Pitäydyn hyvin vähäeleisessä editoinnissa. Oman kokemuksen mukaan mitään erityisiä erikoistehosteita ei tarvita hyvän lopputuloksen aikaansaamiseksi. Myös tästä aiheesta olen tehnyt videomuotoista materiaalia omista toimintamalleistani SAMKin opettajien käyttöön.

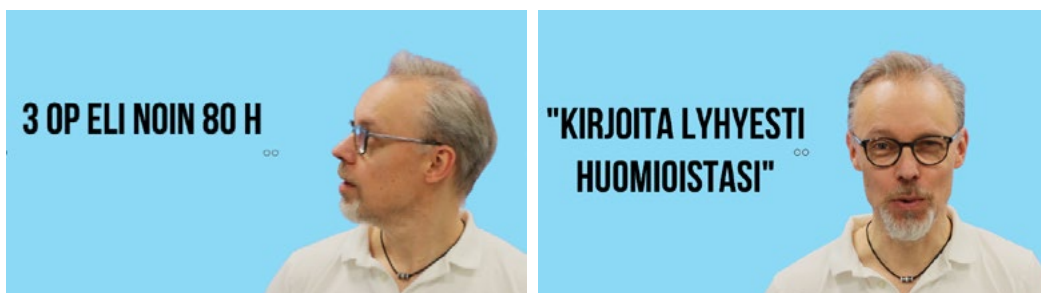
Edellä olevalla listalla apua voi saada kaikkeen muuhun paitsi ensimmäiseen kohtaan. Itse kullakin on omat tapansa valmistautua siihen, mistä puhuu. Itselleni on ollut hyödyllistä ennen varsinaista videonin käynnistämistä käydä prompter-kalvot läpi ja puhua asia mielessäni kertaalleen. Jos kesken videonin jotain menee pieleen, niin vaihtoehtoja on muutama. Usein riittää, että vetää henkeä ja aloittaa uudelleen pieleen mennyttä kohtaa edeltäneestä kohdasta. Videota editoidessa on sitten mahdollista saada paikattua tämä tilanne leikkaamalla pieleen menneet osiot pois. Toisinaan on tarpeen keskeyttää hetkeksi ja muokata prompter-kalvoja jonkin erityisen haastavan kohdan tueksi.

Kuva 1. Kaksi esimerkkiä prompter-kalvojen ulkonäöstä (projektinhallinnan aihepiiriin videon tekemisessä).

Välillä kuulen väitettävän, että kuulijat eivät nykyään jaksaa katsoa 3-5 minuuttia pidempiä videoita. Minä en usko ensinkään tähän väitteeseen – muutenhan elokuviakaan ei katsottaisi. Toki, kyllä minäkin pystyn tekemään videon, jota ei tuon pidempään jaksaa kukaan katsoa. Samahan pätee ns. luokahuoneopetukseen – asioita voi tehdä niin kuivalla tavalla, että kuulija valitsee ennemmin kännykkänsä sisällön kuin käsillä olevan luennon. Tästä (kin) syystä näen luentovideon olevan parhaimmillaan ainakin jossain määrin näytelmällistä esiintymis-

tä, jolloin katsoja imeytyy parhaiten mukaan esitettävään asiaan. Lukija saattaa tässä kohdalla pohtia mielessään, että eikö itse asian esittäminen enää riitä? Itse en usko, että enää riittää – nykyinen viihteellisyyden ympäristö on asettanut yleisön odotukset uudelle tasolle. Valitettavasti tyypillistä on, että kuulijoille joutuu ”myymään” motivoitumista niin aihetta kuin sitä käsittelevän esityksen seuraamista kohtaan. Tämä sama näkyy suhtautumisessani kontaktiopetukseen luokahuoneessa: rakennan ja valmistaudun esityksiini, kuin kyseessä olisi jonkinlainen teatterinäytös. Tällöin korostuu myös esiintymisen peruseriaate, joka pätee niin videolla kuin kontaktiopetuksessa: esitys olet aina sinä itse, ei kalvot tai muu materiaali, jotka vain tukevat esitystä. Montako kertaa olet osallistunut johonkin esitykseen, missä esiintyjä lukee sisälukutaitoisesti samat asiat, mitä kalvoilla lukee? Montako kertaa olet pohtinut, että olisit voinut itse lukea ko. kalvot paljon nopeammin ja haluamallasi ajalla saaden sisäistettyä asian tehokkaimmin? Anna kun veikkaan: monta. Toinen tyypillinen huono ratkaisu on esitys, jossa kalvoilla on todella suuri määrä asiaa – tekstiä riittää – ja esiintyjä puhuu omin sanoin aiheesta. Kuulija yrittää epätoivoisesti saada näiden kahden samanaikaisen sisällön sekamelskasta jotain ymmärrystä. Toistan vielä: esitys olet sinä, ja muu materiaali vain tukee esitystä. Tästä syystä tyypillisesti maailmanluokan ammattiesiintyjien esitysmateriaali on hyvin vähäeleistä – kuva tai sana siellä täällä. Itse pyrin tähän samaan niin videotuotannoissani kuin kontaktiuennoilla.

Kuva 2. Kaksi esimerkkiä luentovideoiden visuaalisesta ilmeestä, esimerkit ovat opintojakson introvideolta.

Videoiden tekemistä helpottaa, jos käytössä on tätä varten tehty tila, missä laitteisto on paikoillaan käyttövalmiudessa. SAMKissa investoitiin Porin ja Rauman kampuksille tila opetusvideoiden kuvaamista varten (yhden tilan investointikulu oli alle 5000 euroa, suurin kulu oli kuvauslaitteisto). Porin tilassa huoneen seinä oli valmiiksi voimakkaan värinen (violetti), ja sitä voi hyödyntää ns. green screen -taustana. Kuvassa 2 olevat kaksi esimerkkiä on siis kuvattu violettiä taustaa vasten ja editoitaessa taustakuva – tässä tapauksessa yhtenäinen vaaleansininen väri – on vaihdettu violetin taustan tilalle. Rauman videointitilassa sama asia on toteutettu hankkimalla vihreä avattava tausta esiintyjän taakse. Green screen -taustan käyttö ei ole mitenkään välttämätöntä, mutta se tekee lopputuloksesta ammattimaisen oloisen ja brändäämisen näkökulmasta se tarjoaa mahdollisuuksia (kaikissa tekemissäni luentovideoissa on tämä sama vaaleansininen väri). Mikäli tätä green screen -tekniikkaa käyttää, niin suosittelen vaatetuksen osalta esimerkiksi valkoista paitaa, jolloin henkilö rajautuu taustasta hyvin. Helposti tulee mieleen, että pitäisikö jossain kulmassa olla AMKin logo tai nimi. Oma ajatukseni on, että ei pitäisi. Se ei mielestäni tuo lisäarvoa kuulijalle. Tämän sijaan videon alkuun voi laittaa AMKin lyhyen (esim. 3-10 sekunnin mittaisen) introvideoklipin.

Videoiden tekemisen yhteydessä tulee myös pohdittavaksi saavutettavuuden näkökulma. Muilta osin saavutettavuuden aikaansaaminen ei ole iso asia, mutta yksi asia on haastava: tekstittäminen. Tein kuudelle opintojaksolle 56 luentovideoa, joiden tekstittäminen nykyisillä ohjelmistoilla ja menetelmillä veisi merkittävän paljon aikaa. Toistaiseksi luentovideoitani ei ole vielä tekstitetty. Ehkä asiaa kuvaa parhaiten se, että teen yhden yksittäisen videon kokonaan uudelleen nopeammin kuin mitä sen tekstittämiseen menisi aikaa. Uskon ja luotan teknologian kehittymiseen ja siihen, että jo lähivuosina järjestelmät pystyvät yhä parempaan automaattiseen tekstittämiseen, jonka myötä tämäkin asia saadaan vietyä halutulle tasolle.

Työkirja menetelmänä videoiden rinnalla

Videoiden lisäksi toinen erityinen pedagoginen valinta opintojaksoillani on työkirja. Olen valinnut tämän erityisesti siitä syystä, että opintojaksojeni sisällöt ovat sellaisia, että niissä en tavoittele asian ulkoa oppimista. Työkirjasta muodostuu opiskelijalle luentojen katsomisen ja syntyneen ajattelun kautta muistiinpanot, joihin hän voi palata myöhemminkin. Työkirjaa täyttäessään opiskelija harjoittaa samalla ajattelunsa ajattelua kirjoittaessaan ajattelunsa näkyvään muotoon. Tavoitteenani on, että opiskelija on opintojakson jälkeen hieman eri ihminen kuin ennen opintojaksoa – vaikka vain pienenkin verran. Kunkin opintojaksoni tarkoitus on antaa ajattelua aktivoivia virikkeitä ja laittaa kuulija pohtimaan käsiteltävää aihetta niin, että hän näkee opintojakson jälkeen arkensa opintojakson aiheeseen liittyen hieman ”uusin silmin”. Haluan avata kaiken edellä kerrotun myös suoraan noilla sanoilla opiskelijalle – tämä tapahtuu opintojakson infovideolla ja toisaalta myös opintojakson henkilökohtaisen arvioinnin palautetekstissä opintojakson jälkeen.

Työkirja opintojaksoillani on muodoltaan valmis word-pohja, jossa on ohjeistusta, kappaleet kunkin luentovideon reflektointiin ja omana osionaan soveltavat tehtävät. Opiskelijalle annettavan valmiin työkirjapohjan tarkoitus on laskea opiskelijan kynnystä tehdä opintojakson ydinsisältöä (ajattelua) ja keskittää hänen energiansa vain tähän. Alun perin videomuotoista opetuksen mallia tehdessäni pohdin, millä voin varmistaa, että opiskelijat ovat yleensäkin katsoneet luentovideot? Työkirja tarjosi tähän ratkaisun monella tavalla. Työkirjan avulla varmistuu, että kukin luentovideo on katsottu ja kyseistä aihetta on pohdittu reflektoiden. Työkirja jakautuu kahteen osioon: luentovideoiden reflektio ja opintojakson sisällön soveltaminen tehtävien muodossa.

Opintojaksojen arviointimenetelmästä

Kehittämäni uudet opintojaksot ovat sisällölliseltä luonteeltaan sellaisia, joissa kyse ei ole jonkin asian ulkoa oppimisesta tai jostain ”oikeista” ratkaisuista käsitellyissä aiheissa. Tästä syystä opiskelijoiden tuotosten arviointi on haastavaa toteuttaa mielekkäästi automaattisesti tai muuten koneellisesti ja samaan aikaan mahdollistaa valittu pedagoginen muoto. Päädyin tästä syystä siihen, että opintojakson opettaja käy kunkin palautuksen (eli työkirjan) läpi antaen siitä arvioinnin. Opetuksen resursoinnin vuoksi tällaisessa muodossa on pakko tehdä kompromisseja. Palautettuja työkirjoja ei voi lukea huolellisesti ja ajatuksella

läpi, vaan on pitäydyttävä kursoriseen tarkasteluun. Oman kokemukseni mukaan näin on onneksi kuitenkin hyvin mahdollista pystyä tekemään realistinen arvio opiskelijan suorituksista. Opintojakson arvioinnin yhteydessä opiskelijalle arvosanan lisäksi annettava palaute on toinen kriittinen tekijä resurssimielessä. Opiskelijat arvostavat laajaa palautetta ja toisaalta palautteen yhteydessä on mahdollista vielä antaa jotain opetuksellista. Käytännössä olen kirjoittanut muutamia valmiita lauseita, joista saan aikaiseksi valmiin rungon palautteelle. Tätä runkoa täydentämällä pienellä yksilöllistämällä muodostuu lopullinen palauteteksti hyvinkin maltillisella työmäärällä. Jos palautteen antamisen haluaisi tehdä "oikeasti kunnolla", niin aikaa työkirjan lukemiseen ja yksityiskohtaisen palautteen kirjoittamiseen menisi valitettavasti liian paljon – erityisesti nonstop-opintojaksoilla tavoiteltavan suuren osallistujamäärän vuoksi. Tästä syystä on hyvä löytää kompromissi, jonka takana opettaja voi seistä riittävän opetuksellisen lopputuloksen aikaansaaneena.

Kärkijoukot kehittämisen alustana

SAMKin Jatkuvan oppimisen digitaaliset kärkijoukot on tarjonnut monipuolisen alustan oman ajatteluni kehittymiselle. Erityisesti nostan seuraavat asiat oman kehittymiseni osalta keskiöön:

- Muiden opettajien ajatusten kuuntelu ja käyty keskustelut: ovat tuoneet sekä "tuo-han on hyvä idea" että "noin minä en itse tekisi" -ajattelua selkeyttämään omia valintoja.
- Sisällölliset aiheet (esimerkiksi arvioinnin teema): en ole kokenut opettajaa, joten ihan perusasioistakin olen saanut paljon tietoa, joka on mahdollistanut eri osa-alueiden kehittämisen oman näköisekseni.
- Aikaresurssi: uuden kehittäminen ja ajattelun kehittyminen vaativat aikaa.
- Hyvä henki ja kannustava ilmapiiri: kokemus siitä, että SAMK-joukkueena olemme menossa isosti eteenpäin laajalla rintamalla, ja huomio siitä, miten tuloksellisesti vaikuttavia toteutuksia monilla opettajillamme on.
- Tieto siitä, että organisaatiossamme tietoa on saatavilla: koulutuksissa on esitelty monenlaisia nyanssejakin, ja koska asiaa on paljon, pitää itse keskittyä tekemään ensimmäiset oleellimmat asiat ja ratkaisut – myöhemmin voi palata hyödyntämään vaikkapa Moodlen tarjoamia laajoja mahdollisuuksia.
- Ulkopuolisten asiantuntijoiden keynote-tyyliset esitykset: nämä ovat aina hyviä heräteljiä – myös (ja ehkä jopa erityisesti) silloin, kun huomaa olevani täysin päinvastaisella linjalla esiintyjän kanssa.

Lopuksi

Yhteenvetona totean SAMKin Jatkuvan oppimisen digitaalisten kärkijoukkojen antaneen monipuolisen mahdollisuuden kehittyä, kehittää opetusta sekä itseäni opettajana. Erityisen ilahduttavaa itselleni oli saada otettua haltuun uusi taito – videoiden tekeminen – jonka uskon olevan yksi tyypillinen uusista tärkeistä digimaailman taidoista niin opettajalle kuin kenelle tahansa, jonka pitää saada viestejään kuulijoille. Listallani olisi monia uusia sisältöjä, joista voisin tehdä uusia opintojaksoja – tämä sujuu kyllä, vaatii vain hieman aikaa tehdä. Haastavampana näen perille pääsyn kohdeyleisöön asti, eli kuinka opiskelijat löytävät to-
teutukseni esimerkiksi CampusOnlinesta? Yksittäisen opintojakson markkinointi ei liene kovin helppoa. Opettaja ei tässä suhteessa voi muuta, kuin tehdä opintojaksonsa mahdollisimman hyvin ja suhtautua sillä ajatuksella, että kyllä sana kiirii. Ensimmäisiä ilmentymiä tästä onkin jo nyt nähtävissä – joissain työkirjoissa on ollut suunnilleen tämän tyylinen maininta ”tulini opintojaksolle, kun kurssikaveri suositteli tätä”. Tästä on hyvä jatkaa omaa työsarkaa eteenpäin ja auttaa myös kollegoja kehitystyössä. Toivottavasti tämä artikkeli antoi myös lukijalle uusia ideoita oman työnsä kehittämiseen.

Opiskelijan osaamistavoitteisiin perustuva arviointi

Teemu Santanen, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Perinteisesti tekniikan alalla korkeakouluissa opintojakson alkaessa on luentoja tai laskuharjoituksia. Opiskelija tekee töitä, lukee ja opiskelee. Tenttipäivä lähenee ja lopuksi opiskelija käy luottavaisin mielin tekemässä tentin.

Tämän jälkeen fiilis voi olla hyvä tai sellainen, että tuli valmistauduttua ihan väärä asioita opiskellen. Jos jäi hyvä fiilis, niin vielä on se riski, että tunne lopahtaa, kun viikkoa, kahta myöhemmin tentin tulos julkistetaan.

Tämä on kaikille tuttu tilanne ja perinteisesti usein käytetty prosessi toteuttaa opintojakso ja sen arviointi. Tapa, jossa on selkeitä heikkouksia.

Tässä perinteisessä tavassa arvioida oppimista opiskelija kasvattaa osaamistaan tenttiä varten. Siis saadakseeseen hyvän arvosanan. Sinänsä tämä on hyvä asia, mutta tenttitilaisuuden tulisi olla samalla myös palautteenantotilanne opiskelijalle hänen saavuttamastaan osaamisen tasosta, joka auttaa häntä kohdentamaan työpanostaan oikeaan suuntaan. Mikäli ainoa hetki mittauttaa oma osaamisen taso on opintojakson lopussa, niin se on jo myöhäistä.

Opiskelijan osaamistavoitteisiin perustuvassa arvioinnissa, niin sanotussa jatkuvassa arvioinnissa opiskelija saa opintojakson edetessä palautetta omasta osaamisen tasostaan. Tämä auttaa häntä hienosäätämään tekemistään siihen suuntaan, jonka opettaja on nähnyt tarkoituksenmukaiseksi ja tärkeäksi. Samalla opiskelijalla on parempi mahdollisuus hyvään arvosanaan. Opintojakson alussa opiskelija saa itse määrittää arvosanan, jota hän lähtee tavoittelemaan ja suorittaa sen jälkeen kyseisen arvosanan edellyttämät asiat. Halutessaan opiskelija voi jatkaa opintojakson suorittamista ja korkeamman arvosanan tavoittelua. Tämä on koettu kannustavaksi ja motivoivaksi.

Opiskelijan osaamistavoitteisiin perustuva arviointi voi olla palautteenantotyyppistä ja samalla myös arvosanan muodostamista. Perusajatus on, että opiskelijalla on parempi kuva siitä, missä ja millä tasolla hänen oma oppimisensa kulkee.

Mitä saadaan? Mitä mitataan?

Sitä saadaan, mitä mitataan. Näin kuuluu vanha viisaus, joka pätee edelleen myös oppimisessa.

Hyvin kirjoitetuilla arviointikriteereillä opiskelija ohjataan käyttämään aikansa ja energiansa niihin asioihin, joita mitataan ja joiden perusteella opiskelijan ponnistelut arvosanalla palkitaan.

Rippumatta siitä, kuinka laadukkaasti arviointikriteerit on laadittu, opiskelija tulkitsee kriteerejä yksilöllisesti. Arviointikriteerien laatijan, yleensä opettajan, ja opiskelijan tulkintojen välille syntyy aina eroa vaaditun sisällön hallitsemisen ja sen osaamisen syvyyden osalta. Opiskelija tulkitsee sen, mitä hänen tulisi hallita, ja kuinka hyvin, eri tavoin kuin arviointikriteerien laatija on ajatellut.

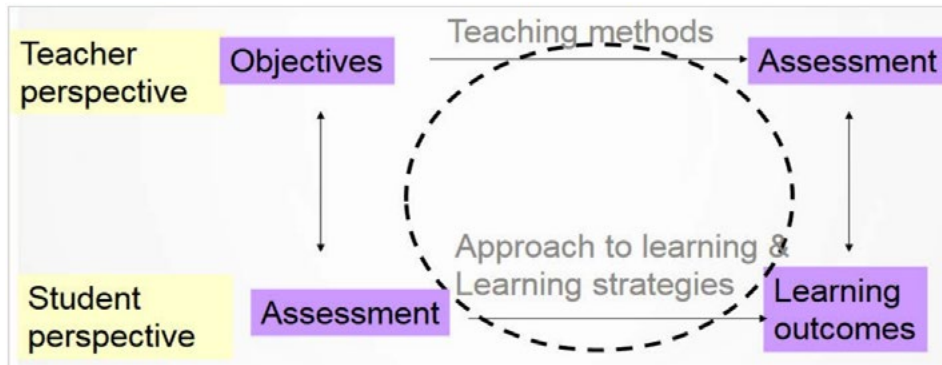
Tätä tulkintaeroa voidaan kaventaa eri tavoin. Arviointikriteerit tulee kirjoittaa auki selkeästi ja ymmärrettävästi, ja niiden tulisi noudattaa oppilaitoksen yleistä ja yhdenmukaista tapaa mahdollisimman hyvin. Arviointikriteeristöä voidaan, ja siitä tuleekin, keskustella opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa, ja tällä vuorovaikutuksella tuoda tulkintoja lähemmäs toisiaan.

Idealisoidaan hieman, ja kuvitellaan, että arviointikriteerit ovat täydellisen selkeät jokaiselle, tulkintaeroja ei enää ole, ja opiskelija tietää, mitä hänen tulee osata saadakseen haluamansa arvosanan. Käynnistetään opintojakso, tehdään vaadittava työ, opiskelija tekee lopputentin ja jää odottamaan sitä arvosanaa, jonka hän tietää saavansa. Hänhän tietää, mitä piti osata ja tietää, joten yllätyksiä ei ole tiedossa.

Pedagogeina sekä entisinä ja nykyisinä opiskelijoina, me tiedämme, että näin ei tule tapahtumaan läheskään aina ja jokaisen opiskelijan kohdalla. Opiskelijan on nimittäin vaikea arvioida oman oppimisensa tasoa ja sitä, onko hän kohdistanut oppimisponnistelunsa niihin asioihin, joita tällä opintojaksolla arvioidaan. Vielä vaikeampaa hänen on arvioida oman osaamisensa kehittymistä omiin vertaisiinsa nähden. Tarvitaan takaisinkytkentää opiskelijan oppimisen ja opintojakson vaatimusten välillä eli toistuvaa palautetta, jossain muodossa, opiskelijan oppimisen kehittymisestä arvioinnin suhteen.

Opiskelijan osaamistavoitteisiin perustuvan arvioinnin hyödyntäminen opintojaksolla antaa opiskelijalle mahdollisuuden muodostaa itselleen ymmärrys siitä, millä tasolla hänen oppimisensa opintojakson edetessä kulkee. Tämä usein päivittyvä ymmärrys parantaa opiskelijan mahdollisuuksia kohdentaa työpanostansa niihin asioihin, joissa sitä eniten tarvitaan, jotta haluttu osaamisen taso ja arvosana tulee saavutetuksi.

Tutkittu tieto tukee myös ajatusta, että arvioimisen kulttuurin tulisi muuttua oppimisen arvioimisesta kohti arvioimista oppimista varten. Jatkuvan arvioimisen tulisi olla työkalu oppimisen seuraamista ja palautteen antamista varten, jolla on vaikutusta sekä oppimiseen että opettamiseen. (Black, P., Harrison, C., Lee, C., Marshall, B., & William, D., 2004).

Kuva 1. Constructive alignment – Backwash effect of assessment (Postareff 2017; Biggs 2017).

Case – Lujusoppi: arviointi nonstop-verkkototeutuksella

Satakunnan ammattikorkeakoulussa (SAMK) on käytetty jatkuvaa arviointia lukuisilla opintojaksoilla jo vuosien ajan. Kokemukset ovat olleet varsin hyviä, joskin palautetta on tullut siitä, että jatkuva arviointi kuormittaa opettajaa paljon ja myös pakkorytmittää tekemistä, sillä opiskelijan tulee saada palautetta kehitymisestään oikea-aikaisesti.

Aiheellisesti on epäilty myös, soveltuuko jatkuva arviointi verkkoympäristöön, massakursseille tai laskentapainotteisiin aineisiin. Toimintaympäristöjä ja vaatimuksia on monenlaisia ja onnistunut jatkuva arviointi edellyttää monitahoista suunnittelua.

Yhtenä esimerkkinä avaan SAMKissa jo vuoden ajan tarjolla olleella Lujusoppi-nonstop-opintojaksolla tehtyjä ratkaisuja. Tämä Lujusopin toteutus on kokonaan verkossa ja opiskelijan itsenäisesti sekä omaan tahtiin suoritettavissa. Koko opintojakson aihealue on jaettu useampaan pieneen osa-alueeseen, joista kussakin on kaksi eritasoista koetta. Ykköstason koe ja selvästi vaikeampi kakkostason koe.

Ykköstason kokeet on pakko suorittaa saadakseen hyväksytyt arvosanan opintojaksosta. Jos opiskelija tavoittelee arvosanaa 3-5, on hänen suoritettava myös kakkostason kokeita. Kakkostason kokeet ovat laskutehtäviä, joissa tehtäviin arvotaan lähtöarvot. Tällä tavoin koe on joka kerta erilainen. Ykköstason kokeet sisältävät pääasiassa perustason sanallisia tehtäviä.

Molempien tasojen tehtävät pisteytetään Moodlessa automaattisesti, ja opiskelijalla on mahdollisuus tehdä kukin näistä kokeista kolmeen kertaan.

Palautteen perusteella moni tällaiselle nonstop-toteutukselle osallistuva pitää tämäntyyppisestä toteutuksesta muun muassa sen takia, että:

- Saa edetä opintojaksolla omaan tahtiin
- Saa aloittaa, milloin haluaa
- Voi päättää myöhemmin tavoitella parempaa arvosanaa
- Saa välittömän palautteen osaamisestaan
- Videoituja teorialuentoja ja mallilaskuja voi katsoa niin monta kertaa kuin haluaa

SAMKissa opettajat ovat huomanneet, että opiskelijat hyötyvät siitä, että saavat vapaa-seen tahtiin suoritettavien nonstop-opintojaksojen avulla purettua perinteistä tenttimumaa ja jaettua työkuormaa pidemmälle aikavälille.

Opiskelijalla on myös mahdollisuus suorittaa vain tason yksit kokeet, napata arvosana yksi tai kaksi ja täten niin sanotusti pudottaa apina selästä. Ja jos aikaa ja paukkuja myöhemmin riittää, hän voi korottaa toisena hetkenä arvosanaansa paremmaksi.

Yhteenveto

Palautteenanto tai jatkuva arviointi tällä Lujusopin nonstop-toteutuksella oli mekaanista ja numeromuotoista, eikä kovin syvällisesti analysoinut opiskelijalle sitä, millä alueilla hänen vahvuutensa ja heikkoutensa ovat. Käyttökelpoista dataa se silti tarjosi ainakin opiskelijalle, joka haluaa käyttää hetken tulostensa tulkitsemiseen.

Työmäärä perinteiseen, opintojakson lopussa olevan tentin arvioimiseen, verrattuna oli nonstop-opintojaksoa kehitettäessä erittäin suuri. Arvioinnin automatisointi puolestaan vapautti työaikaa. Työ siis kohdentui eri tavalla, ja nonstop-opintojakson "käynnistyskustannukset" olivat selvästi tavanomaista suuremmat.

SAMKin omilta opiskelijoilta on tullut myös sellaista palautetta, että he olisivat mieluummin tavanomaisessa luokkahuoneopetuksessa. Oppijoita on siis monenlaisia, ja tulevaisuudessa meidän pitänee ottaa erilaiset oppijat huomioon antamalla yhä enemmän vaihtoehtoisia tapoja oppia. Tämä Lujusopin nonstop-opintojakson tapainen toteutustapa tulee varmasti olemaan jatkossakin yksi näistä vaihtoehdoista.

Lähteet

Black, P., Harrison, C., Lee, C., Marshall, B., & William, D., 2004, Working inside the black box: Assessment for learning in the classroom. Viitattu 6.10.2022 https://tuhat.helsinki.fi/ws/portalfiles/portal/68326523/Asikainen_et_al_2014_peer_assessment.pdf#page=9&zoom=100,0,0

Biggs, J. 2017. Aligning teaching for constructing learning. Viitattu 6.10.2022 https://www.heacademy.ac.uk/system/files/resources/id477_aligning_teaching_for_constructing_learning.pdf

Osaamisen arviointi suunnittelun lähtökohtana nonstop-opintojaksolla

Milka Vahtoranta, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Verkossa toteutettavien opintojaksojen rakentamiseen sopii hyvin vanha sanonta "Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty". Tämä koskee siis kaikkia verkko-opintojaksoja, mutta erityisesti nonstop opintojaksoja. Lähtiessäni suunnittelemaan kirjanpidon peruskurssista nontop-toteutusta verkkoon, tiesin jo jollain tapaa mitä olen tekemässä. Olin useamman vuoden ajan vetänyt jo samaa opintojaksoa verkossa ja olin jokaisen toteutuksen jälkeen tehnyt siihen parannuksia saatujen kokemusten perusteella. Minun ei siis tarvinnut kiihdyttää puolessa vuodessa nolasta sataan, riitti että kiihdytti vauhtia taajamanopeuksista maantielle. Jälkikäteen ajateltuna on pakko todeta, että tämä oli pelastukseni. Käytettävissä ollut aika ei olisi millään riittänyt muutoin siihen, että koko opintojakso olisi ollut valmiina nonstop-toteutuksen käynnistyessä ensimmäisen kerran.

Jatkuvan oppimisen digitaaliset kärkijoukot -koulutuksen alkaessa minulla siis käytännössä oli valmiina kaikki tarvittavat opetusmateriaalit. Opetusmateriaaleissa minulla oli valmiina mm. lähes 20 tuntia lyhyitä tallenteita, jotka sisälsivät teoriaa, käytännön esimerkkejä ja harjoitustehtävien ratkaisuja. Myös se miten opintojakso etenee, oli hyvinkin tarkkaan jo valmiiksi mietitty. Nonstop - toteutusta rakentaessani vaikeimmaksi asiaksi koin opiskelijan opintojaksolla syntyneen osaamisen arvioimisen.

Osaamisen arviointi – haasteet ja mahdollisuudet

Arviointiin liittyen minulla oli kaksi konkreettista ongelmaa:

1. Miten toteuttaa opiskelijan osaamistavoitteisiin perustuva arviointi?
2. Miten testata opiskelijan osaamista niin, että arviointi on hyvin nopeaa tai automaattista?

Käytännössä siis aloitin nonstop -toteutuksen suunnittelun sillä, että lähdin etsimään vastauksia näihin edellä mainittuihin kysymyksiin. Se, miten opintojakson arviointi toteutetaan, vaikuttaa koko opintojakson rakenteeseen ja toteutustapaan ja on siis pakko päättää heti alussa. Oli alusta asti selvää, että tällä nonstop -toteutuksella tulee noudattaa opiskelijan osaamistavoitteisiin perustuvaa arviointia, jolloin opiskelijalle jää valinnanvapaus siitä, minkä tasoista osaamista hän opintojaksolta tavoittelee. Vastaukset opiskelijan osaamistavoitteisiin perustuvan arvioinnin toteutustapaan löysin opintojakson arviointikriteereitä laatiessani. Mää-

ritellessäni osaamisia tasoille 1–2, 3–4 ja 5 ymmärsin, että tässähän minulla on nyt kirjattuna, mitä milläkin tasolla tulee osata ja näihin pohjautuen lähdin rakentamaan opintojaksoa.

Kirjanpidossa asiat rakentuvat toistensa päälle vähän samalla tavalla kuin kerrostaloa rakentaessa. Ensinnäkin valetaan perustukset, ja tämän päälle siten rakennetaan taloa kerros kerrokselta. Arviointikriteereitä peilattessani opintojakson sisältöön ja asiakokonaisuuksiin päädyin osaamisen mittaamisessa sellaiseen ratkaisuun, jossa opintojakso jaettiin kahteen osaan ja kummankin osan arviointi tapahtui tenttiin avulla. Ensimmäisen osan suorittamalla opiskelijalla on mahdollista saavuttaa opintojakson arviointikriteerien mukaan osaamisen tasot 1, 2 tai 3 ja tämän jälkeen hän saa halutessaan edetä opintojakson toiseen osaan, jonka suorittamalla hänellä oli mahdollista nostaa osaamisen tasoaan vielä kahdella yksiköllä.

Alusta asti selvää oli myös se, että nonstop -toteutuksella yksittäisen opiskelijan suorituksen arviointiin on käytettävissä aikaa hyvin rajallisesti, joten arviointi tuli rakentaa mahdollisimman automaattiseksi. Vierastin kuitenkin ajatusta siitä, että opiskelijan osaamista tenteissä mitattaisiin vain ja ainoastaan erilaisilla oikein/väärin tai monivalintatehtävillä. Näillä tehtävätyypeillä ei pystyittäisi osoittamaan opiskelijan todellista osaamista ja sitä, osaako hän tehdä kirjanpidon viennit. Moodlen työkalut eivät myöskään taipuneet Excel-taulukkomaisiin tehtäviin ja niiden arviointiin. Aikani asiaa pohdittuani päädyin tekemään osan tenttitehtävistä ns. Excel-tehtävinä, joissa opiskelijalle annetaan valmis vastauspohja ja jonka arviointiin rakensin oman arviointitaulukon, jossa käytettiin hyväksi Excelin funktioita. Arviointitaulukon tekeminen ei ollut täysin ongelmaton. Taulukon tuli toimia niin, että se poimi oikeat tiedot oikeista soluista ja osasi ottaa huomioon opiskelijan mahdolliset aiemmat virheet taulukon tehtävässä, ja niiden vaikutukset vastaukseen. Käytin ensimmäisen taulukon rakentamiseen yhden kokonaisen työviikon eli noin 40 tuntia, eikä se vielä tämänkään jälkeen ollut täysin virheetön. Tällä pääsin kuitenkin eteenpäin ja seuraavien tehtäväversioiden ja uusien tenttitehtävien luominen kävi jo huomattavasti nopeammin. Arviointitaulukoita jouduin vielä ensimmäisen toteutuksen aikana hieman korjaamaan ja kehittämään, mutta suuremmista ongelmista näiden käyttö onnistui. Lopputuloksena syntyi hyvinkin monipuolisesti opiskelijan osaamista mittaavat kaksi tenttiä, joissa näiden Excel-tehtävien lisäksi on mukana laskutehtäviä, jotka Moodle arvioi automaattisesti sekä oikein/väärin- ja monivalintatehtäviä.

Tenttien ja tehtävien rakentamisessa otin huomioon myös sen näkökulman, että nonstop -toteutuksella on paljon opiskelijoita, ja kaikilla ei välttämättä ole oman osaamisen lisääminen ykkösasiana, vaan vain saada helposti hyväksytty suoritus opintojaksosta. Numeerisissa tehtävissä vastaukset ovat aina lähes identtisiä ja eri opiskelijoiden vastauksia on lähes mahdotonta erottaa toisistaan. Tästä syystä rakensin kaikista opintojakson tehtävistä useita erilaisia versioita, jolloin tehtävien ratkaisujen kierrättäminen kavereiden kesken hankaloituu huomattavasti. Ensimmäisen syksyn aikana muutama opiskelija jäi kiinni vilpistä palautettuaan tehtävästä väärän version.

Miten saada opiskelija itse näkemään oman osaamisen kehittyminen?

Kuten jo aiemmin kerroin, kirjanpidon opiskelu on kuin kerrostalon rakentamista. Tätä ajatusta sovelsin myös opintojakson rakenteeseen. Opintojakso aukesi opiskelijalle pala palalta, hänen edetessään opintojaksolla. Ensin luotiin perustukset (ja nekin pienemmissä osissa) ja tämän jälkeen rakennettiin taloa kerros kerrokselta tähän päälle. Tämä tarkoitti käytännössä sitä, että seuraava rakennuspala tuli näkyviin vasta, kun edellinen pala oli suoritettu loppuun. Eteneminen palasta toiseen oli täysin automaattista, ja opiskelija sai siis edetä opintojaksolla täysin omaan tahtiinsa. Opintojaksolla oli annettuna ainoastaan yksi dl ja se oli opintojakson päättymispäivä – kaikki opintojakson suoritukset ja suorituskerrat tuli käyttää tätä ennen.

Opintojakson arviointi pohjautui kahteen tenttiin. Tenttien arviointi oli osittain manuaalista ja opiskelijan tulikin huomioida omassa etenemisessään, että tentin arviointiin tuli varata 15 työpäivää. Opiskelija ei siis päässyt etenemään opintojakson toiseen osaan, ennen kuin ensimmäinen tentti oli suoritettu hyväksytysti. Tentin arviointia varten rakennettujen arviointityökalujen ansioista tentit saatiin arvioitua kuitenkin hyvin nopeasti ja useimmiten opiskelijat saivat arvioinnin seitsemän työpäivän kuluessa. Opintojakson loppupuolella arviointeja tehtiin useamman kerran viikossa, joten opiskelijan etenemisaikatauluun tällä ei ollut suurtaakaan merkitystä.

Tärkeänä osana opintojakson rakennetta ja etenemistä oli palautteen antaminen. Henkilökohtaisen jokaiselle räätälöidyn palautteen antaminen ei tietenkään ole mahdollista nonstop -toteutuksella, jossa on satoja opiskelijoita. Palautteen saaminen on kuitenkin tärkeää, jotta opiskelija tietää mitkä asiat hän jo hallitsee ja mitä tarvitsee vielä kehittää. Palautteen antamisen rakensin automaattiseksi toiminnoksi osana opintojaksolla etenemistä. Jokaisen rakennuspalan eli opintojakson osan lopussa oli pakollinen tehtävä, joka opiskelijan tuli tehdä päästäkseen seuraavaan osaan. Nämä pakolliset tehtävät kokosivat osion asiat yhteen ja näissä useimmiten kerrattiin myös aiemmin opittuja asioita. Pakollisen tehtävän palautuksen rakensin niin, että heti, kun opiskelija oli palauttanut tehtävän, hän sai käsiinsä tehtävän oikean ratkaisun. Osassa tehtävissä ratkaisua saattoi täydentää vielä tallenne, jossa tehtävän vaikeimpia asioita avattiin tarkemmin. Käytännössä siis opiskelija sai suorituksestaan välittömän palautteen oikean ratkaisun muodossa, jolloin hän pääsi heti tarkastelemaan oliko onnistunut tehtävän ratkaisussa.

Opiskelijoiden palautteesta ja omista havainnoistani

Ensimmäisistä toteutuksista saatu opiskelijapalaute on ollut hyvää ja palautteissa nousee esiin selkeästi seuraavat asiat:

- Opintojakson rakenne ja eteneminen selkeät
- Nonstop-toteutus – sai edetä omaan tahtiin
- Materiaalit selkeitä, tallenteet lyhyitä ja ytimekkäitä – tukivat hyvin toisiaan
- Tehtävien ratkaisut saatavilla heti tehtävien jälkeen

Itse opintojakson arviointi ei noussut kovinkaan selkeästi esiin saaduissa palautteissa. Muutama opiskelija antoivat palautetta siitä, että tenttiä tehdessä Moodlen ja Excelin samankainen käyttö oli haastavaa pienellä läppärin näytöllä, ja osa taas olisi kovasti halunnut saada näkyviin tenttitehtävien oikeat ratkaisut. Annetuissa palautteissa yksi opiskelijoista kiitteli tenttiä monipuoliseksi, sen sisältäessä niin teoriaa kuin käytännön harjoitteita monipuolisesti.

Mitä itse sitten ajattelen menneestä parista vuodesta? Alussa into vaihtui hetkellisesti epätoivoon, kun totuus nonstop -toteutuksen realiteeteista ja käytettävissä olevista resursseista selvisi. Tämä epätoivo kuitenkin pakotti miettimään asioita uudella tavalla ja keksimään ongelmaan ratkaisun. Kun ratkaisun avaimet löytyivät, vaihtui epätoivo taas tekemisen iloon, mikä ei vielä näytä hiipumisen merkkejä. Matkan varrella olen oppinut paljon ja nyt odotankin, miten pääsen oppimaani jatkossa hyödyntämään – jakamaan oppimaani kollegoille sekä kehittämään uusia erilaisia verkko-opintojaksoja. Toivottavasti tämä oli vasta pitkän matkan ensimmäinen etappi.

Kokemuksia Geometrian nonstop-opintojakson toteutuksesta

Yrjö Auramo, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Tässä artikkelissa kerron kokemuksiani Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMKin) digikärki-joukoissa toteuttamastani Geometrian nonstop-opintojaksosta, joka oli minun ensimmäinen nonstop-tyyppinen verkko-opintojaksoni.

Tämä Geometrian opintojakso oli tarkoitettu yleiseksi geometrian opintojaksoksi. Tarkoitan täällä sitä, ettei sitä ole suunnattu erityisesti millekään tutkinto-ohjelmalle. Tällä pyrin siihen, että se olisi sopiva mahdollisimman laajalle opiskelijakunnalle. Asialla on tietysti kääntöpuolensakin, mutta uskon, että kokonaisuus huomioon ottaen tämä oli oikea valinta.

Moodlessa on joukko työkaluja, joilla pystyy toteuttamaan matemaattisia tehtäviä. Ne ovat varsin päteviä, mutta ihan kaikkia haluamiani geometrian tehtäviä en niillä päässyt toteuttamaan siinä muodossa kuin olisin halunnut. Tämä voi johtua Moodlen puutteista tai sitten yksinkertaisesti vain osaamattomuudestani. Joka tapauksessa ongelma ei ollut mitenkään ylipääsemätön, sillä pystyin mukauttamaan tehtävänantoja sellaisiksi, että homma toimi. Sekä Moodle että minä kehityimme jatkuvasti, joten tilanne paranee entisestään ajan myötä.

Nonstopin erityispiirteistä

Nonstop-tyyppinen opetus sopii suurelle osalle opiskelijoista. Opintojakson pääsee suorittamaan ajasta ja paikasta riippumattomasti, jolloin jokainen opiskelija voi virittää aikataulun omien tarpeidensa ja mahdollisuuksiensa mukaisesti. Toisaalta se myös vaatii opiskelijalta paljon itseuria, että saa opiskelun etenemään itselleen asettaman aikataulun mukaisesti. On myös opiskelijoita, joilla pohjatiedot ja -taidot ovat puutteelliset, jolloin eteneminen on varmasti vaikeampaa kuin perinteisessä kontaktiopetuksessa, jossa voi nopsasti kysäistä epäselvää asiaa opettajalta. Olen kyllä tosin aina vastannut opiskelijoiden kysymyksiin, kun niitä on sähköpostitse tullut. Tämän koen kuitenkin hieman riskialttiiksi siinä mielessä, ettei ole olemassa minkäänlaisia raameja siitä, kuinka paljon tällaiseen voi tai kannattaa käyttää aikaa. Toistaiseksi asia on kuitenkin onneksi pysynyt hallinnassa, ja olen kokenut asian mielekkäänä, koska tällaiset opiskelijoilta kesken suoritusta tulevat kysymykset tai kommentit toimivat myös opintojakson kehittämisen apuna. Ne ilmaisevat kohtia, joihin kannattaa panostaa opintojakson kehityksessä. Olen myös pitänyt SAMKin omia opiskelijoita varten lähiopetuksessa vapaaehtoisia klinikkatunteja, joissa on käyty läpi ongelmia tuottavia kohtia ja tehty laskuharjoituksia sekä katsottu laskuesimerkkejä.

Opintojakson toteutus

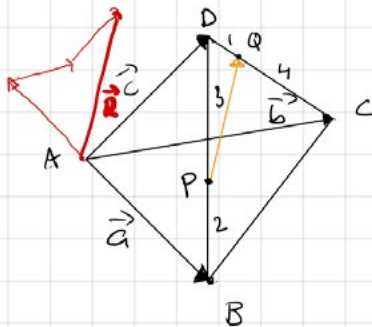
Opintojaksolla ei ole pakollisia edeltäviä opintoja, mutta opiskelijan odotetaan osaavan perusalgebran. Opintojaksoa ei ole erityisesti suunnattu millekään tutkinto-ohjelmalle, vaan se toimii yleisenä geometrian opintojaksona ja keskittyy yleisimpiin geometrian oppisisältöihin.

Opintojakson koko oppisisältö löytyy Moodlesta. Pääteoksena (oppikirjana) on Antti Majaniemen teos: "GEOMETRIA – geometriaa, trigonometriaa ja vektorilaskentaa". Tästä oppikirjasta käydään läpi keskeisimmät osat ja niiden lisäksi käydään läpi joitain asioita. Kirja valikoitui kurssikirjaksi saavutettavuuden vuoksi, sillä Antti Majaniemen perikunta on julkaissut kirjan PDF-muotoisen teoksen Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä (CC BY-NC 4.0).

Opintojakso koostuu viidestä osa-alueesta, jotka tulee suorittaa järjestyksessä. Kuten osa-alue sisältää kirjallisen materiaalin, harjoitustehtäviä ja tentin. Kirjallista materiaalia käsitellään osin myös videoilla, joilla pyrin avaamaan kirjallista materiaalia. Mikäli kirjallinen materiaali ei tarvitse tukea, ei videoita tarvitse katsoa. Videoita on aluksi vain ensimmäisestä osasta. Muista osista on tallennettuna kirjaan tehtyjä selvennyksiä ja korostuksia. Ensimmäisessä osassa on myös harjoitustehtäviä enemmän kuin muissa osissa, joissa osa tehtävistä on varattu esimerkkitehtäviksi, jotka on tarkoitus ratkaista itsenäisesti, ennen kuin avaa linkin takaa malliratkaisun.

Kaikissa osa-alueissa on harjoitustehtäviä, jotka on toteutettu Moodlen tenttityökalulla. Ne siis näyttäytyvät tietyin osin opiskelijalle tenttinä, mutta sivuilla on korostettu, että kyseessä ei ole tentti vaan harjoitustehtävä. Näin on toimittu siksi, että tenttityökalulla saa Moodlen tarkastamaan matemaattisen tehtävän automaattisesti, jolloin oikein tehdyistä harjoitustehtävistä voi saada lisäpisteitä osa-alueen tenttiin. Kun opiskelija on vastannut harjoitustehtävään, Moodle antaa palautteen vastauksesta, mahdolliset pisteet sekä näyttää mallivastauksen. Monet tehtävät voi ratkaista monella eri tavalla, mutta olen pyrkinyt mallilaskuissa ymmärrettävyyteen ja useisiin välivaiheisiin, jotta ratkaisupolku hahmottuisi oppijalle. Yksinkertaisissa tehtävissä se on staattinen mallilasku (Kuva 1) ja vaikeammassa tehtävissä video, jossa lasku käydään läpi.

Oheisen kuvan nelitahokkaassa pisteet P ja Q ovat janojen BD ja DC pisteet siten, että $BP:PD = 2:3$ ja $DQ:QC = 1:4$. Lausu vektori \vec{PQ} vektoreiden \vec{a} , \vec{b} ja \vec{c} avulla.

$$\begin{aligned}\vec{PQ} &= \vec{AQ} - \vec{AP} \\ &= (\vec{AD} + \vec{DQ}) - (\vec{AB} + \vec{BP}) \\ &= \vec{c} + \frac{1}{5}(\vec{b} - \vec{c}) - \left(\vec{a} + \frac{2}{5}(\vec{c} - \vec{a}) \right) \\ &= \vec{c} + \frac{1}{5}\vec{b} - \frac{1}{5}\vec{c} - \vec{a} - \frac{2}{5}\vec{c} + \frac{2}{5}\vec{a} \\ &= \underline{\underline{-\frac{3}{5}\vec{a} + \frac{1}{5}\vec{b} + \frac{4}{5}\vec{c}}}\end{aligned}$$

Aina kannattaa tarkistaa, onko "suunnitteen" oikein. Jos mittasuhteet kuvassa oikein voi tarkastuksen tehdä hahmottelemalla komponentti kuvaa

\vec{r} on about sama kuin \vec{PQ} \therefore

Kuva 1. Mallilasku. Kun opiskelija on palauttanut vastauksensa harjoitustehtävään, hän saa välittömästi tiedon saamistaan pisteistä sekä mallilaskun mahdollisine lisävinkkeineen.

Kun kaikki osa-alueen harjoitustehtävät on palautettu, aukeaa opiskelijalle kyseisen osa-alueen tentti, joka on välikoe-tyyppinen, eli sen voi suorittaa vain kerran. Tenttikysymykset ovat samankaltaisia kuin harjoitustehtävät, mutta tenttikysymyksissä arvotaan kysymykset ja kysymyksiin liittyvät lähtöarvot.

Kun kaikki viisi osa-aluetta on tentitty, voi opiskelija halutessaan tehdä vielä lopputentin, jolla voi korottaa välitenttien mukaan laskettua keskiarvoa. Loppukokeen voi uusia tarvittaessa kaksi kertaa. Kun opiskelija on tyytyväinen suoritukseensa, hän tekee arviointipyyynnön, jolloin Moodle lähettää minulle sähköpostitse tiedon, että voin käydä kirjaamassa suorituksen opintohallintojärjestelmään

. Tässä vaiheessa lataan arviointikirjan Moodlesta Exceeliin, jossa lasken opiskelijan saavuttaman arvosanan. Tämä hoituu tuomalla omasta aputiedostostani pari riviä Excelin laskukaavoja, jotka kopioituvat joka riville napinpainalluksella.

Opintojaksolla käyttämäni tehtävätyypit

Moodlella on joukko matemaattisia tehtävätyyppejä, jotka se pystyy automaattisesti tarkastamaan ja pisteyttämään. Olen tietoisesti pyrkinyt pitämään käyttämäni kysymystyyppien määrää pienenä, jotta ympäristön käyttö olisi opiskelijan kannalta "tuttua ja turvallista". Samalla opiskelijan huomio pysyy paremmin itse asiassa, kun itse oppimisympäristö

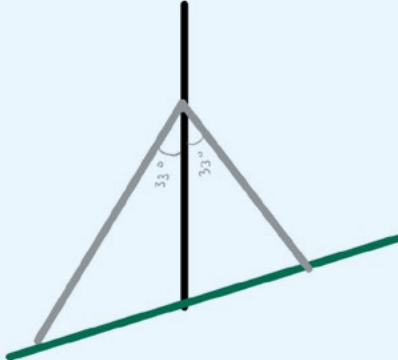
on yksinkertainen ja selkeä. Käyttämäni matemaattiset tehtävätyypit ovat Numeerinen kysymys ja Laskutehtävä. Näiden lisäksi olen käyttänyt joissain kohdin Monivalinta- ja Tosi/Epätosi-tyyppisiä tehtäviä. Seuraavaksi esitän lyhyet esittelyt käytetyistä tehtävätyypeistä ja esimerkkitehtävät niistä.

Numeerinen kysymys

Numeerisiin kysymyksiin opiskelija vastaa kirjoittamalla laskun numeerisen tuloksen. Moodle mahdollistaisi mittayksiköiden käytön, mutta olen esittänyt kaikki kysymykset siinä muodossa, että kysymyksistä selviää käytetty mittayksikkö ja haluttu tarkkuus. Numeerisiin tehtäviin määritetään myös sallittu virhemarginaali. Olen käyttänyt mielestäni aika tiukkoja marginaaleja täysien pisteiden saamiseksi ja hieman väljempiä osapisteisiin. Näitä numeerisia tehtäviä olen käyttänyt harjoitustehtävissä, koska tällöin voi antaa mallivastauksen samoilla lähtöarvoilla.

Sata metriä korkea radiomasto on pystysuorassa rinteessä, jonka kaltevuuskulma on 8° . Mastoa tukevat harusvaijerit, jotka on kiinnitetty mastoon sen juurelta mitattuna 66 m korkeuteen. Harusvaijereiden ja maston välinen kulma on 33° . Kuinka pitkä on pidempi harusvaijeri? Anna vastauksesi 1 m tarkkuudella ylöspäin seuraavaan metriin pyöristettynä?

Kuvan mitat eivät ole oikeassa suhteessa, vaan kuva vaan selventää tehtävää. Harusvaijerit on nuo harmaat. Rinnekulma on kuvassa liioiteltu.

Vastaus:

Kuva 2. Esimerkki numeerisesta kysymyksestä. Moniin tehtäviin liittyy tilannetta selventävä kuva. Mittayksikköä ei käytetä, koska se selviää aina tehtävästä. Mutta jos sellaisen syöttäisi, Moodle antaisi asiasta virheilmoituksen.

Laskutehtävä

Laskutehtävä on kuten numeerinen kysymys, mutta siinä käytetyt lähtöarvot valitaan annettusta lukujoukosta satunnaisesti arpomalla. Tätä tehtävätyyppiä olen käyttänyt tenteissä, koska se mahdollistaa opiskelijakohtaiset lähtöarvot. Tehtävän määrittelyssä määritetään laskukaava, jolla lasketaan oikea vastaus.

Vaihtoehdon 1 kaava = Arviointi

Toleranssi ± Tyyppi

Vastauksessa näytetään Muoto

Palaute

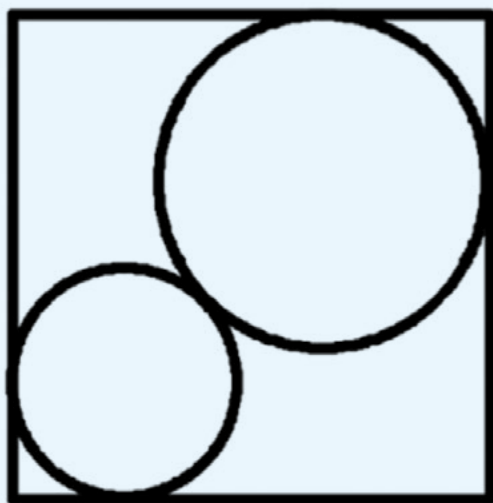
↵ A F ✖ 🖌 💡 ☰ ☰ 🔗 🔄

Loistavaa!

Kuva 3. Laskutehtävän määrittelyssä esitetään laskukaava (tai laskukaavoja) ja toleranssi, jonka sisällä vastuksen tulee olla, jotta saisi Arviointi-kohdassa määriteltävän osuuden tehtävän maksimipisteistä. Muuttujat, joille arvotaan lähtöarvot, esitetään aaltosulkeiden sisällä.

Tämän tehtävätyypin kanssa on oltava aika tarkkana tehtävänannossa, jos tehtävään liittyy useita muuttujia, joille arvotaan lähtöarvoja. Jokaiselle muuttujalle annetaan lukuväli, jolta lähtöarvot arvotaan. Nämä arvonnat eivät huomioi muille muuttujille arvottuja arvoja, mikä voi johtaa tehtävänannon virheellisyyteen. Esimerkiksi tästä katsotaan seuraavan kuvan, kuvan 4, mukainen tilanne. Tehtävänannossa on huomioitava, ettei pienempi ympyrä ole niin pieni, ettei se osuisikaan kahteen nelion sivuun ja suurempaan ympyrään.

Ympyrät sivuavat toisiaan ja neliön sivuja kuvan mukaisesti. Ympyröiden säteet ovat 8,7 ja 5,8.
Laske neliön sivun pituus.
Anna vastaus yhden desimaalin tarkkuudella.

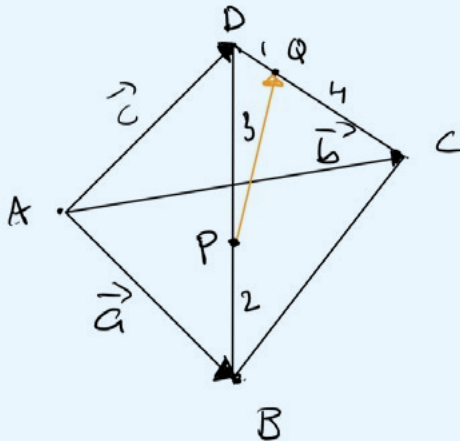
Vastaus:

Kuva 4. Laskutehtävä, jossa ympyröiden säteet on arvottu tehtävän määrittelyssä annetuilta lukualueilta. Tehtävätyyppi mahdollistaa eri tenttijöille erilaiset lähtöarvot.

Monivalinta

Koska numeeristen tehtävien lisäksi opintojaksoon liittyy tehtäviä, joissa vastauksina pitää antaa lausekkeita tai vektoreita, täytyy niitä varten käyttää muun tyyppisiä tehtäviä. Tällaisissa tilanteissa olen käyttänyt monivalintatehtäviä. Kuvassa 5 on tehtävä, jossa oikea vastausvaihtoehto valitaan useammasta annetusta vaihtoehdosta. Tällaisissa tehtävissä olen aina laittanut joukkoon vastausvaihtoehdon sisällöltään "Ei mikään muista annetuista vaihtoehdoista". Tällä saa estetyksi sen, että jos vastaaja ei ole saanut vastaukseen yhtäkään annetuista vaihtoehdoista, että hän pystyisi siitä päättämään virheen laskussaan.

Oheisen kuvan nelitahokkaassa pisteet P ja Q ovat janojen BD ja DC pisteet siten, että $BP:PD = 2:3$ ja $DQ:QC = 1:4$. Lausu vektori \vec{PQ} vektoreiden \vec{a} , \vec{b} ja \vec{c} avulla.

Valitse oikean vaihtoehdon kirjain alla olevista vaihtoehdoista.

- A) $\frac{3}{5}\vec{a} + \frac{1}{5}\vec{b} + \frac{2}{5}\vec{c}$
- B) $-\frac{3}{5}\vec{a} + \frac{1}{5}\vec{b} - \frac{2}{5}\vec{c}$
- C) $-\frac{3}{5}\vec{a} + \frac{1}{4}\vec{b} + \frac{2}{5}\vec{c}$
- D) $-\frac{3}{5}\vec{a} + \frac{1}{4}\vec{b} - \frac{2}{5}\vec{c}$
- E) $-\frac{3}{5}\vec{a} + \frac{1}{5}\vec{b} - \frac{1}{5}\vec{c}$

F) ei mikään yllä mainituista vaihtoehdoista

Valitse yksi:

- A)
- B)
- C)
- D)
- E)
- F)

Kuva 5. Monivalintatehtävä. Koska vektorin syöttäminen tehtävässä ei onnistu, pitää tehtävänanto muotoilla sellaiseksi, että vastaaminen onnistuu mielekkäällä tavalla. Vastausvaihtoehtoon itseensä ei pääse kirjoittamaan matemaattisia lausekkeita, joten ongelma täytyy kiertää esim. yllä käytetyllä kirjainlinkillä.

Tosi/epätosi

Tosi/epätosi -tyyppinen kysymys on itseasiassa yksinkertainen monivalintatehtävä, jossa on vain kaksi vaihtoehtoa: Tosi ja Epätosi. Tämän käytöstä ei siis saada mitään muuta lisäarvoa, kuin että tehtävän rakentaminen on hiukan nopeampaa.

Käyttämistäni työvälineistä

Tehtävien mallivastuksia olen pääasiassa tehnyt iPadilla Apple Pencilä käyttäen. Samalla menetelmällä teen laskut myös kontaktitunneilla. Goodnotes 5 -appi toimii sekä iPadissa että Maceissä. Goodnotes-appiin voi halutessaan ladata esimerkiksi pdf-tiedoston, jota pääsee muokkaamaan esim. korostamalla yliviivauskynällä tai tekemällä merkintöjä erilaisilla kynillä. Sillä pääsee lisäämään sivuja, joille pääsee esimerkiksi liittämään tekstejä tai kuvia sekä tekemään laskuja kynällä. Kätevä on myös "kopioi ja liitä" -toiminto, joka toimii suoraan esimerkiksi iMac pöytäkoneen, MacBook-läppärin ja iPad-tabletin välillä. Myös kuvakaappauksissa olevan tekstin saa muunnettua muokattavaksi tekstiksi.

Loppusanat

Nonstop-tyyppisen opintojakson tekeminen verkkoon on iso ponnistus, joka on ajateltava investointina tulevaisuuteen. Sitä ei ole kannattavaa tehdä yhtä tai kahta toteutusta varten, vaan toteutuksia on oltava useita, jotta sen rakentaminen olisi taloudellisesti järkevää. Tehtävien toimivuuden varmistamiseen kannattaa käyttää paljon aikaa, sillä virheellisesti toimiva arviointi voi tuoda huomattavan lisätyön, jos virhe havaitaan liian myöhään.

Matemaattisten tehtävien tietokoneen suorittamat automaattiset arvioinnit poikkeavat luonteeltaan opettajan tekemistä arvioinneista siinä suhteessa, että arviointi kohdistuu ainoastaan lopputulokseen. Jos vastaus on oikea, kone antaa tehtävästä täydet pisteet riippumatta siitä, miten lasku on laskettu. Kone ei pysty arvioimaan suorituksen järkevyyttä, eli sitä, miten lopputulokseen on päädytty. Kone pystyy antamaan numeerisissa tehtävissä osapisteitä vain siitä, kuinka lähellä lopputulos on oikeaa vastausta. Kone ei osaa tehdä eroa pienen huolimattomuuden tai täydellisen osaamattomuuden välillä, jos vastaus on lähellä oikeaa. Toisaalta monessa käytännön tehtävässäkin ei virheen syntyvällä ole loppujen lopuksi kauhean paljon väliä. Jos silta sortuu väärin lujuuslaskelmien takia, on melkein sama, johtuiko se huolimattomuusvirheestä vai väärästä laskutavasta.

Matemaattisten tehtävien automaattiset tarkastukset helpottavat opettajan työtä opintojakson edetessä todella paljon. Monen opiskelijan kohdalla ei tarvitse juuri muuta tehdä, kuin alussa hyväksyä ilmoittautuminen ja lopuksi kirjata arvosana Lokiin. Toisaalta on myös opiskelijoita, joiden kanssa tulee viestiteltävä paljonkin. Lisäksi on muistettava, ettei tällainen puhtaasti verkossa itsenäisesti suoritettava opintojakso sovi kaikille. Koska tämä nonstop on ainoa tapa suorittaa SAMKissa Raumalla geometrian suomenkielinen opintojakso, olen sen rinnalla pitänyt vapaaehtoisia klinikkatunteja paikallisille opiskelijoille, joilla pyrin tukemaan heitä tämän nonstopin suorittamisessa.

Hoitotyön taitojen oppiminen verkossa suomeksi ja englanniksi

Merja Ahonen, Anu Elo, Aino Peltö-Huikko ja Hanna Rautava-Nurmi,
Satakunnan ammattikorkeakoulu

Tässä artikkelissa keskitytään Satakunnan ammattikorkeakoulussa (SAMKissa) toteutettavaan opintojaksoon Hoitotyön toimintojen perusteet I nonstop ja sen englanninkieliseen vastineeseen Fundamentals of Nursing Interventions I nonstop (6 op). Sairaanhoidajaopiskelijat suorittavat opintojakson ensimmäisen lukukautensa aikana. Opintojaksot toteutetaan itsenäisesti suoritettavina verkko-opintoina nonstop-periaatteella. Opiskelija voi siis aloittaa ja suorittaa opintojakson omaan tahtiinsa noin 6 kuukauden aikaikkunassa. Opettaja on tavoitettavissa opintojakson aikana sähköpostitse, mutta varsinaista kontaktiopetusta opintojaksoon ei sisälly. Tähän mennessä opintojaksot on toteutettu kaksi kertaa, kerran syyslukukaudella 2021 ja kerran kevätlukukaudella 2022. Kolmas toteutus alkoi 9/2022.

Artikkelissa kuvaillaan kahdesta ensimmäisestä toteutuskerrasta saatuja kokemuksia ja hyviä käytänteitä. Artikkelin lopussa nostetaan esille myös kansallisia kehityskohteita.

Simulaatio-oppiminen

Hoitotyön toimintojen perusteet I ja Fundamentals of Nursing Interventions I opintojaksoja seuraa Satakunnan ammattikorkeakoulussa Hoitotyön toimintojen perusteet II ja Fundamentals of Nursing Interventions II opintojaksot, joilla nonstop-opintojaksolla opittuja tietoja sovelletaan käytäntöön simulaatiomenetelmällä. Opintojakso valmentaa opiskelijoita hoitotyön taitojen simulaatio-oppimiseen. Nonstop-opintojakso toimii myös itsenäisenä kokonaisuutena hoitotyön perustaitojen opiskelussa.

Simulaatiossa on kyse todellisuuden jäljittelystä. Hoitotyön koulutuksessa se tarkoittaa opettamista ja oppimista turvallisessa ja kontrolloidussa ympäristössä, jossa jäljitellään hoitotyön aitoja tilanteita ilmiön tai asian ymmärtämiseksi, opittavan taidon hallitsemiseksi tai oppimisen testaamiseksi. Simulaatioita voidaan käyttää myös tutkimustarkoituksiin. (Gaba, 2004; Korvenoja, 2019) Terveydenhuollon koulutuksessa simulaatio-opetus on laajalti käytössä niin perus- kuin täydennyskoulutuksessakin mm. potilasturvallisuuden edistämiseksi. Vuonna 2011 julkistetussa ohjeessa WHO suosittelee sen sisällyttämistä opetussuunnitelmiin.

Simulaatio-oppimisen pedagoginen lähtökohta on sekoitus eri oppimisteorioita, joista yhtenä on konstruktivistinen oppimisteoria, jossa oppimisen ajatellaan perustuvan aiemmin opittuihin asioihin vuorovaikutuksessa muiden oppijoiden kanssa. Myös kokemuksellisessa oppimisteoriassa oppiminen nähdään syvenevä prosessina perustuen oppijan aiempiin kokemuksiin. Kokemus sinällään ei kuitenkaan takaa oppimista, vaan edellyttää sen reflektointia, jolloin

oppija tarkastelee aiempaa tietoaan uuden kokemuksen valossa luoden näin uutta osaamista. (Korvenoja, 2019) Simulaatio-oppimisessä prosessi etenee vaiheittain alkaen opiskelijoiden valmistautumisesta simulaatioon perehtymällä ensin teoreettiseen tietoon (Kuvio 1). Tarjolla voi olla esimerkiksi luentoja, artikkeleita, kirjoja ja videoita. Valmistautuminen voi sisältää myös teoriakokeen tai kirjallisen tehtävän. Oppiminen alkaa tällöin käänteisesti eli ns. flipped learning -lähestymistavan mukaisesti. Siinä oppiminen tapahtuu itseohjautuvasti, mikä korostaa opiskelijan omaa roolia valintojen tekijänä ja vastuun kantajana. Opiskelu tapahtuu hänen omassa aikataulussaan omien oppimistarpeidensa pohjalta, ei opettaja-johdoisesti. (Toivola, 2019)

Kuvio 1. Hoitotyön simulaatioperustaisen opetuksen malli, jossa ympyröitynä simulaatioihin valmistautuminen eli teoreettisen tiedon opiskelu etukäteen (mukaillen Aalto, S. 2017).

Opintojakson opiskelijat ja tavoitteet

Opintojaksolla opiskelee varsin erilaisista taustoista tulevia opiskelijoita. Suurin osa opiskelijoista on SAMKin hoitotyön ja englanninkielisen Nursing tutkinto-ohjelman opiskelijoita. Hoitotyön tutkinto-ohjelmassa opiskelijat opiskelevat päivä- ja monimuotokoulutuksessa. Campus Onlinen kautta opintojaksolla opiskelee muiden ammattikorkeakoulujen opiskelijoita. Avoin ammattikorkeakoulu tarjoaa polkuja ja väyliä. Polkuopiskelijat opiskelevat tiettyä määrää

tutkintoon kuuluvia opintoja saadakseen tutkinto-oikeuden. Väylien kautta opintojaksolla on opiskelijoita toisen asteen oppilaitoksista; lukioista ja ammattikouluista. Nursing-opiskelijoilla edeltävässä koulutuksessa ja englannin kielen osaamisessa on vielä laajempaa vaihtelua. Periaatteessa kaikkien halukkaiden henkilöiden on mahdollisuus osallistua opintojaksolle avoimen ammattikorkeakoulun kautta.

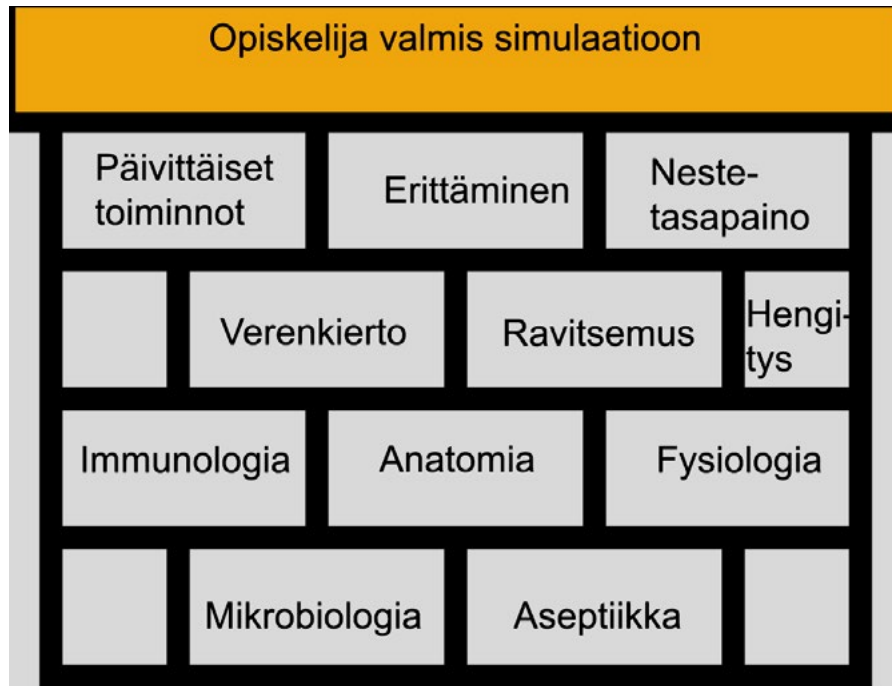
	Hoitotyön toimintojen perusteet I Syksy 2021	Hoitotyön toimintojen perusteet I Kevät 2022	Fundamentals of nursing interventions I Syksy 2021	Fundamentals of nursing interventions I Kevät 2022
SAMKin opiskelijat	116	100	45	62
CampusOnline	41	55	38	41
Opiskelijat yhteensä	157	155	83	103

Taulukko 1. Opintojaksoille ilmoittautuneet SAMKin ja CampusOnlinen opiskelijat.

Opintojakson rakenne ja eteneminen

Opintojakson Moodle-oppimisympäristö on jaettu kymmeneen välilehteen (Kuvio 2).

1. Info
2. Mikrobiologia ja aseptiikka
3. Anatomian termit ja immunologian perusteet
4. Päivittäiset toiminnot ja omatoimisuus
5. Erittäminen
6. Hengitys
7. Nestetasapaino
8. Ravitsemus
9. Verenkierto
10. Opintojakso valmis

Kuvio 2. Opintojakson rakenne.

Englanninkielisellä toteutuksella rakenne on sama kuin suomenkielisellä toteutuksella. Kirjautuessaan opintojaksolle opiskelijalle avautui kolme ensimmäistä välilehteä. Toisella englanninkielisellä toteutuksella avautui vain Info-välilehti. Info-välilehdellä on opintojakson yleiset ohjeet, ongelmatilanteiden ratkaisuja sekä yleinen keskustelualue, jossa opettajat vastaavat kysymyksiin. Suomenkielisessä toteutuksessa opiskelijat voivat keskustelualueella kysyä opintojaksosta ja kommentoida. Englanninkielisessä toteutuksessa kommentointimahdollisuus poistettiin ensimmäisen toteutuksen jälkeen epäasiallisen käytöksen vuoksi.

Kaksi seuraavaa välilehteä luovat pohjan ja perustan hoitotyön komponenttien (välilehdet 4–9) opiskelulle. Kaikilla välilehdillä opiskelijalla on runsaasti materiaalia ja materiaalin pohjalta luotuja tehtäviä. Tehtävien suorittaminen hyväksytyllä tasolla avaa opiskelijalle uusia materiaaleja. Näin opiskelija etenee opiskelussaan kontrolloidusti konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan. Tarkempi opintojakson kuvaus ja arviointimenettely löytyy artikkelista Opiskelijan ajankäytön arviointi nonstop-opintojaksolla.

Mistä tähän on tultu

Hoitotyön koulutuksessa hoitotyön perustaitojen, mikrobiologian, aseptiikan sekä anatomian ja fysiologian opetus on ollut kautta aikojen merkittävässä roolissa. Aikaisemmin opetusta on toteutettu eri menetelmillä mm. luento-opetuksena, yhdessä oppimisen ja Problem Based Learning keinoin. Hoitotyön ja Nursing-tutkinto-ohjelmien opetussuunnitelmat uudistettiin vuonna 2021. Tällöin hoitotyön perustietoja käsittelevät opintojaksot yhdistettiin. Tässä opintojaksossa teoriaopetus on viety kokonaan verkkoon jatkuvan ilmoittautumisen ja opiskelijan omaehtoisen opiskelun periaatteella.

Verkko-opintojakso valmentaa opiskelijaa simulaatio-opetukseen. Itsenäisesti etenevä opintojakso antaa opiskelijalle mahdollisuuden oppia ja opiskella omaan tahtiin. Itselle vaikeiden ja monimutkaisten asioiden opiskeluun on mahdollista käyttää enemmän aikaa. Toisaalta opiskelijoita kannustetaan mahdollisuuksiensa mukaan opiskelemaan omaehtoisesti myös yhdessä.

Syksyllä 2021 ja keväällä 2022 tämän opintojakson suorittaneiden opiskelijoiden osuus on nähtävissä taulukossa 2. Hoitotyön monimuoto-opiskelijat näyttävät suoriutuvan erinomaisesti, kun taas CampusOnline-opiskelijoilla vaikuttaisi olevan isompia haasteita opintojakson suorittamisessa.

Hoitotyön toimintojen perusteet I	Syksy 2021	Kevät 2022	Fundamentals of Nursing Interventions I	Syksy 2021	Kevät 2022
AHT-ryhmä	93 %	94 %			
AV-ryhmä	57 %	83 %	NU-ryhmä	87 %	88 %
HT-ryhmä	93 %	80 %			
CampusOnline	12 %	22 %	CampusOnline	11 %	2 %
Kaikki	67 %	62 %	Kaikki	52 %	52 %

Taulukko 2. Opintojakson hyväksytysti suorittaneet prosenttiosuutena ko. ryhmästä.

AHT = hoitotyön monimuoto-opiskelijat, AV = erilaisten väylien ja polkujen kautta opiskelevat, HT = hoitotyön päiväopiskelijat, CampusOnline = kansallisen vaihdon opiskelijat, NU = nursing-opiskelijat.

Koetut haasteet ja opitut hyvät käytänteet

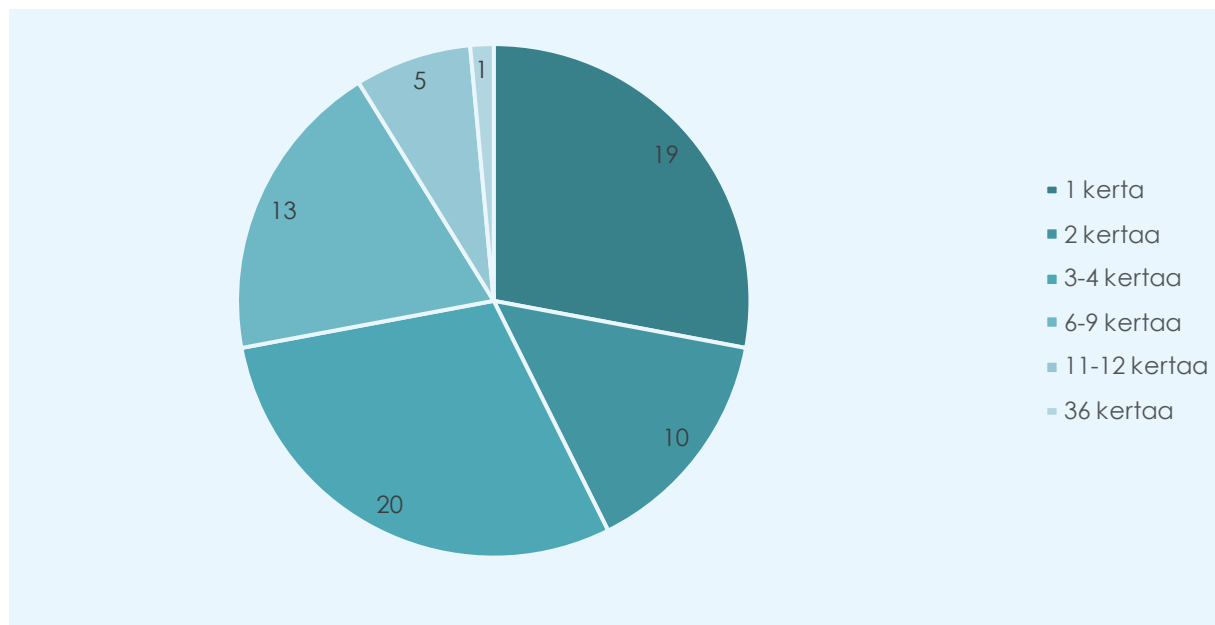
Englanninkielisen hoitotyön koulutuksen yhtenä haasteena on suomalaisesta hoitotyöstä ja sen toteuttamisesta kertovan englanniksi kirjoitetun oppimateriaalin ja lähdekirjallisuuden puute. Kansainvälisen aineiston hyödyntäminen edellyttää tarkkaa harkintaa, sillä hoitotyön käytännöt ja ohjeistus voivat poiketa merkittävästi suomalaisesta. Suomenkielisiä hoitotyön oppikirjoja on useita, ja niitä päivitetään säännöllisesti. Samoin hoitotyön suosituksia, ohjeita jne. julkaistaan vuosittain. Mutta valitettavasti niiden kääntämistä englanninkielisiksi ei ole koettu tarpeelliseksi huolimatta lisääntyneestä nursing-opiskelijoiden määrästä. Jotta

opintonsa aloittavilla nursing-opiskelijoilla olisi käytössään suomalaista hoitotyötä kuvaavia oppimateriaaleja, ovat opintojakson opettajat olleet velvoitettuja tekemään materiaalia itse eli kääntämään suomalaisia hoitotyön kirjoja ja muokkaamaan ulkomaisten kirjojen tekstiä Suomessa tehtävän hoitotyön mukaiseksi.

Opintojakson suorittamisen kannalta ohjeistuksen tunteminen on tärkeää. Kaikilla opintojaksoilla suoritusohjeet olivat opintojakson alussa kirjallisena. Syksyllä 2021 dokumenttiin tutustuminen oli vapaaehtoista. Suomen- ja englanninkielisen toteutuksen välillä oli selvä ero ohjeiden lukemisessa. Keväälle 2022 englanninkieliseen toteutukseen lisättiin pakollinen alkutesti, jossa viiden kysymyksen avulla varmistettiin, että opiskelija tietää opintojakson suorittamiseen liittyvän ohjeistuksen. Tämä nosti opintojakson ohjeistuksen lukemista merkittävästi. Muutamilla opiskelijoilla oli isoja haasteita jo alkutestin suorittamisessa, sillä hyväksytyn pistemäärän (5 p) saavuttaminen edellytti jopa 36 suorituskertaa (Kuvio 3). Opiskelijoista 19 % tarvitsi vähintään 6 suorituskertaa hyväksytyyn suoritukseen, kun taas 19 %:lle opiskelijoista riitti yksi suorituskerta. Oletettavasti puutteet kielitaidossa selittävät osaltaan lukuisaa suorituskertojen määrää. Suomenkielisellä toteutuksella ohjeistus tavoitti opiskelijat paremmin ja vastaavalle muutokselle ei ollut tarvetta.

	Hoitotyön toimintojen perusteet I	Fundamentals of Nursing Interventions I
Syksy 2021	92 % eli 126 opiskelijaa	79 % eli 46 opiskelijaa
Kevät 2022	89 % eli 125 opiskelijaa	87 % eli 76 opiskelijaa

Taulukko 3. Opintojakson ohjeistuksen avaus Moodlen raportin perusteella, joka kertoo aineiston avaamisen määrän, mutta ei sitä, onko aineisto luettu.

Kuvio 3. Nursing-opintojakson alkutestin edellyttämät suorituskerrat, jotta opiskelija saavutti riittävän pistemäärän. Opiskelijakohtaiset suorituskerrat kevään 2022 toteutuksella.

Asiallinen viestintä on tärkeää erityisesti verkko-opintojaksoilla. Kun viestintää ei käydä kasvotusten, voi olla helpompi sortua alatyyliseen kielenkäyttöön. Ensimmäisellä englanninkielisellä toteutuksella hyödynnettiin Moodlen keskustelupalstaominaisuutta opiskelijoiden ongelmanratkaisun välineenä siten, että myös opiskelijoilla oli mahdollisuus vastata toisten opiskelijoiden esittämiin kysymyksiin. Rakentavien vastausten sijaan palsta täyttivät epäasialliset, jopa henkilökohtaisuuksiin menevät kommentit kohdistuen erityisesti opettajiin. Käytössä olevien ohjeiden mukaisesti palstan sulkeminen kesken opintojakson ei ollut mahdollista. Oppilaitoksen sisällä käytiin keskustelua epäasialliseen käytökseen puuttumisen keinoista sekä vaikutuksesta työhyvinvointiin ja -turvallisuuteen. Seuraavalla toteutuksella mahdollisuus vastata keskustelupalstan kysymyksiin rajattiin vain opettajille. Suomenkielisillä toteutuksilla vastaavia haasteita ei ole havaittu, ja myös opiskelijoiden on edelleen mahdollista vastata toistensa esittämiin kysymyksiin.

Opettajuuden muutos

Opettajuus muuttuu ammattikorkeakouluissa nopeasti. Opiskelijoilta edellytetään entistä enemmän itseohjautuvuutta ja ajanhallintataitoja. Automaattiarvioinnilla toteutetut opintojaksot haastavat opettajan pedagogisia taitoja. Yksiselitteisten ohjeiden laatiminen nousee keskiöön. Jos ohje on ymmärrettävissä väärin, opiskelijan eteneminen opintojaksolla vaikeutuu. Tämä heikentää opiskelijan opiskelumotivaatioita ja pahimmassa tapauksessa johtaa opintojakson keskeyttämiseen.

Monipuoliset ja vaihtelevat oppimateriaalit innostavat opiskelijaa. Kiinnostavasti laaditut testit ja tehtävät auttavat opiskelijaa arvioimaan omaa oppimistaan, ja toisaalta ohjaavat oppimaan opintojakson keskeiset sisällöt. Testien ja tehtävien laadinta edellyttää opettajalta substanssiosaamisen lisäksi digitaalisia taitoja ja pelillisyyden ymmärtämistä. Substanssin ja pelillisyyden yhdistäminen ja soveltaminen vaatii opettajalta aikaa sekä ajattelua.

Ammattikorkeakoulun tehtävänä on valmentaa opiskelijaa lukemaan tekstejä ja ymmärtämään niiden sisältöjä. Materiaaleista laadittujen tehtävien tarkoituksena on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan materiaaleja laajemmin, sillä materiaaleissa on paljon muutakin opittavaa kuin vain se, mitä tehtävillä testataan.

Vuorovaikutteisuus opettajan ja opiskelijan välillä muuttaa muotoaan. Kanssakäyminen opintojaksolla on viestien vaihtoa. Viestien tulee olla selkeitä, ystävällisiä ja toista ihmistä kunnioittavia. Toisaalta myös opettajan persoonallinen ote viesteissä inhimillistää verkkoympäristöä opettajan ollessa persoonallaan läsnä oppimisessa. Opintojakson aikana opettajan keskeisin rooli on tukea ja kannustaa opiskelijoita.

Lopuksi

Itsenäisesti toteutettavien verkko-opintojen määrä ja merkitys tulee kasvamaan. Tämä luo haasteita sekä opettajalle että opiskelijoille. Opettajat tarvitsevat jatkuvaa koulutusta/kouluttautumista pelillisyyteen ja digitaalisiin taitoihin. Opiskelijoiden itseohjautuvuus- ja vuorovaikutustaidot digitaalisten taitojen lisäksi ovat korkeakouluopiskelussa entistä välttämättömpiä.

Vuorovaikutustaitoja haastaa verkossa tapahtuva oppiminen ja opettaminen. Hyviä käytänteitä epäasialliseen viestintään ja käytökseen puuttumiseen tarvitaan koko korkeakoulukentässä. Ammattikorkeakoulujen yhteisillä verkkoalustoilla epäasiallisesti käyttäytyvä, toisen ammattikorkeakoulun opiskelija, on oman ammattikorkeakoulunsa ohjeistuksen alainen. Tarvetta on ammattikorkeakoulujen yhteiselle ohjeelle prosessista, miten epäasialliseen käyttäytymiseen puututaan ammattikorkeakoulujen yhteisellä verkkoalustalla sekä mitä mahdollisia sanktioita tästä seuraa. Tämä loisi turvaa ja selustaa jatkossa ilmiön kanssa tekemisiin joutuville yksittäisille opettajille.

Opetettaessa suomalaiseen ohjeistukseen ja lainsäädäntöön perustuvia opintojaksoja muulla kuin suomen kielellä, asianmukaisten oppikirjojen ja aineistojen kääntäminen opetuskielille on välttämätöntä. Järkevästi resurssit käyttäen käännytystä tehdään valtakunnallisesti opintokokonaisuuksittain, ei niin että jokainen oppilaitos tai opettaja tekee omat käännökensä. Avointen oppimateriaalien kirjasto voisi tuoda helpotusta yhteiseen käännyttyöhön.

Lähteet

Aalto, S. (2017). Simulaatioperustaisen oppimisen erilaiset ratkaisut ja pedagogiset mallit. Simulaatioskenaarion suunnittelulomakkeen kehittäminen. [Opinnäytetyö, Metropolia AMK]. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/122341/Sakari%20Aalto.pdf?sequence=1>

Gaba, D. (2004). The future vision of simulation in health care. *BMJ Quality & Safety Health Care* 13 (1), 2 - 10.

Korvenoja, M. (2019). Moniammatillinen simulaatio-oppiminen sosiaali- ja terveysalalla. Ryhmähaastattelu suursimulaatiosta. [Pro gradu -tutkielma, Itä-Suomen yliopisto]. eRepo. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/21715/urn_nbn_fi_uef-20190691.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Toivola, M. (2019). Käänteinen oppiminen – kääntyykö koulutyö pääläelleen? Teoksessa Tossavainen, T. & Löytönen, M. (toim.) Sähköistyvä koulu. Oppiminen ja oppimateriaalit muuttuvassa tietoympäristössä. Suomen tietokirjailijat ry. 98 - 116.

WHO, (2011). Patient safety curriculum guide: Multi-professional edition. WHO. <https://www.who.int/publications/i/item/9789241501958>

Kielten nonstop-opintojaksot

– Mahdollisuuksia ja haasteita

Monika Engel, Liisa Hannuksela ja Annika Valo,
Satakunnan ammattikorkeakoulu

Satakunnan ammattikorkeakoulussa (SAMK) opiskelija voi opiskella kieliä ja viestintää perinteisessä lähiopetuksessa, kokonaan verkossa toteutettavilla opintojaksoilla sekä näiden yhdistelmillä. Lisäksi lukuvuodesta 2021 lähtien opiskelijan on ollut mahdollista suorittaa osan kieli- ja viestintäopinnoista nonstop-toteutuksilla.

Satakunnan ammattikorkeakoulun digikärkihankkeessa toteutettiin kolme kielten nonstop-opintojaksoa. Nämä opintojaksot olivat englannin ja ruotsin AMK-tutkintoon kuuluvat opintojaksot: Englanti, NONSTOP (3 op), Ruotsi, kirjallinen ja suullinen taito (1,5 op + 1,5 op), NONSTOP. Tämän lisäksi toteutettiin vapaasti valittava opintojakso Espanja 1, NONSTOP (5 op). SAMKin tutkinto-opiskelijoiden lisäksi opintojaksoja on voinut suorittaa avoimen ammattikorkeakoulun ja Campus Online-portaalin kautta ristiin opiskeluna. Ilmoittautuneiden suuresta määrästä päätellen nonstop-tyyppisille kielten opintojaksoille on tarve ja kysyntää. Opintojaksoillamme, jotka käynnistyivät tammikuussa 2022, oli ilmoittautuneiden opiskelijoiden lukumäärä syyskuussa 2022 yhteensä yli 1700. Hyväksytyjä suorituksia oli 13.9. mennessä seuraavasti: Englanti: 213, Espanja 1: 85, Ruotsi, kirjallinen taito: 44 ja Ruotsi, suullinen taito: 56. Hyväksytyjen suoritusten lopullinen lukumäärä selviää vuoden 2022 lopussa. Oma arviomme on, että suorituksia kerääntyy erityisesti vuoden loppuun.

Tässä artikkelissa jaamme kokemuksiamme nonstop-tyyppisesti toteutetun kielten opintojakson haasteista ja mahdollisuuksista sekä opettajan että opiskelijan näkökulmasta. Kielestä riippumatta kokemuksemme nonstop-opintojakson toteuttamisesta ovat varsin samankaltaisia. Olemme kaikki opettaneet vuosia näitä samoja opintojaksoja sekä perinteisesti luokkaopetuksena että verkossa - yhdistävänä tekijänä se, että opintojaksoihimme kuuluu läsnäoloa vaativia oppitunteja. Ensimmäisillä pilotti-nonstop-opintojaksoillamme tarjosimme opiskelijoille mahdollisuuden osallistua vapaaehtoisiin opiskelua tukeviin verkkotapaamisiin, mutta totesimme pian, että niille ei juurikaan ollut kysyntää. Tämä on ymmärrettävää, sillä opiskelija, joka valitsee nonstop-tyyppisen opintojakson, on tehnyt alun pitäen päätöksen opiskella mahdollisimman itsenäisesti oman aikataulunsa mukaan.

Mahdollisuuksia

Opettajan näkökulmasta

Kielten nonstop-opintojaksojen kehittäminen ja toteuttaminen on tarkoittanut meille ja tarkoittaa edelleen, lähes rajattomia mahdollisuuksia kehittää ammatillista osaamistamme. Vaikka verkossa opettaminen onkin meille entuudestaan tuttua, ovat nonstop-toteutukset olleet harppaus kohti aivan uudenlaista verkkopedagogista lähestymistapaa. Olemme uskaltaneet rohkeasti ottaa käyttöön meille entuudestaan vieraita verkkotyökaluja, jotka toimivat hyvinä apuvälineinä työssämme. Esimerkiksi opiskelijan edistymisen seuranta oppimisanalytiikkaa käyttäen ja erilaiset mahdollisuudet jatkuvaan arviointiin interaktiivisten tehtävien (H5P) avulla ovat antaneet monia onnistumisen hetkiä ammatillisessa kasvussamme.

Nonstop-opintojaksot ovat virkistävää vaihtelua kontaktiopetukselle, ja koska nonstop-opintojaksot eivät ole paikkaan ja aikaan sidottuja, olemme voineet järjestää työaikaamme tietyin osin joustavammin. Opintojaksojen tarjoaminen CampusOnline-portaaliin on tuonut meille opiskelijoita ympäri Suomen. Myös kieltenopettajien yhteistyö (erityisesti AMK-tutkintoon kuuluvien ruotsin ja englannin opintojaksojen osalta) on ollut ilahduttavan aktiivista; yhdessä opitut tiedot ja taidot voidaan yhdistää ja toisesta nonstop-opettajasta on tullut tärkeä tuki.

Opiskelijan näkökulmasta

Osallistuminen ammattikorkeakoulun luento-opetukseen on useimmissa opinnoissa vapaaehtoista, mutta kieliopintojen oppitunneilla on useimmiten läsnäolovaatimus. Kielten nonstop-opintojaksot tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden suorittaa kielten pakolliset opinnot itselle parhaiten soveltuvalla aikataululla ympäri vuoden, mikä tekee opiskelijan ajankäytön joustavammaksi - opiskelijan on helpompi yhdistää opiskelu, työ, perhe-elämä ja harrastukset. Opiskelijalla on mahdollisuus vaikuttaa tahtiin, jolla opintojakson suorittaa, ja hän voi erittäin konkreettisesti vaikuttaa opinnon suoritusnopeuteen omalla panoksellaan; ahkera opiskelija voi nopeuttaa jopa valmistumistaan. Opiskelijan omaan tutkinto-ohjelmaan sisältyvä pakollinen kieliopinto on voinut jäädä opiskelijalta kesken tai kokonaan suorittamatta, ja nonstop tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden suorittaa puuttuva kieliopinto ilman pakollista läsnäoloa oppitunneilla. Nonstop-muotoiset opintojaksot soveltuvat hyvin myös ulkomailla opiskelijavaihdossa oleville tai sellaisille, jotka esim. tekevät työharjoitteluaan kauempana opiskelupaikkakunnalta.

Espanjasta monella opiskelijalla on jo pohjalla jonkinlaista osaamista, esim. kurssi tai pari lukiossa tai kansalaisopistossa, kielikurssi Espanjassa tai pidempi oleskelu espanjankielisessä maassa. Monet ovat myös opiskelleet aikaisemmin ranskaa tai italiaa. Tämä helpottaa huomattavasti uuden romaanisen kielen oppimista. Jos jonkinlaista pohjaa on, osallistuminen tavalliselle opintojaksolle voi olla turhauttavaa. Monet oppilaitokset eivät myöskään tarjoa vapaasti valittavia kieliä, tai ryhmät ovat täynnä, joten CampusOnlinen kautta opiskelija pääsee opiskelemaan haluamaansa kieltä. Monet vaihdossa tai työharjoittelussa

espanjankielisissä maissa olevat kokevat myös, että alkeiden oppiminen oman äidinkielen kautta on heille helpompaa kuin espanjan- tai englanninkielisille kursseille osallistuminen, jos he eivät ole aikaisemmin espanjaa opiskelleet (opiskelu- tai työkieli on usein englanti espanjankielisissä maissa).

Haasteita

Opettajan näkökulmasta

Nonstop-toteutuksella opettaminen merkitsee kieltenopettajan työnkuvan muuttumista, mikä on tarkoittanut luopumista itselle tärkeästä asiasta: kielen opettamisesta reaaliaikaisesti vuorovaikutuksessa opiskelijoiden kanssa. Opettajan omien persoonallisten vahvuuksien käyttäminen ja mahdollisuus vaikuttaa oppitunnin kulkuun spontaanisti ovat luonteenomaista kontaktiopetukselle; nonstop-toteutuksella sitä vastoin kieltenopettaja toimii pääasiassa taustalla sisällön tuottajana ja lopputuotosten arvioijana. Voimme siis todeta, että kieltenopettajalle tämä merkitsee tietyntaista ammatillista ja henkilökohtaista ammatti-identiteetin muutosta, koska kielenopetuksessa keskeisessä osassa on opiskelijoiden kohtaaminen ja vuorovaikutus. Opiskelijoiden ohjaaminen on nonstop-toteutuksella haastavaa, koska opettajan ja opiskelijan kohtaamista ei tapahdu samoin kuin perinteisillä kielten opintojaksoilla.

Sekä opintojaksoselosteen että Moodle-pohjan suunnitteluun täytyy varata paljon aikaa hyvissä ajoin ennen opintojakson aloitusta, jotta varmistetaan opintojakson sujuva kulku. Tehtävien suunnitteluun täytyy paneutua erityisen huolellisesti ja ideoida ja toteuttaa monipuolisia tehtäviä ottaen koko ajan huomioon niiden soveltuvuus ja toimivuus verkko-opiskelussa. Erityisesti opiskelijoiden välisen vuorovaikutuksen ja suullisen kielitaidon harjoittamisen mahdollistaminen vaihtelevilla tehtävillä on tärkeää ja vaatii runsaasti pohdintaa.

Opintojakson Moodle-pohjasta löytyvästä ohjeistuksesta huolimatta opiskelijat ottavat paljon yhteyttä asioista, jotka on opintojakson Moodlella selkeästi kerrottu. Koska opiskelijoita on runsaasti, sähköposteihin vastaamiseen kuluu paljon opettajaresurssia, ja tämä aika on vastaavasti pois esimerkiksi opiskelijoiden edistymisen seurannasta ja ohjauksesta. Usein esitetyt kysymykset ja vastaukset -palsta Moodlella helpottaa ongelmaa osaltaan, mutta siitähän huolimatta opiskelijat odottavat saavansa opettajalta henkilökohtaisiin kysymyksiin vastauksia sähköpostitse. Opiskelijoilla esiintyy myös varsin paljon tekniikkaan liittyviä ongelmia. Sen sijaan, että he opettajan ohjeistuksen mukaan ottavat yhteyttä tekniseen tukeen, he kuormittavat opettajaa kysymyksillään. Sähköpostiviestit, jotka koskevat Ruotsi, kirjallinen taito - opintojakson tenttijärjestelyjä, ovat varsin yleisiä. Opiskelijat suorittavat kirjallisen tentin EXAM-tenttiakvaariossa, mikä muiden ammattikorkeakoulujen opiskelijoille, eli CampusOnline-portaalin kautta ilmoittautuneille, aiheuttaa yllättävän paljon tenttivaraukseen ja tenttievierailukäytäntöihin liittyviä kysymyksiä. Opettaja on liittännyt kyllä Moodleen selkeät ohjeet, miten toimitaan, mutta koska monelle tämä tenttievierailu on kenties ensimmäinen kerta, kysymyksiä tulee silti.

Haasteita tuo myös se, että osalla opiskelijoista ei ole realistista käsitystä omista kyvyistään opiskella nonstop-tyyppisillä kielten opintojaksoilla. Kielten nonstop-toteutuksille ilmoittautuu kokemuksemme mukaan paljon opiskelijoita, joilla on ollut vaikeuksia suoriutua hyväksytysti pakollisista kieliopinnoistaan. Ongelmallista on se, että halutaan tulla "kokeilemaan" nonstop-opintojaksoa, kun kaikki muut mahdollisuudet on jo katsottu. Suosituksemme on, että opiskelija, jolla ei ole riittävän vahvaa lähtötasoa englannin tai ruotsin kielessä, ei lähtökohtaisesti yrittäisi suorittaa nonstop-opintojaksoa. Käytännössä tämä johtaa opintojakson keskeyttämiseen tai esim. opettajan resurssien käyttämistä uusintatenttijärjestelyihin, mikä korostuu erityisesti pakollisten kielten nonstop-opintojaksolla. Erityisen hankalia ovat ne tilanteet, joissa opiskelija ilmoittaa opettajalle keskeyttävänsä opiskelunsa nonstop-opintojaksolla ja toteaa haluavansa suorittaa sittenkin oman tutkinto-ohjelmaansa sisältyvän kieliopinnon kontaktiopetuksessa. Opiskelija saattaa yllättyä huomattavasti, että hän ei välttämättä pääse toiveidensa mukaiselle opintojaksolle haluamallaan hetkellä, koska opintojakson ilmoittautumisaika on mennyt kiinni. Espanjan kielen alkeiskurssin nonstop-opintojaksolla keskeyttämiset eivät niinkään johdu riittämättömästä lähtötasosta, vaan siitä että opiskelijan on ylipäätään helppo jättää vapaasti valittava opintojakso kesken, jos motivaatiota ja aikaa ei ole tarpeeksi. Opiskelija saattaa myös tulla siihen tulokseen, että hän voi saada vastaavat opintopisteet helpommalla tavalla kuin kieltä opiskelemalla. Yksi haasteista on se, että opiskelijat ilmoittautuvat mielellään CampusOnlinen opintojaksoille, mutta eivät peruuta ilmoittautumistaan tilanteessa, jossa eivät aiokaan suorittaa opintojaksoa. Tämä aiheuttaa ylimääräistä työtä sekä opettajalle että CampusOnlinen opiskelijavalintaa hoitavalle muulle henkilökunnalle. Nämä opiskelijat myös vievät paikan sellaisilta opiskelijoilta, jotka oikeasti haluaisivat opintojakson suorittaa.

AMK-tutkintoon kuuluvia kieliopintoja määrittää ammattikorkeakoululainsäädäntö. Ammattikorkeakouluasetuksen mukaan opiskelijan tulee ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvissä opinnoissa tai muulla tavalla osoittaa saavuttaneensa: 1) sellainen suomen ja ruotsin kielen taito, joka julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) mukaan vaaditaan korkeakoulututkintoa edellyttävään virkaan kaksikielisellä virka-alueella ja joka ammatin harjoittamisen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen; sekä 2) sellainen yhden tai kahden vieraan kielen kirjallinen ja suullinen taito, joka ammatin harjoittamisen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen.

Yksi nonstop-kieltenopettajan suuria haasteita on arviointi käytettävissä olevilla resursseilla. Kirjallinen tentti, joka muodostuu monivalintatehtävistä ei ole oikea tapa arvioida opiskelijan toisen kotimaisen tai englannin kielen osaamisen tasoa. Tentissä täytyy olla opettajan yksilöllisesti opiskelijan kirjallista ja/tai suullista osaamista arvioitavia tehtäviä, esimerkiksi esseevastauksia. Yleensäkin kielten nonstop-opintojaksojen loppuarvioinnit ruuhkautuvat, sillä vaikka opiskelijat opiskelevatkin eritahtisesti, käytännössä suuri osaa tekee loppusuorituksen vähän ennen opintojakson sulkeutumista. Opettajina meitä huolestuttaa väistämättä se, kuinka selviydymme 15 työpäivän kuluessa mahdollisesti satojen suoritusten arvioinneista muiden työvelvoitteiden lisäksi. Oman työn aikatauluttaminen tai suunnitteleminen on vaikeaa huonon ennustettavuuden vuoksi.

Ruotsin kielen arvioinnissa on otettava huomioon se, että opiskelijan osaamisen arviointi tulee perustua valtakunnallisessa korkeakoulujen yhteistyössä luotuun arviointikriteeristöön. Koska opiskelijan toisen kotimaisen kielen hyväksytysti suoritettut kirjallinen ja suullinen koe vastaavat valtionhallinnon kielitutkintoa (tydyttävä tai hyvä taito) tulee kokeiden olla si-

sällöltään ja vaativuudeltaan keskenään vertailukelpoisia. Ruotsi, suullinen taito -arviointi on toteutettu tähän mennessä kahdella eri tavalla: sekä opettajan kanssa käydylä 15 min. kestäväällä keskustelulla, että omaan alaan liittyvän videopalautuksen perusteella. Suullisen kielitaidon arviointi videopalautuksen perusteella on osoittautunut kuitenkin ongelmalliseksi suhteessa käytettyihin arviointikriteereihin. Koska suullisen kielitaidon arviointi edellyttää opiskelijan osaamisen näyttöä ns. ennakoimattomassa tilanteessa, tulee jatkossa ruotsi, suullinen taito-opintojaksolla arviointi perustumaan opettajan kanssa käydyn keskustelun perusteella. Haasteeksi voi kuitenkin muodostua se tosiasia, että suuri määrä opiskelijoita haluaa ilmoitautua suulliseen näyttökokeeseen samaan aikaan, ts. vähän ennen opintojakson toteutumisaajan päättymistä. Opettajalle se voi tarkoittaa merkittäviä aikataulutongelmia, sillä kullekin työpäivälle on mahdollista ajastaa vain rajallinen määrä suullisia kokeita.

Englannin kielen opintojaksoon kuuluu sekä suullisen että kirjallisen osaamisen arviointi. Opiskelijan suullisen osaamisen arvioinnin perustana toimivat opiskelijan opintojakson aikana tekemät videot ja äänitteet, ja kirjallista osaamista arvioidaan opiskelijan opintojakson aikana palauttamien kirjallisten tehtävien sekä kirjallisen tentin avulla. Sekä suullisten että kirjallisten tehtävien tulee liittyä opiskelijan omaan alaan. Yksi osa opintojakson suoritusta on myös opiskelijoiden palautteen antaminen toisille opiskelijoille heidän kirjallisista ja suullisista tuotoksistaan sekä keskustelut keskustelupalstalla. Tällä tavoin on pyritty lisäämään vuorovaikutuksellisuutta siinä määrin, mitä se nonstop-tyyppisellä toteutuksella on mahdollista.

Espanjan opintojakson aikana opiskelija tekee jokaisen kappaleen päätteeksi laajan tehtävän, joka sisältää esim. sanastoa ja kielioppia. Näistä tehtävistä pitää päästä läpi, jotta pääsee etenemään seuraavaan kappaleeseen. Vuorovaikutusta opintojaksolle tuo kulttuuritehtävä keskustelupalstalla. Opiskelijat käyvät ensin lukemassa toistensa vastauksia ja kommentoivat sitten heitä kiinnostavia aiheita. Varsinaista lopputenttiä opintojaksolla ei ole. Loppuarvosana muodostuu opintojakson aikana tehtävistä arvioitavista testeistä ja videot tehtävistä. Uusinta- tai korotustentti tehdään tenttiakvaariossa.

Opiskelijan näkökulmasta

Kielen oppiminen perustuu sosiaaliseen toimintaan, eivätkä videot korvaa autenttista vuorovaikutustilannetta, jossa kommunikaatio on myös paljon nonverbaalista. Nonstop-tyyppisellä kielten opintojaksolla opiskelijalla ei ole opettajan ja ryhmän välitöntä tukea, koska vuorovaikutus tapahtuu Moodlen keskustelualueilla esimerkiksi videopalautusten muodossa. Opiskelijan suullisen kielitaidon kehittymiselle tärkeä välittömän ja henkilökohtaisen palautteen puuttuminen kielten nonstop-opintojaksolla on kokemuksemme mukaan erityisen ongelmallista sellaisille opiskelijoille, joilla on oppimisvaikeuksia. Kielen nonstop-opintojakso onkin osoittautunut kaiken kaikkiaan liian haastavaksi oppimisympäristöksi niille opiskelijoille, joille kielten opiskelu tuottaa erityisiä vaikeuksia. Kokemuksemme mukaan kuitenkin kaiken tasoilla opiskelijoilla voi olla vaikeuksia suunnitella omaa etenemistään, ja aikataulut voi mennä pieleen, vaikka motivaatiota on alussa ollutkin. Usein opintojaksojen keskeyttäminen liittyykin puutteellisiin itseohjautuvuuden taitoihin. Vastuu omasta oppimisesta korostuu kielten nonstop-opintojaksolla, kun opettaja ei vaikuta edessä vaan taustalla.

CampusOnline-portaalin kautta ilmoittautuvan opiskelijan on ensisijaisen tärkeää selvittää etukäteen, kuinka omassa kotikorkeakoulussa ja oman tutkinto-ohjelman sisällä suhtaudutaan SAMKin tarjoamaan kielen nonstop-opintojaksoon. Tämä koskee erityisesti pakollisia kieliä, englantia ja ruotsia. Opiskelijalle saattaa olla yllätys, että omassa korkeakoulussa SAMKin nonstop-opintojaksoa ei tunnusteta ns. asetuksen vaatimaksi kielitaidoksi, mikä tarkoittaa, että opiskelijalle ei myönnetä korvaavuutta. Muissa ammattikorkeakouluissa voidaan edellyttää, että opiskelijan suorittama pakollisen kielen opintojakso on sisällöltään opiskelijan oman ammattialan mukainen. SAMKin pakollisten kielten nonstop-opintojaksot ovat lähtökohtaisesti avoimia kaikkien tutkinto-ohjelmien opiskelijoille. Käytännössä tämä tarkoittaa, että opiskeltava sisältö soveltuu kaikille ammattialoille. Opiskelijan omalla vastuulla on kuitenkin opintojakson aikana kehittää tavoitteellisesti oman tulevan ammattinsa harjoittamisen kannalta keskeistä kielitaitoa. Opintojaksonarvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, kuinka opiskelija selviytyy oman ammattialansa kirjallisista ja suullisista vuorovaikutustilanteissa.

Yhteenveto

Tässä artikkelissa olemme kertoneet kokemukseräisesti kielten opintojaksojen nonstop-tyyppisestä toteuttamisesta. Olemme halunneet keskittyä niihin havaintoihin, joita tähän mennessä olemme kokeneet tärkeimmiksi. Nonstop-opintojaksoihin liittyy mielestämme sekä mahdollisuuksia että haasteita. Opettajalle nonstopit merkitsevät innostavaa mahdollisuutta kehittää ja haastaa itseään, ja se mahdollistaa myös työn teon joustavammin, ajasta ja paikasta riippumatta. Nonstop-opintojaksoilla eri kielten opettajat myös pääsevät tekemään arvokasta yhteistyötä. Nonstop-opintojakso antaa opiskelijalle, jolle kielten opiskelu on aikaisempien kokemustensa perusteella ollut varsin helppoa, ja jolla pakollisten kielten kohdalla on jo entuudestaan hyvä lähtötaso, mahdollisuuden suorittaa kieliopinto joustavasti omaan tahtiin.

Miten toteuttaa laadukas kielten opettaminen nonstop-toteutuksella? Tämä on se perustavanlaatuisin kysymys, jonka äärellä olemme usein olleet. Se on aiheuttanut yhtäältä riittämättömyyden tunnetta, toisaalta se on kasvattanut sietokykyämme kokea epäonnistumisen tunteita. Erilaisten pedagogisten lähestymistapojen kokeileminen vaatii rohkeutta. Olemme vähitellen oppineet hyväksymään sen tosiasian, että tekemämme työ on riittävän hyvää käytettävissä olevilla resursseilla. Ja ennen kaikkea: Olemme sitoutuneet siihen, että kielten nonstop-opintojaksot vaativat jatkuvaa kehittämistä.

Lähteet

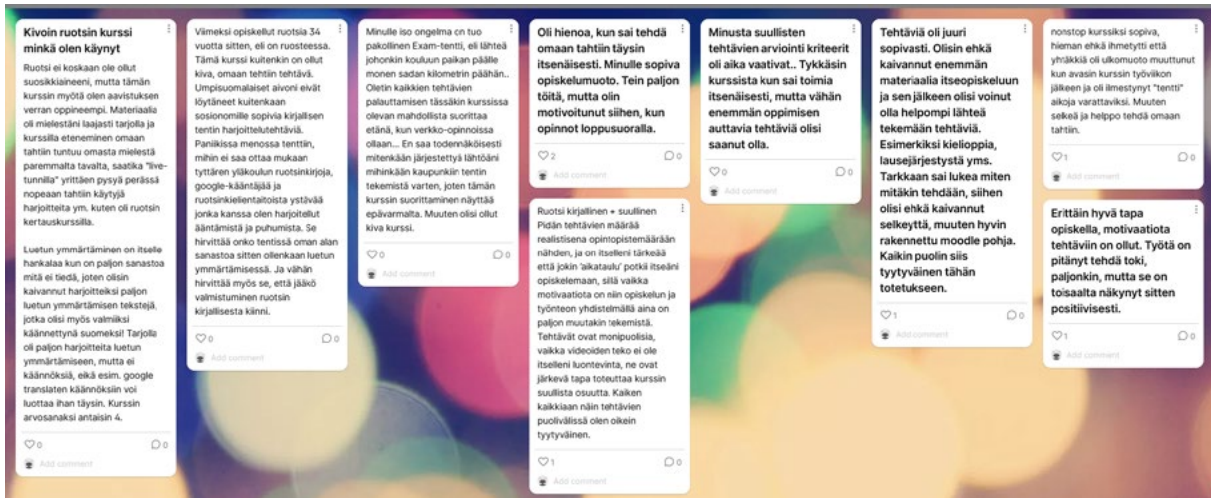
Ammattikorkeakouluasetus. 2014. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141129>

Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut. 2022. Saatavissa: <https://www.samk.fi/opiskelu/opintojen-aikana/kielten-ja-viestinnan-opinnot-samkissa/>

Satakunnan ammattikorkeakoulu. 2022. Toisen kotimaisen kielen (ruotsi) kirjoittamisen taitotasokuvaukset. Saatavissa: <https://www.samk.fi/wp-content/uploads/2022/05/ruotsin-taitotasokirjoittaminen.pdf>

Satakunnan ammattikorkeakoulu. 2022. Toisen kotimaisen kielen (ruotsi) puhumisen taitotasokuvaukset. Saatavissa: <https://www.samk.fi/wp-content/uploads/2022/05/ruotsin-taitotasopuhuminen.pdf>

Opetushallitus. 2022. Valtionhallinnon kielitutkinnot. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kieli-ja-kaantajatutkinnot/valtionihallinnon-kielitutkinnot>

Kuva 1. Opiskelijoiden kirjoittamia PADLET- palautteita ruotsin kielen NONSTOP-opintojakson Moodlella kevät 2022 - syksy 2023.

Vuorovaikutus ja havainnoiva arviointi verkko-opinnoissa

Päivi Muranen ja Tomas Regan, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Tässä artikkelissa kootaan kokemuksia kahden nonstop-opintojakson toteutuksista. Sosiaalialan asiakastyötä ja taidegrafiikan perusteita käsitteleviä opintojaksoja yhdistää se, että molemmissa on tärkeää vuorovaikutus. Ratkaisua on haettu aktivoimalla vuorovaikutusta opiskelijan lähiympäristössä ja vertaisryhmässä. Pohdimme erityisesti vuorovaikutuksen toteutumista Päivi Murasen sosiaalialan opintojaksolla. Myös Tomas Reganin taidegrafiikan opintojaksoa tarkastelemme vuorovaikutuksen ja välittömän havainnoivan arvioinnin toteuttamisen näkökulmasta. Reganin opintojakson esittely avaa myös taideaineiden opetusta verkossa. Pedagogisen käsikirjoittamisen lisäksi molemmille opettajille oli opintojaksoa suunniteltaessa tärkeää looginen opiskelijälähtöinen eteneminen ja progressiivisesti muodostuva, opiskelijan osaamistavoitteisiin perustuva oppimisen arviointi.

Lyhyet esittelyt opintojaksoista

Vuorovaikutuksellinen ohjaus ja muutostyön prosessit (5 op) -opintojaksolla tutkitaan sosiaalialan asiakastyön prosessia. Opintojaksolla on viisi sisältöaluetta. Jokaiseen sisältöalueeseen kuuluu oma oppimistehtävä, joka arvioidaan hyväksyty - hylätty (täydennettävä). Oppimistehtävät ovat Moodlessa jokaisen osion lopussa. Suoritettuaan nämä tehtävät hyväksytysti opiskelija on läpäissyt opintojakson arvosanalla 1–2. Mikäli opiskelija haluaa syventyä teemoihin lisää ja tavoittelee arvosanaa 3–5, hän tekee vielä kokoavan tehtävän.

Opintojakso etenee loogisesti. Opiskelija aloittaa Moodlen ensimmäisestä osiosta ja etenee siitä seuraavaan. Opintojakson aikana opiskelija osallistuu yhteen verkkotyöpajaan edettyään opintojaksolla sopivaan vaiheeseen. Työpajat, joita opintojakson aikana on 5–6, ovat samansisältöisiä ja toteutuvat iltapäivisin. Opettaja tarkastaa opintojakson tilanteen eli arvioi tai kommentoi palautetut tehtävät ja vastaa viesteihin kerran viikossa.

Grafiikan kohopainomenetelmät (5 op) -opintojakso kuuluu kuvataiteilijan perusopintoihin. Opintojaksolla tutustutaan taidegrafiikan perusteisiin, taidegraafiseen työtapaan ja graafisten menetelmien historiaan ja asemaan nykytaiteen kentällä. Opiskelija perehtyy kohopainografiikan tekniikkaan ja toteuttaa tehtäviä tätä menetelmää hyödyntäen. Opettaja tarkistaa tehtävät kerran viikossa ja antaa kirjallisen palautteen, ja lisäohjeita tarvittaessa. Tehtävät arvioidaan hyväksyty - hylätty (täydennettävä).

Oppimistehtävät on jaksotettu oppimistavoitteen mukaan progressiivisesti. Suorittamalla ensimmäiset kolme tehtävää opiskelija osoittaa osaamista arvosanalla 1–2. Neljäs tehtävä, oman taideteoksen toteuttaminen, osoittaa kykyä soveltaa tekniikkaa itsenäisesti, eli arvo-

sanan 3–4 arvoisesti. Tähän tehtävään sisältyy myös vaatimus esittää teos julkisesti, opiskelijan itse valitsemalle yleisölle. Lopuksi opettaja arvioi, osoittavatko tehtäväpalautukset myös luovaa soveltamiskykyä, arvosanan 5 tasoisesti.

Kuva 1. Saara Moilanen, 2022.

Pedagoginen käsikirjoittaminen

Ohjattu pedagoginen käsikirjoittaminen oli ratkaisevan tärkeää näiden opintojaksojen suunnittelussa, samoin sähköisen oppimateriaalin huolellinen suunnittelu ja valmistaminen. Opintojakson käsikirjoituksessa juonta kuljetettiin opiskelijan näkökulmasta, opiskelijalähtöisesti. Verkko-opiskelua tukevia opetustyön elementtejä löydettiin Moodlen käytettävyydestä, muotoilusta ja oppimisanalytiikasta sekä osaamisen arvioinnin mekaniikasta ja osittaisesta automatisoinnista.

Vuorovaikutuksellisen ohjauksen opintojaksolla on kaksi polkua. Sisällön osalta asiakaspolku etenee asiakkuuden syntyisestä asiakasprosessin vaiheisiin, haastaviin tilanteisiin, työmenetelmiin ja niiden taustalla vaikuttaviin viitekehyksiin. Opiskelijan polku kulkee pääosin asiakaspolun rinnalla. Välillä palataan etsimään tietoa samoista oppimateriaaleista uusiin ratkaistaviin kysymyksiin. Itsenäisesti suoritettavaa opintojaksoa suunnitellessa mielessä ja mielikuvana on ollut opiskelijan hieman mutkittava, syvenevä ja moninäkökulmaiseen tarkasteluun päätyvä opinpolku. Motivaatiota ja intoa pyritään nostattamaan mahdollisuuksilla valita: opiskelija kertoo opintojakson alussa omista kiinnostuksen kohteistaan sosiaalialan asiakastyössä. Hän saa esittelyvideosta palautteen, jossa kannustetaan tarkastelemaan tehtävissä oman kiinnostuksen mukaista asiakasryhmää.

Itsenäistä opiskeluotetta vaativalla opintojaksolla Moodle on jaettu opintojakson viiden teeman mukaisiin osioihin. Jokaisen osion alussa on kerrottu osion pääasiallinen oppimistavoite. Kussakin osiossa on 1–2 tehtävää, joiden hyväksytyt tekeminen kerryttää osaamista ja myös opintojakson etenemistä. Osa tehtävistä tarkistuu automaattisesti, osasta saa vertaispalautteen ja osasta opettajan palautteen. Läpi osioiden opiskelija kuljettaa asiakastapausta, jota tarkastelee suhteessa kuhunkin opiskeltavaan teemaan. Oma intensiteettiään ja paneutumistaan opintojaksoon opiskelija voi säädellä valitsemalla, suorittaako perustehtävät vai lisäksi myös kokoavan tehtävän.

Kohopaino-opintojakso alkaa opettajan esittelyllä ja ohjeilla opintojakson suorittamisesta ja arvioinnista. Materiaali on kokonaisuudessaan näkyvässä opiskelijalle alusta alkaen. Opintojakson Moodlella on neljä osiota: 1) Tehtävät, 2) Käsikirja, 3) Taiteilijavierailut ja 4) Galleria. Tehtävä-osiossa on ohjeet tehtävien suorittamiseen ja ohjaava video sekä paikka kullekin tehtäväpalautukselle. Käsikirja-osiossa on kokoelma lisäohjeita ja syventävää tietoa, kirjallisuutta ja videoita. Taiteilijavierailut-osio on kokoelma videoita, joissa vierailaan taidegraafikkaa tekevien taiteilijoiden työhuoneilla ja tutustutaan heidän työtapoihinsa. Galleria-osiossa on linkki Padletissa toteutettuun verkkogalleriaan, jossa opiskelijat voivat jakaa työnsä edistymisen vaiheita ja valmiita teoksia toisilleen.

Tehtävät etenevät yksinkertaisesta haastavampaan. Ensimmäisen tehtävän tarkoitus on tutustuttaa Moodleen ja varmistaa että opiskelijalla on opintojakson suorittamiseen tarvittavat tekniset edellytykset. Se myös johdattaa graafisen kuvanrakentamisen metodeihin. Toinen tehtävä on yksinkertaisen leimasimen tekeminen. Tämän pelkistetyn tehtävän avulla varmistetaan, että opiskelijalla on saatavilla kaikki kohopainoon tarvittavat materiaalit ja työkalut, ja tarvittava tekninen osaaminen. Opettaja antaa tässä kohtaa tarpeen mukaan lisäohjeita. Kolmas tehtävä on kirjallinen. Opiskelija kuuntelee videoluennon taidegraafikan historiasta ja peruskäsitteistä, ja vastaa sitten kirjallisesti muutama kysymykseen. Suorittamalla nämä kolme ensimmäistä tehtävää opiskelija osoittaa hallitsevansa opintojaksolla tavoitellun osaamisen tyydyttävästi.

Edistyneempää osaamista osoittaa kyky toteuttaa oma taideteos. Opiskelija soveltaa teknistä osaamistaan taiteellisen päämäärän saavuttamiseen, ratkaisee ongelmia ja arvioi omaa toimintaansa. Kohopainoa on mahdollista tehdä hyvin alkeellisilla välineillä, vaikka keittiössä, tai hyvin mutkikkaasti erikoisvälineillä. Taiteilijavierailujen esimerkeissä esitellään hyvin eritasoisia välineistöjä ja teknisiä ratkaisuja, tarkoituksena kannustaa opiskelijaa luottamaan saatavilla olevaan välineistöön ja toisaalta tutustumaan oman lähiympäristönsä resursseihin, esimerkiksi paikallisen taiteilijaseuran grafiikanpajaan ja verkostoon. Yhteisöllisyyteen ja vuorovaikutukseen ohjaa myös vaatimus esittää teos yleisölle. Taideteos kuuluu esittää yleisölle. Usein ajatellaan, että taideteos syntyy vasta sitten, kun sen näkee joku toinen ihminen. Opiskelija saa vapaasti valita, mille yleisölle esittelee teoksensa. On tärkeää, että hän kerää talteen saamansa palautteen ja raportoi sen opettajalle. Teos ja sen esittely tulee myös dokumentoida. Tämä tehtävä kehittää taiteilijan perusosaamista.

Huomioita vuorovaikutuksesta nonstop-toteutuksessa

Vuorovaikutus teknologiavälitteisesti vaatii osittain erilaista osaamista kuin kohtaaminen läsnä. Nonstop-opinnoissa opiskelijaryhmän kohtaaminen jää etäyhteydelläkin ohueksi, koska kantavana ajatuksena on opiskelu omien aikataulujen mukaisesti. Verkossa tapahtuva vuorovaikutus haastaa luottamuksen rakentumista ja osallisuuden tunnetta läsnä tapahtuvaa vuorovaikutusta enemmän. Toisaalta etäyhteydellä tapahtuva vuorovaikutus voi olla helpompaa ja mahdollistaa tasavertaisempaa vuorovaikutusta kuin läsnä tapahtuva vuorovaikutus. Läsnä tapahtuvissa ryhmätilanteissa kaikki eivät saa välttämättä tilaa.

Vuorovaikutuksellinen ohjaus -opintojaksoa käsikirjoittaessa mieli askarteli paljon vuorovaikutuksen ympärillä. Vuorovaikutusosaaminen on asiakastyön ytimessä ja vaikka se ei opintojakson tavoitteissa olekaan kirjattuna, tuntui asiakastyöhön keskittyvän opintojakson toteuttaminen ilman vuorovaikutuselementtejä paradoksaaliselta. Siispä vuorovaikutusta piti rakentaa nonstopin sisälle toteutukseen ja tehtäviin. Ajatus oli, että vuorovaikutukselliset elementit tukevat lisäksi opiskelijan oppimista ja motivaatiota opintojakson suorittamiseen.

Opiskelijan ensimmäinen tehtävä vuorovaikutuksellisen ohjauksen opintojaksolla on esitellä itsensä ja kiinnostuksen kohteensa videolla tai kirjallisesti. Tämän tehtävän kohdalla piti pohdita, tulisiko edellyttää kaikilta videon tekemistä. Video olisi tuonut opiskelijoille kasvot ja siten etäyhteydenpitoon syvemmän ulottuvuuden. Toisella puolella painoi teknisen osaamisen ja oman persoonan esille tuomisen edellyttäminen. Vaaka kallistui vapaaehtoisuuteen, jotta videon tekemisestä ei rakennu kynnystä osallistua opintojaksolle. Videoesittelyitä lienee noin puolet palautuksista.

Seuraava vuorovaikutuselementtejä sisältävä tehtävä edellyttää asiakastapauksen tarkastelua taustakirjallisuuteen peilaten Moodlen keskustelualueella. Opiskelija kirjoittaa tekstinsä tietoisena siitä, että samasta asiakasryhmästä kiinnostuneet lukevat tekstin ja kommentoivat sitä. Opiskelija kommentoi vähintään yhden muun opiskelijan tekstiä. Keskustelualueelle kirjoittamisella tavoitellaan kunnianhimoisempaa suhtautumista taustamateriaalin käyttöön sekä toisaalta vertaiskannustusta ja aitoa ajatustenvaihtoa. Opiskelijan valinnoista riippuen tässä vaiheessa opintojaksoa opiskelijan vuorovaikutus sekä opettajan että muiden opiskelijoiden kanssa voi olla edelleen pelkästään kirjoittamisen kautta tapahtuvaa. Tulkitsemme saamiamme viestejä niiden vuorovaikutuskanavien varassa, jotka kulloinkin ovat käytössä. Kirjallisessa vuorovaikutuksessa kirjoitustyylistä tehdään tulkintoja myös kirjoittajan identiteetistä. Palautteen antamisessa tai tekstin kommentoinnissa rakentava kirjoitustyyli vahvistaa luottamuksen ja rohkaisun ilmapiiriä. Opintojaksolla opiskelijoiden vertaispalautteen kirjoitustyyliin voi vaikuttaa kiinnittämällä asiaan huomiota tehtävän ohjeistuksessa. Kirjallisten viestien tulkinnassa tarvitaan vastaanotto- ja arviointitaitoja.

Vuorovaikutuksen areenoita on mielekästä rakentaa muuhunkin suuntaan kuin opintojaksolle, opettajaan ja samaa opintojaksoa opiskeleviin päin. Opintojaksolla opiskelija haastattelee valitsemaansa sosiaalialan ammattilaista tiettyyn teemaan liittyen. Haastattelu palautetaan video- tai äänitiedostona. Tällä tehtävällä tavoitellaan taustakirjallisuuden peilaamista työn arkeen ja jälleen omiin kehittyviin ajatuksiin teemasta. Opiskelija saa lisäksi yhden kokemuksen haastattelun tekemisestä ja keskustelukumppanin asiakastyön kentältä opintojakson teemoihin liittyen.

Opiskelija kohtaa verkkotapaamisessa toisia opintojaksolla olevia kerran nonstopin aikana. Tarjolla on 5–6 työpajailtapäivää, joista opiskelija valitsee yhden, johon osallistuu. Työpajassa käsitellään yhtä teemaa ohjatusti pienryhmissä. Vuorovaikutus tapahtuu video- ja ääniyhdydellä sekä opettajan että muiden opiskelijoiden kanssa. Etäyhteydellä vuorovaikutuskanavat kapenevat, joten ääni ja mahdollinen ja toivottava videokuva viestin välittäjinä korostuvat. Pelkän äänen varassa toimiminen outojen henkilöiden kanssa on melko vaikeaa. Kuvayhteys tuo tärkeän tason vuorovaikutukseen: olemme lähempänä ja elävämmin olemassa. Videosta näkyvät eleet ja ilmeet, joten on mahdollista tulla paremmin ymmärretyksi ja ymmärtää helpommin keskustelukumppania.

Ne opiskelijat, jotka ovat valinneet kokoavan tehtävän tekemisen perustehtävien lisäksi, ovat palautteen mukaan löytäneet ja nimenneet vielä yhden vuorovaikutuksen tason. Opintojakson teemojen käsittely ja tekemisen tavat ovat saaneet aikaan sisäistä dialogia suhteessa sosiaalialan asiakastyön eettisiin kysymyksiin ja asiakasprosessin elementteihin osana omaa ammatillista kehittymistä. Tämä lienee arvokkainta oppimisen antia. Se olisi tuskin mahdollista ilman nonstoppiin hieman epäortodoksisesti ujutettuja vuorovaikutuksen elementtejä ja toisaalta rauhaa opiskella oman aikataulun ja elämän reunaehtojen mukaisesti.

Saavutettavuus ja välitön palaute taitojen opiskelussa verkossa

Kohopaino-opintojakson verkkototeutuksen suunnitteluun liittyi kokeileva pohjavire. Ennako-oletus oli, että etäopetus ei sovi kovin hyvin käsityötaitojen ja taiteellisen ilmaisun opetukseen. Huolena oli, saavutetaanko tällaisella opintojaksolla lähiopetusta vastaava laatu. Taiteen ja muiden käsityötaitojen opetuksessa on perinteisesti pidetty tärkeänä lähiopetuksessa tehtävää arvioivaa havainnointia ja samanaikaista välitöntä palautetta. Myös opintojakson saavutettavuus herätti huolta: opintojakson pitää onnistua riippumatta siitä, että opiskelijoilla voi olla käytettävissä hyvin eri tasoiset resurssit.

Opiskelijoilta saatu palaute on ollut kiittävää ja kannustavaa. Toteutukset onnistuivat oikein hyvin; yli puolet opiskelijoista suoritti opintojakson loppuun hyvin tai kiitettävien arvosanoin. Siitä huolimatta huolta herättää kaksi asiaa. Ensinnäkin tasapuoliseen saavutettavuuteen liittyen, opintojakson onnistuminen on vahvasti kiinni opiskelijan omista resursseista sekä edeltävästä osaamisesta. Ensimmäisten toteutuksien opiskelijatytytyväisyys on varmasti sidoksissa siihen, että näillä opiskelijoilla oli saatavilla tarvittavat resurssit ja sopivasti edeltävää osaamista.

Kuva 2. Tomas Regan, 2021.

Toiseksi mietityttää työturvallisuuden ja muuten järkevien, terveellisten ja kestävien työtapojen ohjaaminen. Opettaja ei pysty tarkkailemaan etänä tapahtuvaa opiskelua samalla tavalla kuin lähiopetusta, joten on vaikea ohjata opiskelijan työtapoja liittyen taiteellisen ilmaisun lisäksi ergonomiaan, työturvallisuuteen, tai muuten terveellisiin ja kestäviin työtapoihin. Verkko-opetuksen ja teknologian kehittyessä tähän löydetään varmasti keinoja. Toistaiseksi parhaiten taitojen opetukseen sopii hybridimalli, jossa laadukkaan verkko-opetusympäristön rinnalla toteutetaan lähiopetusta. Opintojakson toteutuksessa luotetaan vahvasti opiskelijan omaan ympäristön vuorovaikutukseen, mikä on hyvä asia. Luotamme siihen mieluusti, mutta opettajan ja opiskelijan välistä vuorovaikutusta se ei voi kokonaan korvata.

Tähän päädyimme

Vertailimme kokemuksia sosiaalialan asiakastyötä ja taidegrafiikan perusteita käsittelevien nonstop-opintojaksojen toteutuksista erityisesti vuorovaikutuksen toteutumisen osalta. Toteutuksissa haimme ratkaisuja vuorovaikutuksen haasteisiin aktivoimalla vuorovaikutusta opiskelijan lähiympäristössä ja vertaisryhmässä. Nonstop-toteutuksille on ominaista oletus, että opiskelijalta löytyy valmiuksia itsenäiseen työskentelyyn, opiskelutaitoja ja tarvittavat välineet ja materiaalit. Opintojaksoillamme oletimme lisäksi, että opiskelijalla on valmiuksia vuorovaikutuksen harjoitteluun omassa toimintaympäristössään.

Opintojaksoillamme vuorovaikutus näyttäytyi kahdella tavalla. Ensinnäkin se oli harjoiteltava asia ja toisaalta yhtenä oppimisen tapana käytettiin opintoryhmän sisäistä ja opiskelijan ja opettajan välistä vuorovaikutusta. Vuorovaikutusharjoitteiden toteuttaminen onnistui luottaen opiskelijan mahdollisuuksiin hyödyntää omaa toimintaympäristöään. Toteutuksella,

jossa ryhmän sisäistä vuorovaikutusta tuettiin videotapaamisilla, saavutettiin enemmän yhteistä jakamista ja yhteisöllistä oppimista. Pelkästään Padletin ja Moodlen keskustelupalstojen varassa vuorovaikutus jäi verkkokursseille tyypillisesti ohueksi.

Pedagogiseen käsikirjoittamiseen ja arvioinnin loogisuuteen panostaminen selkeytti opintojaksoja sekä opiskelijan että opettajan näkökulmasta. Erityisesti taitoaineissa havainnointi ja suora samanaikainen palaute toteutuvat sitä paremmin, mitä toimivampaa vuorovaikutus oppimistilanteessa on. Nonstop-opintojakson arviointikriteerien selkeys on ensiarvoista, koska kirjallisesta arvioinnista jää selittävä keskustelu puuttumaan.

Kuva 3. Kohopainografiikkaa voi toteuttaa monella tavalla. Mittakaavan voi sovittaa käytettävissä olevien resurssien mukaan. Kuva: Tomas Regan, 2021.

Lähteet

Forma, E. (2019). *Opetuksen pedagogiset lähtökohdat ja osaamiseen perustuva arviointi Satakunnan ammattikorkeakoulussa*. Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Nonstop-opintojakso valintaopintojaksone

Mari Kujala, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Rakennusten palomääräykset -opintojaksoa on Satakunnan ammattikorkeakoulussa (SAMK) opetettu jo usean vuoden ajan pelkästään verkkototeutuksena. Opintojakso kuuluu pakollisena opintojaksone rakennus- ja yhdyskuntatekniikan tutkinto-ohjelmaan. Opintojaksoa on kehitetty eteenpäin koko ajan.

Ensimmäisessä vaiheessa Rakennusten palomääräykset -opintojakso opetettiin verkkototeutuksena vain Satakunnan ammattikorkeakoulun Rakennus- ja yhdyskuntatekniikan opiskelijoille. Seuraavassa vaiheessa opintojaksoa tarjottiin CampusOnlinen kautta sekä avoimen ammattikorkeakoulun kautta myös muille opiskelijoille verkkototeutuksena siten, että luennot pidettiin illalla verkko-opetuksena ja luentojen välissä opiskelijat tekivät itsenäisesti tehtäviä ja harjoitustyötä. Seuraavassa vaiheessa opintojaksone kehitettiin nonstop-toteutus sekä SAMKin opiskelijoille, että CampusOnlinen tarjontaan. Lukuvuoden 2021–2022 aikana noin 200 opiskelijaa eri ammattikorkeakouluista suoritti Rakennusten palomääräykset -opintojakson nonstop-toteutuksena. Kehitystyö jatkui vielä tästä eteenpäin, eli keväällä 2022 Rakennusten palomääräykset -opintojakson nonstop-toteutusta muokattiin edelleen ja sitä hyödynnettiin SAMKin Rakennus- ja yhdyskuntatekniikan insinöörin monimuotokoulutuksen valintaopintojaksone keväällä 2022. Tässä artikkelissa kerrotaan, miten nonstop-opintojaksoa hyödynnettiin aikuisryhmän pääsykokeessa.

Kokemuksia nonstop-opintojakson muokkaamisesta valintaopintojaksone

Valintaopintojakso tarkoittaa sitä, että kaikki koulutukseen hakeneet suorittavat annetun aikataulun mukaisesti itsenäisesti opintojakson. Opintojakso arvostellaan ja parhaimmin siinä menestyneet saavat opiskelupaikan. Ensimmäisenä tehtävänä muokattiin SAMKin opetussuunnitelman mukainen Rakennusten palomääräykset -opintojakson nonstop-toteutus siten, että opintojaksoa voitiin hyödyntää SAMKin Rakennus- ja yhdyskuntatekniikan monimuotokoulutuksen pääsykokeena.

Rakennusten palomääräykset -opintojakso toteutettiin Moodle-oppimisympäristöön siten, että opiskelijan eteneminen tapahtuu itsenäisesti opiskellen eri teemojen kautta (Kuva 1). Jokaisen teeman alussa oli teoriaa esim. itseopiskelumateriaalina, videon muodossa olevina luentoina tai esimerkkikuvina. Opiskelija opiskeli itse ensin nämä teoriamateriaalit ja teki sen jälkeen teemaan liittyvät tehtävät (Kuva 2.) Tehtäviin rakennettiin automaattitarkastus, eli Moodle tarkasti tehtävät automaattisesti. Tämä oli ehdoton edellytys siksi, että opiskelijamäärä valintaopintojaksolla oli todella suuri. Valintaopintojakson tehtävät olivat erityyppisiä, esimerkiksi:

- Esseekysymyksiä
- Perinteisiä monivalintoja
- Laskuja
- Verkkokeskusteluja
- Videoita, joiden seassa on kysymyksiä. Tämä oli toteutettu siten, että videota ei pääsyt kelaamaan eteenpäin eli opiskelija oli pakotettu katsomaan koko video ja vastaamaan kysymyksiin.
- Valokuvia, joissa on kirjoitettu selitteitä. Valokuvissa oli hyödynnetty SAMKissa ollutta Palosuojelurahaston rahoittamaa tutkimushanketta aurinkosähköjärjestelmän toiminnasta palotilanteissa. Toimin itse em. hankkeessa rakennustekniikan asiantuntijana, ja sain sitä kautta hyvää valokuva- ja videomateriaalia opetukseen. Pääsimme esim. seuraamaan harjoitusta, missä palokunta purki vanhan rakennuksen polttamalla. Tämä on samalla hyvä esimerkki siitä, miten tutkimushanke linkittyy opetukseen.

Ohjeet Tulipalo Paloluokat ja osastointi Rakennusmateriaalit VSS Sprinklaus Tuuliyöt Verkkotenti

Tämä teema johdattelee sinut varsinaisiin rakennusten palomääräyksiin. Opiskele ensin seuraava kalvosarja tulipalosta ja tulipalon kehittymisestä. Tämän jälkeen kertaat asia vielä katsomalla kaksi alla olevaa videota. Tähän teemaan ei liity omia tehtäviä, mutta huomaa että näitäkin asioita voidaan kysyä opintojakson lopussa olevassa tentissä.

Tulipalo ja palon kehittyminen -kalvosarja 324.8Ki Ladattu 21.04.2021 09:34

Tehty: Aava

Kuva 1. Esimerkkikuva Rakennusten palomääräykset -opintojakson Moodle-alustalta.

The screenshot displays a list of four tasks in a learning management system. Each task is presented in a separate section with a dashed horizontal line below it. The tasks are:

- Tehtävä 1: Palokuorman laskeminen** (Task 1: Calculation of fire load). It includes two sub-tasks: "Tee: Vaatii arvosanan" (Do: Requires a grade) and "Tee: Saavuta läpäisyarvosana" (Do: Achieve a passing grade).
- Tehtävä 2: Osastointitavat** (Task 2: Compartmentation methods). It includes one sub-task: "Tehty: Suorita aktiviteetti" (Done: Complete the activity).
- Tehtävä 3: Rakennuksen paloluokan & osastoinnin & poistumisteiden määrittäminen** (Task 3: Determination of fire class, compartmentation, and escape routes). It includes two sub-tasks: "Tee: Vaatii arvosanan" (Do: Requires a grade) and "Tee: Saavuta läpäisyarvosana" (Do: Achieve a passing grade).
- Tehtävä 4: Rakennuspiirustukseen tutustuminen** (Task 4: Familiarization with building drawings). It includes one sub-task: "Tehty: Suorita aktiviteetti" (Done: Complete the activity).

At the bottom left of the screenshot, there is a blue arrow pointing left and the text "Tulipalo" (Fire).

◀ Tulipalo

Kuva 2. Esimerkki Rakennusten palomääräykset -opintojakson tehtävistä.

Rakennusten palomääräykset -opintojakso toimii hyvin nonstop-verkkototeutuksena, sillä teoria opintojaksolla pohjautuu lainsäädäntöön eli Asetukseen rakennusten paloturvallisuudesta. Lait ja asetukset ovat julkisesti saavilla Finlexistä Suomen sähköisestä säädöskokoelmasta. Toisena oppimateriaalina opintojaksolla on hyödynnetty Rakennustiedon sähköistä RT-kortistoa sekä RIL:n e-kirjaa. Nämä sähköiset kirjat ovat normaalisti SAMKin opiskelijoiden käytettävissä kampuskirjaston kautta. Yhdeksi haasteeksi nonstop-muotoisessa valintaopintojaksossa muodostui se, etteivät opintojakson osallistujat olleet vielä SAMKin opiskelijoita, joten heillä ei ollut pääsyä SAMKin kirjaston tarjoamiin sähköisiin materiaalien. Lisäksi tekijänoikeudet estivät sen, että näitä oppimateriaaleja ei voitu laittaa nonstop-opintojakson Moodle-oppimisolustalle sähköisinä asiakirjoina tai kopioida vain muutamaa sivua materiaalista. Koska valintaopintojakson suorittajilla ei ollut pääsyä tavanomaisiin oppimateriaaleihin, jouduttiin näitä korvaamaan yleisesti saatavilla olevilla materiaaleilla hyödyntämällä esimerkiksi rakennusvalvonnan tuottamia Internetissä saatavilla olevia ohjeita.

Verkkotentti valintaopintojakson tenttinä

Valintaopintojakson lopussa oli verkkotentti, joka arvosteltiin ja pisteytettiin käsin ja opiskelijat valittiin rakennus- ja yhdyskuntatekniikan monimuotokoulutukseen verkkotentin menestyksen perusteella. Valintaopintojakso toteutettiin siten, että tentti aukesi vasta, kun opiskelija oli opiskellut kaikki opintojaksoon kuuluvat teemat ja tehnyt kaikki opintojakson pakolliset tehtävät. Koska sama opintojakso oli ollut jo koko lukuvuoden ajan mukana myös SAMKin avoimen tarjonnassa nonstoppina, päätettiin valintaopintojakson verkkotenttiin laatia kokonaan uudet kysymykset. Tämä siksi, että jos joku olisi jo aiemmin suorittanut saman opintojakson avoimen kautta, niin ei hänellä kuitenkaan olisi mahdollisuutta kopioida valintaopintojakson tentin vastauksia mistään.

Valintaopintojakson verkkotentissä oli kaksi osaa: automaattisesti tarkastettavat monivalinnat ja käsin tarkastettava laaja esseekysymys. Monivalinnoissa oli aikarajoitus päällä, millä pyrittiin estämään se, että joku pystyisi googlettamalla etsimään vastaukset kysymyksiin. Monivalintojen aikarajoitus oli todella tiukka siksi, että asiat piti oikeasti ensin opiskella ja osata ne, jotta kysymyksiin ehti vastaamaan. Verkkotentin esseekysymys oli case-tehtävä. Esseetehtävässä pohdittiin paloturvallisuuteen ja rakennuksen paloluokkaan liittyviä asioita muutaman todellisen case-kohteen kautta. Tämä esseekysymys mittasi sitä, että valintaopintojakson suorittaja osasi soveltaa oppimiaan asioita käytäntöön. Case-tehtävä sopi valintaopintojaksoon myös siksi hyvin, että siihen ei ollut olemassakaan vain yhtä ainoaa oikeaa vastausta. Esseekysymyksen vastauksissa piti myös hyödyntää asettelussa ja lähdeviitteissä SAMKin kirjallisten töiden ohjeita, eli samalla mitattiin pääsykokeen tekijän taitoa tuottaa asiatekstiä.

Valintaopintojakson tentissä painotus oli käsin tarkastettavissa esseekysymyksissä. Tähän päädyttiin siksi, että parhaimmin opintojaksolla menestyneet saivat opiskelupaikan eli haluttiin, että jokaisen pitää oikeasti osata asiat ja panostaa oppimiseen. Tällä estettiin se, että oikein arvaamalla voisi saada hyvän arvosanan. Valintaopintojakson tentin esseekysymyksen käsin tarkastaminen osoittautui kuitenkin työmäärältään valtavaksi, sillä rakennus- ja yhdyskuntatekniikan monimuotokoulutuksen suosio yllätti täysin. Tämä ongelma ratkaistiin sillä, että tenttejä tarkastettiin sitä mukaa, kun opiskelijat olivat niitä palauttaneet, eli kaikkia tenttejä ei tarkastettu vasta opintojakson päätyttyä.

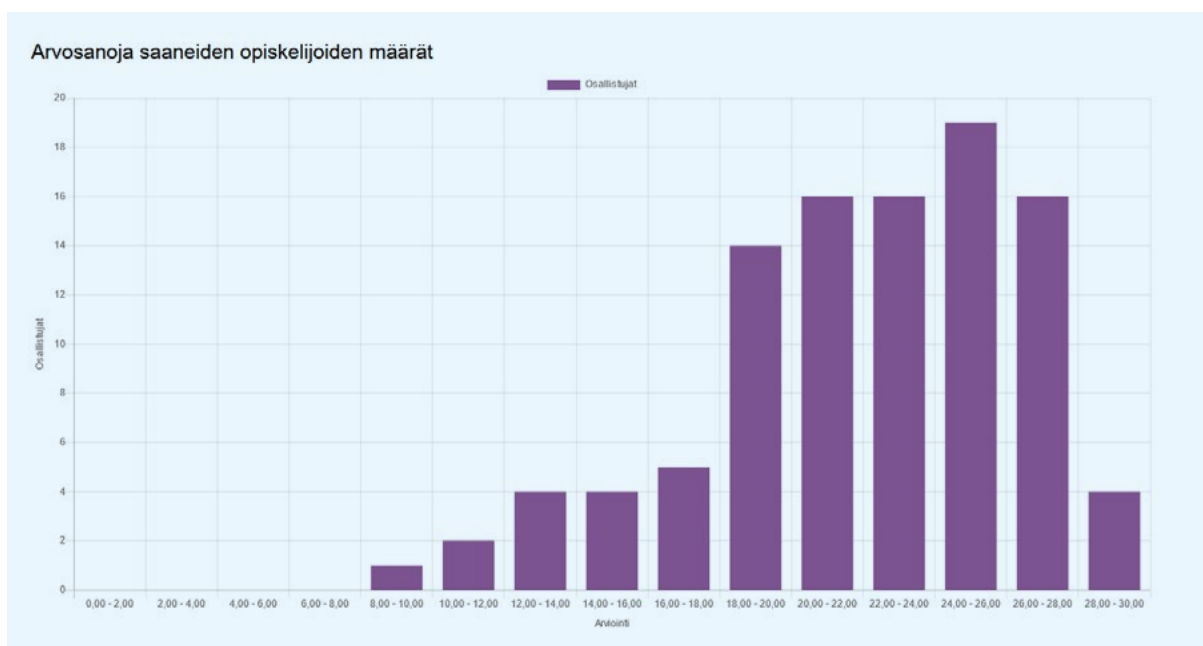
Valintaopintojakson nonstop-toteutuksen haasteita

Valintaopintojakson suorittamisessa opiskelijoiden suurimmat haasteet johtuivat osaltaan siitä, että todennäköisesti suurimmalla osalla valintaopintojakson suorittajista ei ollut aiempaa kokemusta itsenäisestä opiskelusta verkossa. Valintaopintojakson alussa oli video, jossa kerrottiin ohjeet ja pelisäännöt opintojakson suorittamiseen. Tästä huolimatta valintaopintojakson opettajalle tuli todella paljon kysymyksiä opintojakson suorittamiseen liittyen. Suurin osa kysymyksistä oli kuitenkin sellaisia, että niihin kerrottiin vastaus opintojakson alussa olevassa videossa tai muualla Moodle-oppimisympäristössä. Ilmeisesti moni olikin vain katsonut ohjevideon, mutta ei kuitenkaan rauhassa ajatuksen kanssa.

Valintaopintojakson Moodle-oppimisympäristössä oli käytössä Kysymyksiä ja vastauksia -palsta. Opiskelijat hyödynsivät tätä todella hyvin, eli he kirjoittivat kysymyksiään kaikkien opiskelijoiden nähtäville em. palstalle. Hienoa oli myös huomata se, miten opiskelijat toimivat yhdessä verkkoympäristössä. Opiskelijat antoivat palstalla vinkkejä myös toisilleen ja vastasivat toisten kysymyksiin, jos opettaja ei heti ehtinyt vastata. Tämä oli hieman yllättävääkin ja olikin todella hienoa huomata, että opiskelijat toimivat yhdessä, vaikka olivat valintaopintojaksolla kilpailemassa samoista opiskelupaikoista. Valintaopintojakson opiskelijat olivat myös aktiivisia laittamaan sähköpostia opettajalle opintojakson suorittamiseen liittyvistä asioista. Oli yllättävää huomata, kuinka paljon aktiivisemmin valintaopintojaksoa suorittavat aikuiset toimivat verrattuna tavallisiin nuorisopuolen nonstop-toteutuksen osallistujiin.

Valintaopintojakson suoritti noin 100 opiskelijaa

Rakennusten palomääräykset -valintaopintojakson suosio yllätti täysin. Rakennus- ja yhdyskuntatekniikan monimuotokoulutukseen oli keväällä 2022 noin 300 hakijaa. Valintaopintojaksolle heistä kirjautui noin 200 hakijaa. 1/3 hakijoista ei lainkaan ryhtynyt suorittamaan valintaopintojaksoa. Valintaopintojaksolle kirjautui siis noin 200 opiskelijaa, ja heistä noin 100 hakijaa eli 1/3 hakijoista suoritti valintaopintojakson loppuun asti. Valintaopintojakson suoritus noudatti samaa linjaa kuin opintojakson aiemmissa nonstop-toteutuksissa, eli läheskään kaikki opintojaksolle ilmoittautuneet opiskelijat eivät kuitenkaan suorittaneet opintojaksoa loppuun. Valintaopintojakson suoritukset noudattivat vastaavaa jakaumaa kuin tavanomaisessa nonstopissa (Kuva 3.). Iso osa opiskelijoista sai arvosanan kolme tasoa olevan suorituksen. Muutama valintakokeen suorittaja sai hylätyn, ja muutama sai myös arvosanan viisi.

Kuva 3. Valintaopintojakson tentin monivalintaosuuden pistejakauma.

Nonstop-valintaopintojakson jatkokehitysjatoksia

Valintaopintojakson suorittaminen tutustutti monimuotokoulutuksen hakijat hyvin siihen, millaista ammattikorkeakoulussa opiskelu nykyään on. Toki monimuotokoulutukseen sisältyy itsenäisen opiskelun lisäksi myös paljon lähiopetusta koululla. Valintaopintojakson kautta hakijat saivat käsityksen siitä, että opiskelu vaatii paljon aikaa ja opiskelija joutuu suunnittelemaan omaa ajankäyttöään työelämän, vapaa-ajan ja opiskelun kesken. Ajankäytön haasteet olivatkin varmaan se tekijä, minkä takia vain 1/3 hakijoista suoritti valintaopintojakson loppuun asti. Valintaopintojakson hyödyntäminen pääsykokeena on siksi hyvä malli, että tällä karsitaan pois ne hakijat, joilla ei todellisuudessa olisi aikaa ja resursseja insinööriopintojen suorittamiseen.

Valintaopintojakso oli avoimena Moodlessa reilut kaksi kuukautta, ja opiskelijat suorittivat opintojakson omaan tahtiin. Tämä oli hieman liian pitkä suoritus aika vain 3 op:n valintaopintojaksoon. Valintaopintojakson suorittaminen ei kuitenkaan kuvaa tutkintokoulutuksen opintojen todellista työkuormaa, sillä tutkintoon johtavassa koulutuksessa suoritetaan aina useampaa opintojaksoa samaan aikaan. Nyt pääsykokeen aikana hakija sai keskittyä vain yhden opintojakson suorittamiseen. Jatkokehityksenä voisikin olla se, että jatkossa valintaopintojakso olisi avoimena hieman lyhyemmän ajan. Suurin osa verkkotentin palautuksista tuli kuitenkin vasta valintaopintojakson viimeisinä päivinä, eli vaikka opintojakso olisi avoimena kauankin, niin todennäköisesti moni kuitenkin tekee palautukset juuri ennen määräajan päättymistä.

Valintaopintojakson arvioinnit tehtiin kesäkuun 2022 aikana, ja opiskelijat saivat kesäkuussa myös tiedon siitä, saivatko opiskelupaikkaa vai eivät. Tämän jälkeen tuli yllättävän iso määrä kyselyjä suorituksista opettajan sähköpostiin ja suurimmassa osassa kyselyistä ihmeteltiin sitä, miksi tentistä tulikin niin vähän pisteitä. Rakennusten palomääräyksiin liittyvä asetus ja määräykset ovat muuttuneet paljon viime vuosina. Moni opiskelija olikin tentissä kompastunut siihen, että oli vastannut tentin case-tehtävään vanhojen, aikanaan oppimiensa mutta nyt jo kumottujen määräysten kautta. Tässä siis paljastui se, että kaikki eivät kuitenkaan olleet kunnolla opiskelleet itse nonstop-valintaopintojakson asioita, vaan olivat käyneet teorian kevyesti läpi ja tehneet pelkästään tentin.

Rakennusten palomääräykset -opintojakso toimi siksi hyvin valintaopintojaksone, että opintojaksoon liittyvät määräykset ja asetukset löytyvät sähköisesti verkosta, mutta asia on kuitenkin uutta eli monikaan hakijoista ei ollut ollut tekemisissä näiden voimassa olevien palomääräysten kanssa aiemmin. Oman osaamisen kartuttamisen lisäksi kaikki valintaopintojakson hyväksytysti suorittaneet saivat myös avoimen opintojen suorituksena arvosanan 3 op:n Rakennusten palomääräykset -opintojaksosta. Jos siis tällä kertaa ei palkinnoksi tullutkaan opiskelupaikkaa, pystyy tätä avoimen suoritusta hyödyntämään kuitenkin jatkossa muualla.

Kiitokset

Satakunnan ammattikorkeakoulu kiittää kaikkia Jatkuvan oppimisen digitaaliset kärkijoukot -koulutukseen osallistuneita. Lähditte rohkeasti uuden äärelle. Jaksoitte olla aktiivisia, työstää ansiokkaasti uusia nonstop-opintojaksoja ja kehittää omaa osaamistanne koulutuksen loppuun saakka. Te olette SAMKin digipedagogisen opetuksen edistäjiä, jotka vievät ammattikorkeakoulumme pedagogiikkaa kohti Digivisio2030 tavoitteita. Rohkeasti, uuden äärellä.

Liite

Opintojaksojen uudet vaatteet

– tilkuilla ja asusteilla tuunaten moderniksi tuotteeksi

Korkeakoulumme opintojaksot kaipaivat muodonmuutosta: jatkuva oppiminen ja Digi-Visio2030 edellyttävät opinnoilta joustavuutta, jota nykyiset toteutuksemme eivät sellaiseenaan tarjoaneet. Tätä muutosta vauhdittaakseen päätimme pukea osalle opintojaksoista uudet vaatteet: tarvitsimme toteutuksia, jotka mahdollistavat ajasta, paikasta ja osallistujamäärästä riippumattoman suorituksen. Erilaisina asusteina käytimme oppimisympäristön uusia digitaalisia työvälineitä, joilla opintoihin saatiin uusi ilme.

Uusia vaatteita opintojaksoilleen lähti sovittamaan Jatkuvan oppimisen digitaalisten kärkeijoukkojen opettajaryhmä. Tämä ryhmä koostuu noin 25 innokkaasta opettajasta, jotka ryhtyivät kehittämään opintojaksojaan kohti jatkuvan oppimisen periaatteilla laadittuja nonstop-toteutuksia. Nämä opettajat muodostavat monialaisen, verkko-opetuskokemukseltaan varsin heterogeenisen ryhmän.

Digitaaliset kärkeijoukot on korkeakoulumme sisäinen kehittämishanke, jossa ompeluseu-

rana toimii kahden vuoden mittainen koulutus sekä ryhmän sisäinen vertaistuki. Keskeisiä tilkkuja työn pohjaksi ovat olleet pedagoginen käsikirjoittaminen, saavutettavuus, sähköiset materiaalit, oppimisalustan automatisointi ja oppimisanalytiikan käyttö. Näiden avulla opettajat kutoivat kankaan, josta he ompelivat opintojaksojensa uudet vaatteet: uuden toteutustavan rajattomalle osallistujajoukolle joustavan oppimisen periaatteiden mukaisesti. Sovituskopin peilistä katsoi nonstop-toteutus omasta tutusta opintojaksosta.

Näitä uusia vaatteita on nyt testattu, pesetty, parsittu ja puunattu kahden lukukauden ajan. Lopputuloksena on saatu parikymmentä täysin uudistettua toteutusta, jotka taipuvat muotitietoisimmankin opiskelijan opintoihin riippumatta siitä, onko kyseessä nuori opiskelija tai taitojaan päivittävä alan ammattilainen. Samalla nämä opettajat ovat omaksuneet uusia keinoja päivittää myös muita opintojaksoja sekä jakaneet oppejaan myös muille uusista asusteista kiinnostuneille kollegoilleen.

Keskeisiä tilkkuja:

- ✓ pedagoginen käsikirjoittaminen
- ✓ saavutettavuus
- ✓ sähköiset materiaalit
- ✓ automatisointi
- ✓ oppimisanalytiikka

samk

Katja Lempinen & Mari Linna
Satakunnan ammattikorkeakoulu

Suomessa on vuonna 2030 maailman osaavin työvoima. Näin korkeakoulut ja korkeakoulujen sidosryhmät linjasivat 2019 opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Tämä tarkoittaa sitä, että korkeakoulutuksen tulee olla joustavasti tarjolla kaikille, myös työelämässä oleville. Lisäksi korkeakoulut ovat tunnistaneet yhdeksi merkittäväksi yhteiskunnan muutosvoimaksi digitaalisaation. Sen tuomien mahdollisuuksien myötä on aika pohtia ja linjata uudelleen korkeakouluissa toimintatapojamme, opetuksen järjestämistä ja koulutussisältöjämme.

Kun puhutaan digitaalisuudesta ja joustavasta oppimisesta, Satakunnan ammattikorkeakoulu (SAMK) on tottunut kulkemaan edellä ja visioimaan sekä hyödyntämään niitä omassa toiminnassaan. Jatkuvan oppimisen digitaaliset kärkijoukot -koulutuksessa kehitettiin uudella tavalla toteutettavia opintoja, joissa on mukana automaatiota, oppimisanalytiikkaa ja automatisoituja toimintoja. Koulutuksen tavoitteena oli luoda nonstop-opintopaketteja, jotka mahdollistavat ajasta ja paikasta riippumattoman opiskelun kaikille oppijoille.

Tämä julkaisu on kooste opettajiemme kokemuksista ja heidän nonstop-opintopaketeistaan sekä siitä osaamisesta ja innostuksesta, jota uusi digipedagoginen asiantuntijuus meissä kaikissa herättää. Julkaisulla SAMK haluaa tasoittaa samassa ja myös uusissa pedagogisissa haasteissa toimivien polkua – mutta myös mahdollistaa uudet ja innovatiiviset ajatukset, matkalla kohti maailman parasta korkeakoulutusta.